

ЗАКОН

О ЈАВНИМ НАБАВКАМА

І. ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

1. Предмет закона и дефиниције

Предмет закона

Члан 1.

Овим законом уређује се планирање јавних набавки, услови, начин и поступак јавне набавке; регулише централизација јавних набавки; уређује јавна набавка у области водопривреде, енергетике, саобраћаја и поштанских услуга и у области одбране и безбедности; одређује начин евидентирања података о јавним набавкама; одређују послови, начин рада и облик организовања Управе за јавне набавке и Републичке комисије за заштиту права у поступцима јавних набавки; одређује начин заштите права понуђача и јавног интереса у поступцима јавних набавки и у другим случајевима у складу са законом; уређују и друга питања од значаја за јавне набавке.

Саставни део овог закона су Прилози 1 до 3.

Наручилац

Члан 2.

Наручилац у смислу овог закона је:

1) корисник буџетских средстава, организација за обавезно социјално осигурање и њени корисници, у смислу закона којим се уређује буџетски систем;

2) правно лице које обавља делатност од општег интереса, уколико је испуњен неки од следећих услова:

(1) да се више од 50 % финансира из средстава наручиоца;

(2) да надзор над радом тог правног лица врши наручилац;

(3) да више од половине чланова органа управљања тог правног лица чине представници наручиоца.

Влада ће на предлог министарства надлежног за послове финансија и Управе за јавне набавке на почетку буџетске године утврдити списак наручилаца.

Списак наручилаца објављује се у „Службеном гласнику Републике Србије“ и на Порталу јавних набавки.

Лица која нису на списку из става 2. овог члана, а која испуњавају услове из става 1. овог члана дужна су да примењују овај закон.

Значење израза

Члан 3.

Поједини изрази употребљени у овом закону имају следеће значење:

1) **јавна набавка** је набавка добара, услуга или радова од стране наручиоца, на начин и под условима прописаним овим законом;

2) **уговор о јавној набавци** је теретни уговор закључен у писаној или електронској форми између наручиоца и понуђача у складу са спроведеним поступком јавне набавке, који за предмет има набавку добара, пружање услуга или извођење радова;

3) **понуђач** је лице које у поступку јавне набавке понуди добра, односно закуп или лизинг добара, пружање услуга или извођење радова;

4) **подносилац пријаве** је лице које је у првој фази рестриктивног поступка, конкурентном дијалогу или у квалификационом поступку поднело пријаву;

5) **заинтересовано лице** је лице које је преузело конкурсну документацију или на други начин показало интерес да учествује у поступку јавне набавке, односно које има интерес да учествује у поступку;

6) **кандидат** је лице коме је у првој фази рестриктивног поступка, односно конкурентног дијалога призната квалификација;

7) **добављач** је понуђач са којим је закључен оквирни споразум или уговор о јавној набавци;

8) **конкурсна документација** је писани документ који израђује наручилац у поступку јавне набавке, а који садржи услове за учешће у поступку, податке о предмету јавне набавке и све друге податке везане за поступак јавне набавке;

9) **услов** је захтев наручиоца који у понуди у целини мора бити испуњен на начин како је утврђено овим законом и конкурсном документацијом;

10) **послови јавних набавки** су планирање јавне набавке; спровођење поступка јавне набавке укључујући али неограничавајући се на учешће у комисији за јавну набавку; израда конкурсне документације; израда аката у поступку јавне набавке; израда уговора о јавној набавци; праћење реализације јавне набавке; сви други послови који су повезани са поступком јавне набавке;

11) **лице запослено на пословима јавних набавки** је лице које је радно ангажовано на пословима јавних набавки у радном или ван радног односа у смислу закона којим се уређују радни односи;

12) **представник наручиоца** је члан управног или надзорног одбора наручиоца, руководилац наручиоца, одговорно лице наручиоца и члан комисије за јавну набавку;

13) **повезана лица** су супружници, ванбрачни партнери, крвни сродници у правој линији, крвни сродници у побочној линији закључно са четвртим степеном сродства, сродници по тазбини до другог степена сродства, усвојилац и усвојеник, лица између којих је извршен пренос управљачких права и лица која су повезана у смислу закона којим се уређује порез на добит правних лица, као и сва друга лица која се према другим околностима конкретног случаја могу сматрати повезаним;

14) **истоврсна добра** су добра која имају исту намену и својства и припадају истој групи добара у општем речнику набавке;

15) **истоврсне услуге** су услуге које имају исту намену и својства и припадају истој категорији у оквиру Прилога 1;

16) **истоврсни радови** су радови који имају исту намену и својства и припадају истој групи радова у општем речнику набавке, односно истој групи

делатности у оквиру Сектора Ф, у Уредби о класификацији делатности, („Службени гласник Републике Србије“ 54/2010);

17) **поступци јавне набавке** су активности и радње који се у складу са овим законом морају спровести пре закључења уговора о јавној набавци;

18) **отворени поступак** је поступак у којем сва заинтересована лица могу поднети понуду;

19) **рестриктивни поступак** је поступак који се спроводи у две фазе и у којем у другој фази понуду могу поднети само кандидати;

20) **преговарачки поступак** је поступак у којем наручилац непосредно преговара са једним или са више понуђача о елементима уговора о јавној набавци;

21) **конкурентни дијалог** је поступак у којем сва заинтересована лица могу поднети пријаву, а са лицима којима призна квалификацију (кандидати) наручилац води дијалог ради проналажења решења које ће задовољити његове потребе, позивајући кандидате да поднесу понуде на основу усвојеног, односно усвојених решења;

22) **оквирни споразум** је споразум између једног или више наручилаца и једног или више понуђача, којим се утврђују битни услови уговора о јавној набавци, као што је цена, количина, рок и сл, као и услови и критеријуми на основу којих ће се бирати најповољнија понуда, односно закључивати уговори о јавној набавци;

23) **систем динамичне набавке** је поступак који наручилац спроводи у две фазе користећи искључиво електронска средства, при чему се у првој фази примењују правила отвореног поступка, а у другој фази правила електронске лицитације;

24) **конкурс за дизајн** је поступак који се примењује код закључивања уговора о пружању услуга урбанистичког планирања, у области архитектуре и грађевинарства, инжењерства, дизајна или информатике, при чему избор дизајна врши унапред образован жири;

25) **квалификациони поступак** је облик рестриктивног поступка који могу да примењују наручиоци који обављају делатност у области водопривреде, енергетике, саобраћаја и поштанских услуга;

26) **јавна набавка мале вредности** је набавка истоврсних добара, услуга и радова чија је укупна процењена вредност на годишњем нивоу нижа од вредности одређене овим законом;

27) **искључиво право** је право које Република Србија, територијална аутономија или локална самоуправа, на основу посебног прописа или појединачног акта додељује одређеном лицу, којим једино то лице може да обавља одређену делатност на одређеном географском подручју;

28) **посебно право** је право које Република Србија, територијална аутономија или локална самоуправа, на основу посебног прописа или појединачног акта додељује ограниченом броју лица, на основу којег та лица обављају одређену делатност на истом географском подручју;

29) **мрежа** је скуп непокретних ствари намењених преносу материје, електронских сигнала и енергије ради њихове дистрибуције корисницима и одвођења од корисника, као и скуп ствари намењених кретању превозних средстава ради пружања услуга корисницима;

30) **понуђена цена** је цена коју понуђач одређује у понуди, изражена у динарима, у коју су урачунати сви трошкови који се односе на предмет јавне набавке и који су одређени конкурсном документацијом;

31) **критеријум** је мерило које се користи за вредновање, упоређивање и оцењивање понуда;

32) **пријава** је захтев заинтересованог лица за учествовање у првој фази рестриктивног поступка, квалификационом поступку и конкурентном дијалогу;

33) **благовремена понуда** је понуда која је примљена од стране наручиоца у року одређеном у позиву за подношење понуда;

34) **исправна понуда** је понуда која је благовремена, за коју је после отварања понуда, а на основу прегледа, утврђено да испуњава све услове из овог закона и конкурсне документације, осим техничких спецификација;

35) **одговарајућа понуда** је понуда која је благовремена и за коју је утврђено да потпуно испуњава све техничке спецификације;

36) **прихватљива понуда** је понуда која је благовремена, исправна и одговарајућа, која не ограничава, нити условљава права наручиоца или обавезе понуђача и која не прелази износ процењене вредности јавне набавке;

37) **попуст на понуђену цену** је метод одређивања цене који понуђач може понудити у понуди само када је предмет јавне набавке обликован у више партија, а наручилац тај метод не може предвидети у конкурсној документацији као елемент критеријума;

38) **јавна набавка по партијама** је набавка чији је предмет обликован у више посебних истоврсних целина и која је као таква означена у позиву за подношење понуда и конкурсној документацији;

39) **јавна средства** су средства под контролом и на располагању Републике Србије, територијалне аутономије, локалне самоуправе и организација обавезног социјалног осигурања, односно сва средства која прикупљају, примају, чувају, опредељују и троше наручиоци.

40) **електронска понуда** је понуда или део понуде коју понуђач доставља наручиоцу у електронском облику и као таква мора да буде предвиђена конкурсном документацијом, да испуњава правила електронског пословања према посебним прописима и да са осталим деловима понуде истог понуђача чини недвосмислену целину;

41) **електронска лицитација** је надметање међу понуђачима у поступку јавне набавке кроз давање нових, повољнијих понуда електронским путем, које наручилац рангира помоћу метода за аутоматско оцењивање;

42) **општи речник набавке** је референтни систем класификације предмета јавне набавке, примењив на уговоре о јавним набавкама, којим се истовремено обезбеђује усклађеност са другим постојећим класификацијама.

43) **Портал јавних набавки** је интернет страница на којој се објављују сви огласи о јавним набавкама, извештаји о јавним набавкама, одлуке наручиоца и одлуке донете у поступку заштите права;

2. Предмет уговора о јавној набавци

Набавка добара

Члан 4.

Предмет уговора о јавној набавци добара може бити:

- 1) куповина добара;
- 2) закуп добара;
- 3) лизинг добара (са правом куповине или без тога права).

Уговор о јавној набавци добара може обухватити и пружање услуга ако су оне нужно везане за јавну набавку добара (монтажа, превоз, осигурање или друге услуге дефинисане од стране наручиоца).

Набавка радова

Члан 5.

Предмет уговора о јавној набавци радова је:

1) извођење радова или пројектовање и извођење радова описаних у Уредби о класификацији делатности, Сектор Ф – Грађевинарство („Службени гласник Републике Србије“ 54/2010).

2) извођење радова на изградњи грађевинског објекта узетог као целина који испуњава све економске и техничке захтеве наручиоца.

Предмет јавне набавке радова је и извођење радова описаних у Уредби о класификацији делатности, Сектор Ф – Грађевинарство („Службени гласник Републике Србије“ 54/2010), који се непосредно или посредно финансирају од стране наручиоца у износу који прелази 50% вредности јавне набавке, а који су повезани са градњом болница, верских објеката, спортских и рекреативних објеката и објеката за одмор, школских и универзитетских зграда и зграда које се користе за потребе државних органа, као и са нискоградњом.

За примену одредаба овог закона у случају из става 2. овог члана одговоран је наручилац који финансира извођење радова.

Набавка услуга

Члан 6.

Предмет уговора о јавној набавци услуга су услуге наведене у Прилогу 1.

Уговором о јавној набавци услуга сматра се и уговор о јавној набавци чији је предмет:

1) услуге и добра ако процењена вредност услуга прелази процењену вредност добара обухваћених тим уговором;

2) услуге и пратећи радови из члана 5. овог закона који су неопходни за извршење уговора.

Одредбе овог закона примењују се и на набавке услуга које се непосредно или посредно финансирају од стране наручиоца у износу од преко 50% вредности јавне набавке и које су везане за радове из члана 5. став 2. овог закона.

За примену одредаба овог закона, у случају из става 3. овог члана одговоран је наручилац који финансира пружање услуге.

Набавке на које се закон не примењује

Члан 7.

Одредбе овог закона наручиоци не примењују на:

1) набавке од лица или организација које се у смислу овог закона сматрају наручиоцем и које су носиоци посебног или искључивог права на обављање делатности која је предмет јавне набавке;

2) набавке које се спроводе:

(1) по основу међународног споразума који се односи на добра, услуге или радове намењене заједничком коришћењу или примени од стране држава потписница;

(2) из средстава страних кредита (зајмова) добијених под некомерцијалним условима, у складу са посебним поступцима међународних организација;

3) набавке чија је искључива и непосредна намена пружање електронских комуникационих услуга у смислу закона којим се уређују електронске комуникације, под условом да други привредни субјекти пружају те услуге на релевантном тржишту;

4) набавке добара која се, уз претходну сагласност Владе, набављају од Републичке дирекције за робне резерве;

5) куповину, развој, продукцију или копродукцију радио и телевизијског програма или времена за емитовање програма, с тим што се на набавку добара, услуга или радова потребних за продукцију, копродукцију или емитовање таквих програма примењује овај закон;

6) набавке услуга арбитраже и споразумног решавања спорова;

7) набавке финансијских услуга у вези са емитовањем, продајом, куповином или преносом хартија од вредности или других финансијских инструмената;

8) заснивање радног односа и закључивање уговора о обављању привремених и повремених послова;

9) набавке услуга истраживања и развоја, осим у случају када резултате истраживања наручилац користи искључиво за своје потребе у обављању својих делатности, под условом да трошкове тих услуга сноси у потпуности наручилац.

На основу достављеног плана набавки Управа за јавне набавке обавестиће наручиоца уколико уочи да за неку од набавки нема услова за изузеће од примене овог закона на основу става 1. овог члана.

Наручилац је дужан да Управи за јавне набавке достави посебан извештај о спроведеном поступку за јавне набавке из става 2. овог члана.

Влада ће утврдити списак наручилаца из става 1. тачка 1) овог члана који се објављује у „Службеном гласнику Републике Србије“ и на Порталу јавних набавки.

У случају набавки из става 1. тачка 2) подтачка (2) овог члана, наручилац је дужан да примењује све одредбе овог закона које нису у супротности са посебним поступцима међународних организација.

Списак међународних организација из става 1. тачка 2) подтачка (2) овог члана, чији се посебни поступци јавних набавки могу примењивати уместо одредаба овог закона утврђује министарство надлежно за послове финансија.

Резервисане јавне набавке

Члан 8.

Наручилац може спровести поступак јавне набавке у којем могу учествовати само установе, организације, удружења или привредни субјекти за радно оспособљавање, професионалну рехабилитацију и запошљавање инвалидних лица, при чему сви учесници у заједничкој понуди и сви подизвођачи морају да буду из наведене групе.

3. Начела јавне набавке

Начело економичности и ефикасности

Члан 9.

Наручилац је дужан да обезбеди да се поступак јавне набавке спроводи и избор најповољније понуде врши у роковима и на начин прописан овим законом, са што мање трошкова везаних за поступак и реализацију јавне набавке.

Наручилац је дужан да у поступку јавне набавке прибави добра, услуге или радове одговарајућег квалитета имајући у виду сврху, намену и вредност јавне набавке.

Начело обезбеђивања конкуренције

Члан 10.

Наручилац је дужан да у поступку јавне набавке обезбеди што је могуће већу конкуренцију.

Наручилац не може да ограничи конкуренцију, а посебно не може онемогућавати било којег понуђача да учествује у поступку јавне набавке неоправданом употребом преговарачког поступка, нити коришћењем дискриминаторских услова и критеријума.

Начело транспарентности поступка јавне набавке

Члан 11.

Наручилац је дужан да обезбеди јавност и транспарентност поступка јавне набавке поштујући, али не ограничавајући се на обавезе из овог закона.

Начело једнакости понуђача

Члан 12.

Наручилац је дужан да у свим фазама поступка јавне набавке обезбеди једнак положај свим понуђачима.

Наручилац не може да одређује услове који би значили националну, територијалну, предметну или личну дискриминацију међу понуђачима, нити дискриминацију која би произлазила из класификације делатности коју обавља понуђач.

Начело заштите животне средине

Члан 13.

Наручилац је дужан да набавља добра, услуге и радове који не загађују, односно који минимално утичу на животну средину и да када је то могуће као елемент критеријума економски најповољније понуде одреди еколошке предности предмета јавне набавке.

4. Заштита података, документација и евидентирање поступка

Заштита података

Члан 14.

Наручилац је дужан да:

1) чува као поверљиве све податке о понуђачима садржане у понуди које је као такве, у складу са законом, понуђач означио у понуди;

2) одбије давање информације која би значила повреду поверљивости података добијених у понуди;

3) чува као пословну тајну имена понуђача и подносилаца пријава, као и податке о поднетим понудама, односно пријавама, до истека рока предвиђеног за подношење понуда, односно пријава.

Неће се сматрати поверљивим докази о испуњености обавезних услова, цена и други подаци из понуде који су од значаја за примену елемената критеријума и рангирање понуде.

Одређивање поверљивости

Члан 15.

Наручилац у конкурсној документацији може захтевати заштиту поверљивости података које понуђачима ставља на располагање, укључујући и њихове подизвођаче.

Наручилац може условити преузимање конкурсне документације потписивањем изјаве или споразума о чувању поверљивих података уколико ти подаци представљају пословну тајну у смислу закона којим се уређује заштита пословне тајне или представљају тајне податке у смислу закона којим се уређује тајност података.

Лице које је примило податке одређене као поверљиве дужно је да их чува и штити, без обзира на степен те поверљивости.

Документација и евидентирање поступка

Члан 16.

Наручилац је дужан да:

1) евидентира све фазе поступка јавне набавке;

2) чува сву документацију везану за јавне набавке у складу са прописима који уређују област документарне грађе и архива, најмање десет година од истека уговореног рока за извршење појединачног уговора о јавној набавци, односно од доношења одлуке о обустави поступка;

3) води евиденцију свих закључених уговора о јавним набавкама;

4) води евиденцију добављача;

5. Језик у поступку јавне набавке

Члан 17.

Наручилац припрема конкурсну документацију и води поступак на српском језику.

Наручилац може конкурсну документацију припремити и на једном страном језику који се уобичајено користи у међународној трговини у области из које је предмет јавне набавке.

Конкурсну документацију за јавну набавку добара и услуга чија је процењена вредност већа од 250.000.000 динара, наручилац је дужан да припреми и на страном језику који се уобичајено користи у међународној трговини у области из које је предмет јавне набавке.

Конкурсну документацију за јавну набавку радова чија је процењена вредност већа од 500.000.000 динара, наручилац је дужан да припреми и на страном језику који се уобичајено користи у међународној трговини у области из које је предмет јавне набавке.

Када се оглас о јавној набавци објављује у „Службеном листу Европске уније“, конкурсна документација се припрема и на страном језику у складу са правилима Европске уније.

Понуђач даје понуду на језику на којем је припремљена конкурсна документација, односно на језику који је наручилац назначио у конкурсној документацији.

Члан 18.

Наручилац може дозволити да се понуде, у целини или делимично, дају и на страном језику, посебно у делу који се односи на техничке карактеристике, квалитет и техничку документацију.

У случају из става 1. овог члана наручилац је дужан да назначи део понуде који може бити на страном језику и да наведе на ком страном језику.

Наручилац који у поступку прегледа и оцене понуда утврди да би део понуде требало да буде преведен на српски језик, одредиће понуђачу примерен рок у којем је дужан да изврши превод тог дела понуде.

У случају спора релевантна је верзија конкурсне документације, односно понуде, на српском језику.

6. Валута

Члан 19.

Вредности се у поступку јавне набавке исказују у динарима.

Наручилац може да дозволи понуђачу да цену у понуди исказе у једној страниој валути и у том случају ће у конкурсној документацији навести да ће се

за прерачун у динаре користити одговарајући средњи девизни курс Народне банке Србије на дан када је извршено отварање понуда.

Ако је понуђачу дозвољено да цену у понуди исказе у једној страниој валути, наручилац је дужан да у конкурсној документацији наведе у којој валути се цене у понуди могу исказати.

Ако понуђена цена укључује увозну царину и друге дажбине, понуђач је дужан да тај део одвојено исказе у динарима.

7. Комуникација

Члан 20.

Комуникација се у поступку јавне набавке може одвијати путем поште, факсом или електронским средствима.

Комуникација се у поступку јавне набавке може одвијати и телефоном када је то изричито предвиђено овим законом.

Изабрано средство комуникације мора бити широко доступно, тако да не ограничава могућност учешћа заинтересованих лица у поступку јавне набавке.

Комуникација треба да се одвија на начин да се поштују рокови предвиђени овим законом и да се у том циљу, када је то могуће, користе електронска средства.

Комуникација се мора одвијати на начин да се обезбеди чување поверљивих и података о заинтересованим лицима, података о понудама и понуђачима до отварања понуда, да се обезбеди евидентирање радњи предузетих у поступку и чување документације у складу са прописима којима се уређује област документарне грађе и архива.

Алати који се користе у комуникацији електронским средствима и њихове техничке карактеристике морају бити широко доступни и интероперативни, такви да користе производе информационој технологија у општој употреби.

У случају када не постоје услови да се конкурсна документација објави на Порталу јавних набавки или на интернет страници наручиоца, преузимање конкурсне документације може се захтевати и телефоном, али се мора послати писана потврда захтева.

Наручилац може захтевати да понуђач потврди путем електронског средства или поштом, пријем документа из поступка јавне набавке који је послат факсом, када је то неопходно као доказ да је извршено достављање, нарочито у случају када од тренутка достављања, односно пријема документа теку рокови за предузимање одређених радњи у поступку.

Документ из става 8. овог члана може бити захтев за преузимање конкурсне документације, конкурсна документација, записник о отварању понуда, одлука о избору најповољније понуде и сл.

II. СПРЕЧАВАЊЕ КОРУПЦИЈЕ И СУКОБА ИНТЕРЕСА

1. Спречавање корупције

Опште мере за спречавање корупције

Члан 21.

Наручилац је дужан да предузме све потребне мере у циљу спречавања корупције у поступку јавне набавке.

Наручилац је у обавези да омогући да се целокупна комуникација између запослених који раде на пословима јавних набавки одвија путем електронске поште.

Руководилац наручиоца је у обавези да запосленима на пословима јавних набавки све налоге и упутства даје писаним путем или путем електронске поште, осим уколико хитност или ванредни догађаји то не дозвољавају, али је дужан да накнадно, одмах након престанка хитности или ванредног догађаја, писаним или електронским путем, потврди усмено дат налог или упутство.

Запослени на пословима јавних набавки дужни су да са заинтересованим лицима, односно понуђачима и добављачима комуницирају искључиво писаним путем или путем електронске поште.

Државни орган надлежан за борбу против корупције дужан је да у сарадњи са Управом за јавне набавке сачини план за борбу против корупције у јавним набавкама и достави Влади на усвајање.

Наручилац чија је укупна процењена вредност јавних набавки на годишњем нивоу већа од милијарду динара, дужан је да у складу са планом из ст. 5. овог члана и у складу са законом којим се уређује борба против корупције донесе посебан план интегритета за јавне набавке или у оквиру општег плана интегритета, посебно уреди интегритет јавних набавки.

Наручилац ће план интегритета јавних набавки донети у року од шест месеци од дана усвајања плана из ст. 5. овог члана.

Државни орган надлежан за борбу против корупције даје сагласност на план интегритета јавних набавки.

Интерни акт и контрола набавки

Члан 22.

Наручилац је дужан да донесе акт којим ће ближе уредити поступак јавне набавке унутар наручиоца, а нарочито начин планирања набавки (критеријуме, правила и начин одређивања предмета јавне набавке и процењене вредности, начин испитивања и истраживања тржишта), одговорност за планирање, циљеве поступка јавне набавке, начин извршавања обавеза из поступка, начин обезбеђивања конкуренције, спровођење и контролу јавних набавки, начин праћења реализације уговора о јавној набавци.

Наручилац чија укупна вредност јавних набавки на годишњем нивоу прелази милијарду динара дужан је да образује посебну службу која ће спроводити искључиво контролу јавних набавки најмање два пута годишње, у складу са законом којим се уређује буџетски систем.

Запослене у служби именује орган који врши надзор над пословањем наручиоца.

Служба из става 2. овог члана дужна је да прати спровођење препорука које је дала током и након спровођења контроле.

Уколико служба из става 2. овог члана утврди да нису поштована упутства и препоруке, дужна је да о томе обавести Државну ревизорску институцију.

Обустава поступка јавне набавке

Члан 23.

Лице које је учествовало у планирању јавне набавке, припреми конкурсне документације или појединих њених делова не може наступати као понуђач или као подизвођач понуђача, нити може сарађивати са понуђачима приликом припремања понуде.

Наручилац ће обуставити поступак јавне набавке уколико постоји основана сумња да је заинтересовано лице, односно понуђач, непосредно или посредно дао, понудио или ставио у изглед неку корист или покушао да сазна поверљиве информације или да утиче на поступање наручиоца у било којој фази поступка јавне набавке.

Наручилац ће обуставити поступак јавне набавке уколико постоји основана сумња да је на оцењивање понуда или доношење одлуке о избору најповољније понуде утицало лице које није члан комисије за јавну набавку.

У случају из ст. 1. до 3. овог члана наручилац је дужан да одмах предузме мере предвиђене планом интегритета јавних набавки или интерним актом и обавести надлежне државне органе.

Дужност пријављивања корупције

Члан 24.

Лице запослено на пословима јавних набавки или било које друго лице запослено код наручиоца које има податке о постојању корупције у јавним набавкама дужно је да о томе одмах обавести Управу за јавне набавке и државни орган надлежан за борбу против корупције.

Лице из става 1. овог члана не може добити отказ уговора о раду или другог уговора о радном ангажовању, односно не може бити премештено на друго радно место, зато што је, поступајући савесно и у доброј вери, пријавило корупцију у јавним набавкама, а наручилац је дужан да пружи потпуну заштиту том лицу.

Лице из става 1. овог члана може се обратити и јавности ако:

1) је поднело пријаву овлашћеном лицу наручиоца или надлежном органу, али у примереном року није предузета ниједна активност поводом поднете пријаве;

2) државни орган надлежан за борбу против корупције није предузео ниједну активност у року од месец дана од дана подношења његове пријаве;

3) је поднело пријаву грађанском надзорнику, а грађанки надзорник га не обавести о предузетим мерама;

Лице из става 1. овог члана може се обратити јавности иако нису испуњени услови из става 3. овог члана ако је процењена вредност јавне набавке већа од износа из члана 17. овог закона или ако је предмет јавне

набавке нарочито значајан за пословање наручиоца или за интересе Републике Србије.

У случају повреде радних и других основних права лица из става 1. овог члана због пријављивања корупције, то лице има право на накнаду штете од наручиоца.

Приликом процене штете надлежни суд ће посебно ценити вредност јавне набавке у којој је пријављена корупција, обим и последице корупције, као и мотиве за пријављивање.

Наручилац ће у оквиру плана интегритета из члана 21. овог закона посебно уредити начин пријављивања корупције у поступку јавне набавке и посебно уредити заштиту права лица из става 1. овог члана.

Забрана радног ангажовања код добављача

Члан 25.

Представник наручиоца не може у року од две године након престанка функције или радног односа код наручиоца закључити уговор о раду, уговор о делу или на неки други начин бити радно ангажовано код добављача или повезаног лица, са којим су у последњих годину дана од дана престанка функције или радног односа, закључени уговори о јавној набавци чија је укупна вредност већа од 3% укупне вредности уговора које је наручилац закључио у том периоду.

У случају кршења забране из става 1. овог члана, наручилац је у обавези да обавести државни орган надлежан за борбу против корупције и поднесе тужбу надлежном суду којом ће захтевати накнаду штете.

Приликом процене штете надлежни суд ће посебно ценити вредност јавних набавки у чијем је спровођењу учествовао тужени и његов однос са добављачем.

Изјава о независној понуди

Члан 26.

Наручилац је дужан да као саставни део конкурсне документације предвиди изјаву о независној понуди.

Изјавом о независној понуди понуђач под пуном материјалном и кривичном одговорношћу потврђује да је понуду поднео независно, без договора са другим понуђачима или заинтересованим лицима, који би за последицу имао повреду конкуренције у поступку.

Изјава из става 2. овог члана доставља се у сваком појединачном поступку јавне набавке.

Дужност пријављивања повреде конкуренције

Члан 27.

У случају постојања основане сумње у истинитост изјаве о независној понуди, наручилац ће одмах обавестити организацију надлежну за заштиту конкуренције.

Свако заинтересовано лице, односно лице запослено или на други начин радно ангажовано код заинтересованог лица дужно је да обавестити

организацију надлежну за заштиту конкуренције, уколико има било који податак о повреди конкуренције у поступку јавне набавке.

Лице из става 2. овог члана не може добити отказ уговора о раду или другог уговора о радном ангажовању, односно не може бити премештено на друго радно место зато што је, поступајући савесно и у доброј вери, пријавило повреду конкуренције у поступку јавне набавке.

Грађански надзорник

Члан 28.

Ако наручилац спроводи поступак јавне набавке чија је процењена вредност већа од 700.000.000 динара, поступак надгледа грађански надзорник.

За грађанског надзорника може бити именовано лице из редова истакнутих стручњака у области јавних набавки или области која је у вези са предметом јавне набавке.

За грађанског надзорника може бити именовано и удружење које се бави јавним набавкама, спречавањем корупције или сукоба интереса.

За грађанског надзорника може бити именовано и лице које је страни држављанин, под условима из става 2. овог члана.

За грађанског надзорника не може бити именовано лице запослено у државном органу или јавном предузећу, односно органу територијалне аутономије или локалне самоуправе.

Грађанског надзорника именује Управа за јавне набавке, најкасније до дана који је у годишњем плану набавки одређен као оквирни датум покретања поступка јавне набавке, односно 30 дана од дана пријема плана набавки.

Наручилац не може пре именовања грађанског надзорника покренути поступак јавне набавке.

Грађански надзорник је дужан да надгледа поступак јавне набавке и у том циљу он има сталан увид у поступак, документацију и комуникацију са заинтересованим лицима, односно понуђачима.

Грађански надзорник је дужан да поднесе одбору Народне скупштине надлежном за финансије, односно скупштини аутономне покрајине или локалне самоуправе и Управи за јавне набавке, извештај о спроведеном поступку јавне набавке.

Ако грађански надзорник основано сумња у законитост поступка јавне набавке обавестиће о томе надлежне државне органе и јавност.

Забрањено је смањивати процењену вредност јавне набавке или јединствену набавку делити у више истоветних поступака у циљу избегавања примене овог члана.

2. Спречавање сукоба интереса

Сукоб интереса

Члан 29.

Сукоб интереса у смислу овог закона постоји, када однос представника наручиоца и понуђача може утицати на непристрасност наручиоца при доношењу одлуке у поступку јавне набавке, односно:

1) ако представник наручиоца или са њим повезано лице учествује у управљању понуђача;

2) ако представник наручиоца или са њим повезано лице поседује више од 1% удела, односно акција понуђача;

3) ако је представник наручиоца или са њим повезано лице запослено или радно ангажовано код понуђача или са њиме пословно повезано.

Сукоб интереса постоји и када је представник наручиоца у односу било какве зависности према лицима која могу да утичу на његову непристрасност при доношењу одлуке.

Забрана закључења уговора

Члан 30.

Наручилац не може закључити уговор о јавној набавци са понуђачем у случају постојања сукоба интереса.

Лице у односу са којим постоји сукоб интереса, не може бити подизвођач понуђачу чија је понуда изабрана као најповољнија, нити члан групе понуђача чија је понуда изабрана као најповољнија.

Наручилац је дужан да списак лица са којима не може закључити уговор о јавној набавци због постојања сукоба интереса објави на Порталу јавних набавки и на својој интернет страници.

Дужност пријављивања сукоба интереса

Члан 31.

Сваки учесник у поступку јавне набавке дужан је да обавести државни орган надлежан за борбу против корупције, уколико има податке о постојању сукоба интереса из члана 29. овог закона.

На лице запослено код наручиоца које државном органу надлежном за борбу против корупције пријави постојање сукоба интереса сходно се примењују одредбе члана 24. овог закона.

Члан 32.

Одредбе о забрани сукоба интереса сходно се примењују на однос представника наручиоца и подносиоца пријаве.

III. УСЛОВИ И НАЧИН СПРОВОЂЕЊА ПОСТУПКА ЈАВНЕ НАБАВКЕ

1. Поступак јавне набавке

Врсте поступака

Члан 33.

Поступци јавне набавке су:

1) отворени поступак;

2) рестриктивни поступак;

3) преговарачки поступак са објављивањем позива за подношење понуда;

4) преговарачки поступак без објављивања позива за подношење понуда;

5) конкурентни дијалог;

6) конкурс за дизајн;

7) поступак јавне набавке мале вредности.

Избор најповољније понуде се врши у отвореном или рестриктивном поступку јавне набавке.

Избор најповољније понуде може да се врши и у другим поступцима јавне набавке, ако су за то испуњени услови прописани овим законом.

Отворени поступак

Члан 34.

Отворени поступак је поступак у којем сва заинтересована лица могу поднети понуду.

Рестриктивни поступак

Члан 35.

Рестриктивни поступак је поступак који се спроводи у две фазе.

У првој фази наручилац позива сва заинтересована лица да поднесу пријаве и признаје квалификацију подносиоцима пријава на основу претходно одређених услова, а у другој фази позива све подносиоце пријава којима је признао квалификацију (кандидати) да поднесу понуду. Наручилац је дужан да у другој фази позив за подношење понуда и објави на Порталу јавних набавки.

Наручилац у року одређеном у позиву за подношење пријава, доноси одлуку о признавању квалификације која садржи листу од најмање пет кандидата и период за који се признаје квалификација који може бити до три године, а у образложењу одлуке обавезно наводи разлоге одбијања осталих пријава.

Одлуку из става 3. овог члана наручилац доставља свим подносиоцима пријава у року од три дана од дана доношења.

Наручилац је дужан да у року од три дана од дана доношења одлуке из става 3. овог члана објави обавештење о признавању квалификације, у складу са Прилогом 3Ћ, којим истовремено позива сва заинтересована лица да поднесу пријаву.

Наручилац је дужан да листу кандидата ажурира сваких шест месеци признавањем квалификације сваком подносиоцу пријаве који испуњава услове и који је у међувремену поднео пријаву за признавање квалификације.

Услове за признавање квалификације и конкурсну документацију, наручилац је дужан да објави на Порталу јавних набавки и на својој интернет страници тако да буду доступни заинтересованим лицима све време док важи листа кандидата.

Након ажурирања листе кандидата наручилац објављује обавештење из става 5. овог члана.

Наручилац ће искључити кандидата са листе кандидата ако престане да испуњава услове за признавање квалификације или ако стекне негативну референцу, о чему доноси одлуку која у образложењу садржи разлоге за

искључење кандидата и коју у року од три дана од дана њеног доношења доставља свим кандидатима.

Листа кандидата увек мора имати најмање пет кандидата.

Наручилац може одлучити да призна квалификацију кандидатима само за један поступак, односно да спроведе само једном другу фазу рестриктивног поступка.

У случају из става 11. овог члана наручилац доноси одлуку о признавању квалификације која важи највише три месеца и не врши ажурирање листе кандидата.

Преговарачки поступак са објављивањем позива за подношење понуда

Члан 36.

Наручилац може спроводити преговарачки поступак са објављивањем позива за подношење понуде:

1) ако у отвореном или рестриктивном поступку или конкурентном дијалогу добије све неисправне и/или неприхватљиве понуде, односно пријаве под условом да се првобитно одређени услови за учешће у поступку, техничке спецификације и критеријуми за избор најповољније понуде, односно услови за признавање квалификације не мењају. Ако наручилац одлучи да у преговарачки поступак позове само и све понуђаче, односно подносиоце пријава који су учествовали у отвореном или рестриктивном поступку, односно конкурентном дијалогу да допуне своје понуде, односно пријаве тако да их учине исправним и прихватљивим, није дужан да објави позив за подношење понуда. Понуђена цена у овом преговарачком поступку не може бити већа од понуђене цене у отвореном или рестриктивном поступку, односно конкурентном дијалогу;

2) у изузетним случајевима када због природе добара, услуга или радова, као и ризика везаних за њих, није могуће унапред проценити вредност јавне набавке;

3) у случају јавне набавке услуга (Прилог 1, категорија број 6,12 и др.), ако је природа тих услуга таква да се њихове спецификације не могу довољно прецизно утврдити да омогуће примену отвореног или рестриктивног поступка.

4) у случају јавне набавке радова искључиво за потребе истраживања, развоја или експеримента, а не у сврху остваривања добити или накнаде трошкова истраживања и развоја.

Наручилац може спроводити преговарачки поступак у више фаза, како би се смањило број понуда о којима је потребно преговарати примењујући услове, спецификације и критеријуме одређене у позиву за подношење понуда и конкурсној документацији.

Наручилац је дужан да у конкурсној документацији одреди елементе уговора о којима ће се преговарати, начин преговарања и да води записник о преговарању.

Наручилац је дужан да у преговарачком поступку обезбеди да уговорена цена не буде већа од упоредиве тржишне цене и да са дужном пажњом проверава квалитет предмета јавне набавке.

Управа за јавне набавке ближе уређује начине преговарања.

Преговарачки поступак без објављивања позива за подношење понуда

Члан 37.

Наручилац може спроводити преговарачки поступак без објављивања позива за подношење понуда:

1) ако у отвореном или рестриктивном поступку није добио ниједну понуду, односно ниједну пријаву или су све понуде неодговарајуће, под условом да се првобитно одређен предмет јавне набавке и услови за учешће у поступку, техничке спецификације и критеријуми за избор најповољније понуде не мењају;

2) у случају јавне набавке добара која су произведена искључиво ради истраживања, развоја или експеримента, а не у сврху остваривања добити или накнаде трошкова истраживања и развоја;

3) ако због техничких, односно уметничких разлога предмета јавне набавке или из разлога повезаних са заштитом искључивих права, набавку може извршити само одређени понуђач;

4) ако због изузетне хитности проузроковане ванредним околностима или непредвиђеним догађајима, чије наступање ни у ком случају не зависи од воље наручиоца, наручилац није могао да поступи у роковима одређеним за отворени или рестриктивни поступак. Околности које оправдавају хитност не могу бити у било каквој вези са наручиоцем;

5) код додатних испорука добара од првобитног добављача намењених за делимичну замену производа, материјала или инсталација или проширење обима постојећих производа, материјала или инсталација, која би због промене добављача обавезивала наручиоца да набавља материјал који има друкчије техничке карактеристике, што би проузроковало несразмерно велике техничке тешкоће у пословању и одржавању, при чему укупна вредност свих додатних испорука добара не може да буде већа од 15% од укупне вредности првобитно закљученог уговора у отвореном или рестриктивном поступку и да од закључења првобитног уговора није протекло више од 18 месеци;

6) у случају јавне набавке добара понуђених и купљених на робним берзама;

7) у случају додатних услуга или радова који нису били укључени у првобитни пројекат или у првобитан уговор о јавној набавци, а који су због непредвидљивих околности постали неопходни за извршење уговора о јавној набавци, под условом да се уговор закључи са првобитним добављачем, да укупна вредност свих додатних услуга или радова (збира вишка, мањка и непредвиђених) није већа од 15% од укупне вредности првобитно закљученог уговора у отвореном или рестриктивном поступку, да од закључења првобитног уговора није протекло више од 18 месеци и да:

(1) се такве додатне услуге или радови не могу раздвојити, у техничком или економском погледу, од првобитног уговора о јавној набавци, а да се при томе не проузрокују несразмерно велике техничке тешкоће или несразмерно велики трошкови за наручиоца или

(2) су такве услуге или радови, које би наручилац могао набавити одвојено од извршења првобитног уговора, неопходни за извршење првобитног уговора о јавној набавци;

8) у случају набавки добара под посебно повољним условима од понуђача који је у ликвидацији, осим принудне ликвидације, или стечају, уз сагласност осталих поверилаца, у складу са прописима којима се уређује ликвидација и стечај привредних друштава;

9) у случају набавки услуга које су део наставка конкурса за дизајн организованог у складу са овим законом, ако је уговор закључен са награђеним учесником односно награђеним учесницима на конкурс и ако наручилац у преговарачки поступак укључи сваког од њих;

Наручилац је дужан да у року од два дана од дана доношења одлуке о покретању преговарачког поступка објави обавештење о покретању преговарачког поступка које садржи податке из ПрилогаЗЕ.

Наручилац је дужан да у преговарачком поступку, увек објави конкурсну документацију на начин предвиђен овим законом, најкасније дана када је послао позив за подношење понуде и омогући учешће у поступку свим заинтересованим лицима који поднесу понуду у року предвиђеном у конкурсној документацији, осим у случају из става 1. тач. 5) и 7) овог члана.

Наручилац је дужан да одлуку о покретању преговарачког поступка из става 1. тач. 2) до 5) и тач. 7) и 8) овог члана, са свим доказима који потврђују оправданост употребе преговарачког поступка, достави Управи за јавне набавке у року од три дана од дана доношења.

Управа за јавне набавке је дужна да у року од десет дана од дана пријема одлуке из става 4. овог члана, испита постојање основа за спровођење преговарачког поступка и може од наручиоца захтевати додатне информације и податке које је наручилац дужан да достави у року од два дана од дана пријема таквог захтева.

Уколико Управа за јавне набавке утврди да нема основа за спровођење преговарачког поступка, дужна је да о томе обавести наручиоца са предлогом да обустави поступак.

Мишљење из става 6. овог члана Управа за јавне набавке објављује на Порталу јавних набавки.

Испитивање одлуке из става 5. овог члана не спречава наставак преговарачког поступка из става 1. тачка 4) овог члана.

Наручилац је дужан да у року од два дана од дана доношења, објави на Порталу јавних набавки и на својој интернет страници, одлуку о избору најповољније понуде која садржи податке из Прилога ЗЖ.

Ако поједини подаци из одлуке представљају пословну тајну у смислу закона којим се уређује заштита пословне тајне или представљају тајне податке у смислу закона којим се уређује тајност података, ти подаци из одлуке се неће објавити.

У случају из става 10. овог члана одлука се у изворном облику доставља Управи за јавне набавке и Државној ревизорској институцији.

Обавеза наручиоца из става 9. овог члана не односи се на случај из става 1. тачка 6) овог члана.

Наручилац је дужан да увек када је то могуће, обезбеди конкуренцију, позивањем више лица да учествују у поступку и да обезбеди да уговорена цена не буде већа од упоредиве тржишне цене као и да са дужном пажњом проверава квалитет предмета јавне набавке.

Наручилац је дужан да у конкурсној документацији одреди елементе уговора о којима ће се преговарати и начин преговарања, као и да води записник о преговарању.

Управа за јавне набавке ближе уређује начине преговарања.

Конкурентни дијалог

Члан 38.

Наручилац може спроводити конкурентни дијалог у случају када је предмет јавне набавке нарочито сложен, тако да се уговор о јавној набавци не може закључити применом отвореног или рестриктивног поступка.

Предмет јавне набавке сматра се нарочито сложеним уколико наручилац објективно није у могућности да одреди:

- 1) техничке спецификације предмета јавне набавке;
- 2) правну или економску структуру јавне набавке;

Наручилац позива сва заинтересована лица да поднесу пријаве и признаје квалификацију подносиоцима пријава на основу претходно одређених услова.

Одлука о признавању квалификације садржи образложење у којем су наведени разлози одбијања осталих пријава, а наручилац је доставља свим подносиоцима пријава.

У циљу очувања конкуренције наручилац може одлучити да чува као пословну тајну податке о кандидатима и тада подносиоцима пријава уместо одлуке из става 4. овог члана, доставља појединачно обавештење.

Наручилац води дијалог са свим подносиоцима пријава којима је признао квалификацију (кандидати) у циљу проналажења решења које ће задовољити његове потребе.

Наручилац води дијалог док не препозна решење, односно решења која могу задовољити његове потребе.

Наручилац води дијалог са кандидатом само о решењу које тај кандидат нуди.

Наручилац не може кандидатима открити понуђена решења или друге информације које се тичу понуђеног решења неког од кандидата.

Наручиоци могу предвидети позивом за подношење понуда и конкурсном документацијом да се поступак спроводи у више фаза у циљу смањења броја решења о којима ће се водити дијалог.

У случају из става 10. овог члана број кандидата у фази дијалога не може бити мањи од три, осим уколико се пријави мањи број заинтересованих лица.

Наручилац је дужан да достави образложену одлуку кандидату који је искључен из дијалога.

Након што наручилац препозна решење, односно решења која могу задовољити његове потребе, позива све кандидате који нису искључени из дијалога да доставе своје коначне понуде на основу једног или више усвојених решења представљених током дијалога.

Одлука о избору најповољније понуде у конкурентном дијалогу доноси се применом критеријума економски најповољнија понуда.

Елементи критеријума одређују се у конкурсној документацији пре фазе дијалога, али се током дијалога могу допунити или прецизирати на основу понуђених решења.

Наручилац је дужан да пре доношења одлуке о покретању поступка прибави од Управе за јавне набавке сагласност за спровођење конкурентног дијалога.

У захтеву за сагласност из става 16. овог члана, наручилац наводи све околности које оправдавају употребу конкурентног дијалога и прилаже неопходне доказе.

Управа за јавне набавке дужна је да на захтев наручиоца из става 16. овог члана одговори у року од 15 дана од пријема захтева.

Конкурс за дизајн

Члан 39.

Наручилац може спроводити поступак јавне набавке услуга путем конкурса у областима урбанистичког планирања, архитектуре, грађевинарства, инжењерства, дизајна и информатике.

Наручилац објављује позив за учешће на конкурс за дизајн, на начин предвиђен за објављивање огласа о јавној набавци и у складу са Прилогом 3Д.

Дизајн, план или пројекат, бира независни жири.

Чланови жирија могу бити само физичка лица која нису у сукобу интереса у смислу члана 29. овог закона.

Ако наручилац захтева од учесника на конкурс посебне професионалне квалификације или искуство, најмање једна трећина чланова жирија мора имати најмање једнаке квалификације, односно искуство.

Жири је самосталан у одлучивању и разматра анонимне планове, пројекте или дизајне искључиво на основу критеријума одређених у позиву за учешће и конкурсној документацији.

Жири саставља извештај о оцени дизајна, плана или пројекта, који потписују сви чланови жирија.

Анонимност се мора поштовати до доношења одлуке жирија, односно састављања извештаја.

Након састављања извештаја, могу се позвати кандидати да разјасне поједине делове дизајна, плана или пројекта. У том случају саставља се записник о разговорима чланова жирија и кандидата.

Конкурс за дизајн, план или пројекат, са доделом награде и плаћањем учесницима, може се спроводити самостално или као саставни део другог отвореног поступка јавне набавке.

Јавна набавка мале вредности

Члан 40.

Јавна набавка мале вредности, у смислу овог закона, јесте набавка истоврсних добара, услуга или радова чија је укупна процењена вредност на годишњем нивоу нижа од 2.000.000 динара.

На набавке истоврсних добара, услуга или радова чија је укупна процењена вредност на годишњем нивоу нижа од 200.000 динара, наручиоци нису обавезни да примењују одредбе овог закона.

Када спроводи набавке из става 2. овог члана наручилац је дужан да спречи постојање сукоба интереса, да обезбеди конкуренцију и да уговорена цена не буде већа од упоредиве тржишне цене.

Поступак јавне набавке спроводи службеник за јавне набавке, односно лице запослено на пословима јавних набавки, осим уколико сложеност предмета јавне набавке захтева учешће и других стручних лица.

Наручилац у поступку јавне набавке мале вредности позива најмање три лица која обављају делатност која је предмет јавне набавке и која су према сазнањима наручиоца способна да изврше набавку, да поднесу понуде и истовремено објављује позив за подношење понуда на Порталу јавних набавки и на својој интернет страници.

Пре упућивања позива за подношење понуда службеник за јавне набавке, односно лице запослено на пословима јавних набавки дужно је да путем Интернета, телефоном или непосредно испита тржиште предмета набавке како би утврдио цене, квалитет и друге податке од значаја за предмет јавне набавке и лица која су способна да изврше јавну набавку.

У појединачном поступку јавне набавке чија вредност није већа од износа из става 2. овог члана, наручилац може уместо закључења уговора о јавној набавци, најповољнијем понуђачу издати наруџбеницу ако садржи битне елементе уговора.

2. Посебни облици поступка јавне набавке

Оквирни споразум

Члан 41.

Наручилац може закључити оквирни споразум ако су предмет јавне набавке добра, услуге из Прилога 1 осим услуга категорије број 6 и 27, или радови за које се не издаје грађевинска дозвола у смислу закона којим се уређује изградња.

Наручилац може закључити оквирни споразум, након спроведеног отвореног поступка, са најмање три понуђача.

Наручилац може закључити оквирни споразум са једним понуђачем, након спроведеног преговарачког поступка са објављивањем позива за подношење понуда, на основу члана 36. став 1. тачка 1) овог закона.

Оквирни споразум не може трајати дуже од три године, а ако је закључен са једним понуђачем не може трајати дуже од две године.

На основу оквирног споразума наручилац може закључити уговор о јавној набавци са најповољнијим добављачем, односно најповољнијем добављачу издати наруџбеницу, ако садржи битне елементе уговора:

- 1) применом критеријума или услова утврђених у оквирном споразуму;
- 2) достављањем понуда од стране добављача, у складу са ближе дефинисаним критеријумима или условима, уколико нису прецизно дефинисани оквирним споразумом, али који нису у супротности са оквирним споразумом;

У случају из става 5. тачка 2) овог члана, наручилац је обавезан да поступа као у другој фази рестриктивног поступка, а може користити и електронску лицитацију.

Ако је оквирни споразум закључен са једним добављачем, наручилац закључује уговор са тим добављачем под условима и у границама прописаним оквирним споразумом, а ако је неопходно, позваће добављача да допуни своју понуду на основу које је закључен оквирни споразум у складу са ближе дефинисаним условима.

Управа за јавне набавке сачиниће моделе оквирних споразума.

Систем динамичне набавке

Члан 42.

Наручилац образује систем динамичне набавке користећи искључиво електронска средства, примењујући правила отвореног поступка, осим ако је овим чланом другачије одређено.

Електронска средства и информациони систем, односно технологија помоћу које се успоставља и води систем динамичне набавке, мора бити широко доступна заинтересованим лицима и не може водити ограничењу конкуренције.

Наручилац објављује позив за подношење понуда којим позива сва заинтересована лица да поднесу почетне понуде.

Техничке спецификације предмета набавке морају бити прецизно одређене, како би понуђачи могли да поднесу одговарајуће понуде.

Позив за подношење почетних понуда важи све време док траје систем динамичне набавке и заинтересовано лице може у сваком тренутку поднети почетну понуду којом захтева да буде примљен у систем.

Уколико понуда понуђача буде оцењена као исправна и одговарајућа, понуђач ће бити примљен у систем динамичне набавке.

Наручилац је дужан да у року од 15 дана од дана пријема почетне понуде изврши њену оцену и одлучи о пријему подносиоца у систем динамичне набавке.

У току трајања система динамичне набавке понуђачи који су примљени у систем могу побољшати или променити своју почетну понуду, под условом да поштују техничке спецификације наручиоца.

Пре закључења сваког појединачног уговора о јавној набавци, наручилац објављује на Порталу јавних набавки и на својој интернет страници обавештење о постојању система динамичне набавке, којим истовремено позива сва заинтересована лица да поднесу почетну понуду и укључе се у систем динамичне набавке.

Уколико након објављивања обавештења из става 9. овог члана наручилац прими почетну понуду, дужан је да изврши оцену почетне понуде пре него што позове чланове система динамичне набавке да поднесу коначне понуде.

Најповољнија понуда бира се применом критеријума одређених у јавном позиву из става 3. овог члана, али они морају бити такви да омогуће аутоматско оцењивање понуда и рангирање понуда помоћу електронских средстава.

На подношење понуда у овој фази поступка примењују се правила електронске лицитације.

Систем динамичне набавке не може трајати дуже од четири године, а током трајања система наручилац не може мењати услове за пријем у систем.

Наручилац не може условити подношење почетних понуда или пријем у систем динамичне набавке, плаћањем накнаде, депозита и сл.

3. Електронска лицитација

Услови за примену електронске лицитације

Члан 43.

Електронску лицитацију наручилац може применити када се предмет јавне набавке може јасно и објективно описати.

Електронска средства и информациони систем, односно технологија помоћу које се примењује електронска лицитација, мора бити широко доступна заинтересованим лицима и не може водити ограничењу конкуренције.

Наручилац може спровести електронску лицитацију у отвореном, рестриктивном или преговарачком поступку из члана 36. став 1. тачка 1) овог закона.

Наручилац може спровести електронску лицитацију приликом подношења понуда за уговор о јавној набавци на основу закљученог оквирног споразума.

Електронска лицитација се може спроводити само у погледу критеријума, односно елемената критеријума који се могу на јасан и разумљив начин квантификовати, тако да их је могуће представити у бројевима или процентима, односно да су погодни за аутоматско оцењивање помоћу електронских средстава, без било какве интервенције наручиоца.

Начин примене електронске лицитације

Члан 44.

Наручилац у позиву за подношење понуда посебно наводи да ће бити спроведена електронска лицитација.

Наручилац је дужан да у конкурсној документацији одреди:

1) критеријум односно елементе критеријума који су предмет електронске лицитације;

2) границе у којима се могу или морају мењати вредности понуда у погледу критеријума, односно елемената критеријума;

3) услове под којима понуђачи могу мењати понуде;

4) податке доступне понуђачима током електронске лицитације, односно када ће бити доступни;

5) начин спровођења електронске лицитације;

6) опрему којом се спроводи електронска лицитација и техничке спецификације потребне за везу са информационим системом наручиоца.

Пре почетка електронске лицитације, наручилац спроводи стручну оцену понуда, примењујући критеријум и све елементе критеријума одређене у позиву за подношење понуда и конкурсној документацији.

Доказе о испуњености услова за учешће у поступку, који се не могу доставити електронским путем понуђач је дужан да достави у писаном облику пре истека рока за подношење понуда.

Позив за подношење понуда доставља се електронским путем истовремено свим понуђачима за које се, на основу претходне стручне оцене понуда, утврди да су поднели исправне и одговарајуће понуде.

Позив за подношење понуда садржи:

- 1) податке од значаја за коришћење информационог система наручиоца;
- 2) датум и сат почетка електронске лицитације;
- 3) резултат претходне стручне оцене понуда;
- 4) математичку формулу која ће се примењивати у електронској лицитацији, која омогућава да се аутоматски одреде промене у рангирању понуда на основу понуђених нових цена, односно осталих елемената критеријума за избор најповољније понуде (у даљем тексту: математичка формула).

Математичка формула мора да садржи пондере за све елементе критеријума које је наручилац одредио у јавном позиву и конкурсној документацији, прилагођена за оцену измењених вредности делова понуде.

Ако су дозвољене варијанте понуде, за сваку од варијанти се саставља различита математичка формула.

Електронска лицитација се може спроводити у више узастопних фаза и може почети најраније два дана од дана достављања позива из става 5. овог члана.

Електронска лицитација у случају подношења електронске понуде

Члан 45.

Уколико су у поступку јавне набавке понуде поднете у електронском облику, наручилац може електронску лицитацију да спроводи без посебног позивања понуђача, одмах после отварања понуда и њиховог аутоматског рангирања, под условом да се сваком од понуђача омогући приступ подацима о тренутном рангирању и о понуђеним вредностима понуда других понуђача.

Наручилац у позиву за подношење понуде објављује намеру да спроведе електронску лицитацију на начин из става 1. овог члана.

Транспарентност електронске лицитације

Члан 46.

Током спровођења електронске лицитације, наручилац је дужан да омогући понуђачима увид у податке на основу којих могу да у сваком тренутку одреде редослед поднетих понуда и број понуђача, али тако да не открије идентитет понуђача.

Завршетак електронске лицитације

Члан 47.

Наручилац завршава електронску лицитацију на један или више следећих начина:

- 1) одређивањем тачног датума и сата престанка електронске лицитације;
- 2) престанком пријема нове цене или елемената критеријума, који задовољавају захтеве у погледу минималних разлика. Време које је дозвољено да протекне после пријема последње промене понуде, а пре завршетка лицитације наручилац наводи у јавном позиву;
- 3) завршетком броја фаза електронске лицитације одређених у јавном позиву.

Након завршетка електронске лицитације наручилац доноси одлуку о избору најповољније понуде на основу резултата аутоматског рангирања понуда.

Обавезна примена електронске набавке

Члан 48.

Наручилац чија укупна вредност јавних набавки на годишњем нивоу, које испуњавају услове из овог закона за примену електронске лицитације, прелази износ из члана 28. овог закона, дужан је да успостави информациони систем и примењује систем динамичне набавке и електронску лицитацију увек када је то могуће.

Управа за јавне набавке дужна је да обавести наручиоце за које утврди да испуњавају услов из става 1. овог члана.

4. Централизоване јавне набавке

Спровођење поступка јавне набавке од стране Управе за заједничке послове

Члан 49.

Управа за заједничке послове републичких органа као надлежни орган (даље у тексту: Управа за заједничке послове) спроводи поступке јавних набавки за потребе:

- 1) државних органа и организација, укључујући и правосудне органе;
- 2) установа чији је оснивач Република Србија, ако мањи део од укупних прихода остварују продајом производа на тржишту или вршењем услуга уз накнаду;
- 3) организација за обавезно социјално осигурање и њихових корисника;

Управа за заједничке послове спроводи јавне набавке и закључује уговор или оквирни споразум у своје име, а за рачун наручилаца из става 1. овог члана.

Предмет јавне набавке из става 1. овог члана могу бити добра и услуге из Прилога 2 овог закона и радови за које се не издаје грађевинска дозвола у смислу закона којим се уређује изградња.

Управа за заједничке послове спроводи искључиво отворени и рестриктивни поступак и дужна је да јавне набавке обликује по партијама када је то могуће.

Управа за заједничке послове може спровести поступак из члана 36. став 1. тачка 1) и члана 37. став 1. тачка 1) када су за то испуњени услови.

Управа за заједничке послове дужна је да успостави информациони систем и примењује систем динамичне набавке и електронску лицитацију, када је то могуће.

Наручиоци из става 1. овог члана дужни су да до 31. јануара доставе Управи за заједничке послове план набавки, односно потребе са спецификацијама предмета јавних набавки.

Након спроведеног поступка јавне набавке, Управа за заједничке послове закључује са најповољнијим понуђачем уговор.

Управа за заједничке послове може закључити оквирни споразум, на основу којег она или наручиоци из става 1. овог члана могу закључити уговор о јавној набавци, примењујући правила из члана 41. ст. 5. до 7. овог закона.

Управа за заједничке послове прати извршење уговора и оквирних споразума и води јединствену електронску евиденцију добављача.

Управа за заједничке послове може предложити мере за побољшање система јавних набавки укључујући и измену прописа.

Уколико наручилац који добра и услуге набавља на начин из става 1. овог члана има примедбе на закључени уговор, односно оквирни споразум, дужан је да о томе обавести Државну ревизорску институцију.

Влада ће на основу предлога министарства надлежног за послове финансија и Управе за јавне набавке утврдити списак наручилаца из става 1. овог члана.

Списак наручилаца из става 1. овог члана објављује се у „Службеном гласнику Републике Србије“ и на Порталу јавних набавки.

Списак предмета набавке из става 3. овог члана, услове и начин спровођења поступка јавне набавке од стране Управе за заједничке послове ближе уређује Влада.

Спровођење поступка јавне набавке од стране другог наручиоца

Члан 50.

Наручилац може да овласти другог наручиоца, укључујући и Управу за заједничке послове, да у његово име спроведе поступак јавне набавке или предузме одређене радње у том поступку, али је дужан да у том случају обавести Државну ревизорску институцију.

У случају из става 1. овог члана поступак покреће и спроводи наручилац који је овлашћен, а као члан комисије за јавну набавку учествује лице запослено код наручиоца у чије име се набавка спроводи.

За законитост и правилност поступка солидарно су одговорни наручилац који спроводи јавну набавку и наручилац у чије име се набавка спроводи.

Спровођење поступака јавне набавке од стране више наручилаца

Члан 51.

Наручиоци могу заједнички спровести поступак јавне набавке или основати заједничку организацију за јавне набавке која ће за њихове и потребе органа, организација, установа и јавних предузећа чији су они оснивачи, односно које финансирају или над којима врше контролу, спроводити поступак јавне набавке у складу са овим законом.

Организација из става 1. овог члана има статус наручиоца.

Оснивање и начин рада организације из става 1. овог члана уређује се одлуком или споразумом између наручилаца.

На одлуку, односно споразум из става 3. овог члана сагласност даје Управа за јавне набавке. Ако Управа не да сагласност указаће на незаконитости и/или неправилности одлуке или споразума и предложити како да се отклоне.

5. План набавки

Члан 52.

Наручилац је дужан да до 31. јануара донесе план набавки за текућу годину који се састоји од плана јавних набавки и плана набавки на које се закон не примењује и који садржи следеће податке:

- 1) редни број (јавне) набавке;
- 2) предмет (јавне) набавке;
- 3) износ планираних средстава за (јавну) набавку;
- 4) податке о апропријацији у буџету, односно финансијском плану за плаћање;
- 5) процењену вредност (јавне) набавке, на годишњем нивоу и укупно;
- 6) врсту поступка јавне набавке, односно одредбу овог закона на основу које се не примењује на набавку;
- 7) оквирни датум покретања поступка;
- 8) оквирни датум закључења уговора;
- 9) оквирни датум реализације уговора;

Наручилац посебно, уз образложење, наводи у плану уколико спроводи набавку преко другог наручиоца, Управе за заједничке послове или заједно са другим наручиоцем.

У плану набавки наручилац посебно наводи разлоге и оправданост сваке појединачне набавке и начин на који је утврдио процењену вредност јавне набавке.

Управа за јавне набавке ближе уређује форму и садржину плана набавке.

Наручилац може изменити план набавки, али тако да све измене буду видљиве у односу на основни план и да све измене буду образложене.

Првобитно планирана средства за одређену јавну набавку не могу се повећати за више од 5%, осим у случају елементарних непогода, хаварија или ванредних догађаја чије наступање не зависи од воље наручиоца.

План набавке наручилац доставља Управи за јавне набавке и Државној ревизорској институцији у року од десет дана од дана доношења.

Наручилац је дужан да до 31. марта текуће године, сачини извештај о извршењу плана набавки за претходну годину, који доставља Државној ревизорској институцији.

6. Покретање поступка

Услови за покретање поступка

Члан 53.

Наручилац може да покрене поступак јавне набавке ако је набавка предвиђена у плану набавки наручиоца, ако су за ту набавку предвиђена средства у буџету Републике Србије, територијалне аутономије, локалне самоуправе или у финансијском плану наручиоца и ако су за ту набавку обезбеђена средства.

Средства за одређену јавну набавку не могу бити већа од износа који је предвиђен прописом којим се уређује извршење буџета и јавно финансирање.

Ако уговор о јавној набавци траје више година, обавезе које ће доспевати у наредним годинама морају бити уговорене у износима предвиђеним прописима којима се уређује извршење буџета и јавно финансирање за сваку посебну годину.

Ако је у питању јавна набавка инвестиционог значаја, наручилац ће припремити инвестициони програм по јединственој методологији за израду програма инвестиционог значаја и у складу са планом развоја.

Програм из става 4. овог члана потврђује руководиоца, односно одговорно лице наручиоца у писаном облику.

Ако нису донети буџет Републике Србије, територијалне аутономије, локалне самоуправе или финансијски план другог наручиоца, наручилац може почети поступак јавне набавке само до износа средстава планираних у складу са прописом о привременом финансирању.

Одлука о покретању поступка

Члан 54.

Наручилац покрене поступак јавне набавке доношењем одлуке о покретању поступка у писаном облику која садржи:

- 1) назив и адресу наручиоца, односно пословно име;
- 2) редни број јавне набавке за текућу годину;
- 3) предмет јавне набавке, назив и ознаку из општег речника набавке;
- 4) врсту поступка јавне набавке;
- 5) процењену вредност јавне набавке;
- 6) податке о одлуци о одобравању јавне набавке инвестиционог значаја;

7) оквирне датуме у којима ће се спроводити појединачне фазе поступка јавне набавке;

8) податке о апропријацији у буџету, односно финансијском плану.

У случају примене преговарачког поступка или конкурентног дијалога одлука садржи и разлоге за примену тог поступка.

У случају примене преговарачког поступка без објављивања позива за подношење понуда одлука садржи и основне податке о лицима којима ће наручилац упутити позив за подношење понуде и разлоге за упућивање позива тим лицима.

Одлука може да садржи и друге елементе, ако наручилац процени да су потребни за спровођење поступка јавне набавке.

Комисија за јавну набавку

Члан 55.

Поступак јавне набавке спроводи комисија за јавну набавку која се образује решењем.

Решење о образовању комисије (у даљем тексту: решење) доноси орган наручиоца надлежан за доношење одлуке о покретању поступка јавне набавке.

Решење садржи:

- 1) назив и адресу наручиоца, односно пословно име;
- 2) правни основ за доношење решења;
- 3) назив органа који доноси решење;
- 4) назив решења;

5) наводе о образовању комисије, предмету јавне набавке, броју јавне набавке, именовању председника и чланова комисије, као и задатку комисије и року за његово извршење.

Решењем се именују заменици председника и чланова комисије.

Комисија има председника и најмање два члана од којих је један службеник за јавне набавке или лице са стеченим образовањем на правном факултету, на студијама другог степена (дипломске академске студије – мастер, специјалистичке академске студије, специјалистичке струковне студије), односно на основним студијама у трајању од најмање четири године.

У поступцима јавних набавки чија је процењена вредност већа од петоструког износа из члана 40. став 1. овог закона, службеник за јавне набавке је председник или члан комисије.

За чланове Комисије се именују лица која имају одговарајуће стручно образовање из области из које је предмет јавне набавке.

Ако наручилац нема запослено лице које има одговарајуће стручно образовање из области из које је предмет јавне набавке, у комисију се може именовати лице које није запослено код наручиоца.

У комисију се не могу именовати лица запослена, односно радно ангажована код лица којем је поверена израда конкурсне документације.

У комисију се не могу именовати лица које могу бити у сукобу интереса за тај предмет јавне набавке.

Након доношења решења о образовању комисије, чланови комисије потписују изјаву којом потврђују да у предметној јавној набавци нису у сукобу интереса.

Комисија је дужна да спроведе поступак јавне набавке одређен у одлуци о покретању поступка и одговорна је за законитост поступка.

Комуникацију са заинтересованим лицима и понуђачима обављају искључиво председник и чланови комисије.

7. Огласи о јавној набавци

Врсте огласа

Члан 56.

Огласи о јавној набавци су:

- 1) претходно обавештење;
- 2) позив за подношење понуда и пријава;
- 3) позив за учешће на конкурс за дизајн;
- 4) обавештење о признавању квалификације;
- 5) обавештење о закљученом оквирном споразуму;
- 6) обавештење о систему динамичне набавке;
- 7) обавештење о покретању преговарачког поступка без објављивања позива за подношење понуда;
- 8) обавештење о закљученом уговору;
- 9) обавештење о обустави поступка јавне набавке;

Садржина огласа о јавној набавци одређена је у Прилогу 3.

Управа за јавне набавке утврдиће стандардне обрасце за огласе о јавној набавци у складу са Прилогом 3.

Општи речник набавке

Члан 57.

Наручилац је дужан да у огласима о јавној набавци приликом дефинисања предмета јавне набавке користи називе и ознаке из општег речника набавке.

Влада ће Уредбом утврдити општи речник набавке у складу са одговарајућим речником у Европској унији - CPV (*Common Procurement Vocabulary*).

Начин објављивања огласа

Члан 58.

Огласи о јавној набавци из члана 56. став 1. тачка 1) до 5) објављују се у „Службеном гласнику Републике Србије“ у посебном издању „Јавне набавке“, на Порталу јавних набавки и на интернет страници наручиоца.

Огласи о јавној набавци из члана 56. став 1. тачка 6) до 9) објављују се на Порталу јавних набавки и на интернет страници наручиоца.

Ако је процењена вредност јавне набавке већа од износа из члана 17. овог закона, наручилац је дужан да оглас о јавној набавци из члана 56. став 1. тач. 2) до 4) објави и на страном језику, који се обично користи у међународној трговини у области из које је предмет јавне набавке.

Наручилац може да објави оглас о јавној набавци и у „Службеном листу Европске уније“ (*Official Journal – S, Tenders Electronic Daily*) или неком међународном листу.

Приликом одлучивања о објављивању огласа на начин из става 4. овог члана, наручилац посебно води рачуна о процењеној вредности јавне набавке, врсти, сложености и специфичности предмета јавне набавке, развијености домаћег тржишта и броју домаћих понуђача који су способни да изврше набавку.

Влада ближе уређује критеријуме за објављивање огласа на начин из става 4. овог члана.

Трошкови оглашавања из става 4. овог члана не могу бити већи од 0,2% процењене вредности јавне набавке.

Наручилац који не поседује интернет страницу није дужан да формира интернет страницу ради објављивања огласа о јавној набавци.

Објављивање огласа у „Службеном листу Европске уније“

Члан 59.

Наручилац је дужан да објави оглас о јавној набавци у „Службеном листу Европске уније“ (*Official Journal – S, Tenders Electronic Daily*).

Влада ће утврдити процењене вредности јавних набавки за које је наручилац обавезан да огласе о јавним набавкама објављује у „Службеном листу Европске уније“.

Наручилац огласе о јавним набавкама не објављује у „Службеном листу Европске уније“, ако су предмет јавне набавке непокретности или права у вези са њима и услуге из Прилога 1Б.

Рокови за објављивање огласа

Члан 60.

„Службени гласник Републике Србије“ дужан је да огласе о јавним набавкама објави у року од десет дана од дана пријема огласа писаним путем, а у року од пет дана ако је оглас примљен електронским путем.

Одлука о избору најповољније понуде у случају преговарачког поступка из члана 37. став 1. тачка 4) објављује се у року од пет дана од дана пријема.

„Службени гласник Републике Србије“ дужан је да формира информациони систем који ће омогућити пријем огласа електронским путем у складу са прописима којима се уређује електронско пословање.

Претходно обавештење

Члан 61.

Наручилац је дужан да најмање једном годишње објави претходно обавештење о намери да спроведе поступак јавне набавке:

1) добара, уколико је укупна процењена вредност истоврсних добара на годишњем нивоу већа од петнаестоструког износа из члана 40. став 1. овог закона;

2) услуга, уколико је укупна процењена вредност истоврсних услуга на годишњем нивоу већа од петнаестоструког износа из члана 40. став 1. овог закона;

3) радова уколико је укупна процењена вредност истоврсних радова на годишњем нивоу већа од двадесетоструког износа из члана 40. став 1. овог закона.

Претходно обавештење објављује се у року од најмање 30 дана, а највише шест месеци пре него што ће бити објављен први позив за подношење понуда за појединачну, истоврсну јавну набавку.

Садржина претходног обавештења одређена је у Прилогу 3А.

Објављивање позива за подношење понуде

Члан 62.

Наручилац је дужан да објави позив за подношење понуде, односно пријаве за јавну набавку у:

- 1) отвореном поступку;
- 2) првој фази рестриктивног поступка и квалификационом поступку;
- 3) преговарачком поступку са објављивањем јавног позива;
- 4) конкурентном дијалогу;

Садржина позива за подношење понуда одређена је у Прилогу 3Б, а садржина позива за подношење пријава у Прилогу 3В.

8. Конкурсна документација

Припрема и садржина конкурсне документације

Члан 63.

Наручилац је дужан да припреми конкурсну документацију тако да понуђачи на основу ње могу да припреме исправну и одговарајућу понуду.

Подаци садржани у конкурсној документацији морају бити истоветни са подацима који су наведени у позиву за подношење понуда.

Конкурсна документација мора да садржи:

- 1) упутство понуђачима како да сачине понуду;
- 2) образац понуде;
- 3) услове и упутство како се доказује испуњеност услова;
- 4) модел уговора (осим у преговарачком поступку и у случају када је предмет јавне набавке такав да понуђач доставља свој модел уговора);

5) врсту, техничке карактеристике (спецификације), квалитет, количину и опис добара, радова или услуга, начин спровођења контроле и обезбеђивања гаранције квалитета, рок извршења, место извршења или испоруке добара, евентуалне додатне услуге и сл. (осим у случају набавке кредита као финансијске услуге када се сачињава кредитни захтев);

- 6) техничку документацију и планове, односно документацију о кредитној способности наручиоца у случају јавне набавке финансијске услуге кредита;
- 7) образац структуре понуђене цене, са упутством како да се попуни;
- 8) образац трошкова припреме понуде;
- 9) изјаву о независној понуди;

Техничке карактеристике из става 3. тачка 5) овог члана и техничка документација из става 3. тачка 6) овог члана морају садржати доказ о плановима понуђача да поштује техничке стандарде приступачности за особе са инвалидитетом.

У случају јавних набавки код којих је позив за подношење понуде објављен на страном језику, наручилац је дужан да у конкурсној документацији наведе државни орган или организацију, односно орган или службу територијалне аутономије или локалне самоуправе где се могу благовремено добити и исправни подаци о пореским обавезама, заштити животне средине, заштити при запошљавању, условима рада и сл, а који су везани за извршење уговора о јавној набавци.

Министар надлежан за послове финансија ближе прописује форму и садржину кредитног захтева из става 3. тачка 5) овог члана, као и форму и садржину документације о кредитној способности наручиоца из става 3. тачка 6) овог члана.

Наручилац може у конкурсној документацији да наведе врсту средстава финансијског обезбеђења којим понуђачи обезбеђују испуњење својих обавеза у поступку јавне набавке, као и испуњење својих уговорних обавеза, односно за повраћај авансног плаћања (различити облици ручне залогне хартија од вредности или других покретних ствари, хипотека, меница, јемство другог правног лица са одговарајућим бонитетом, банкарске гаранције, полисе осигурања и др.).

У случају спровођења поступка јавне набавке чија је процењена вредност на годишњем нивоу већа од 80.000.000 динара и уколико се најмање 10% вредности јавне набавке плаћа авансно наручилац је дужан да захтева банкарску гаранцију као средство обезбеђења за повраћај аванса.

У случају спровођења поступка јавне набавке чија је процењена вредност већа од износа из члана 17. овог закона, наручилац је у обавези да захтева банкарску гаранцију као средство обезбеђења за испуњење уговорних обавеза.

Конкурсна документација може да садржи и друге елементе који су, с обзиром на предмет јавне набавке, неопходни за припрему понуде.

Наручилац је дужан да редним бројем означи сваку страну конкурсне документације и укупан број страна конкурсне документације.

Управа за јавне набавке ближе уређује обавезне елементе конкурсне документације и утврђује оквирне моделе конкурсних документација.

Правила о припреми и садржини конкурсне документације сходно се примењују на рестриктивни поступак и конкурентни дијалог.

Објављивање и достављање конкурсне документације

Члан 64.

Наручилац је дужан да најкасније дана када је објављен позив за подношење понуда у „Службеном гласнику Републике Србије“, објави конкурсну документацију на Порталу јавних набавки и на својој интернет страници.

У случају да је део конкурсне документације поверљив, наручилац ће у делу конкурсне документације који објави, навести на који начин и под којим условима заинтересована лица могу преузети поверљиве делове конкурсне документације.

На захтев заинтересованог лица наручилац ће, од дана објављивања позива за подношење понуда у „Службеном гласнику Републике Србије“, омогућити непосредан увид у конкурсну документацију и преузимање конкурсне документације без накнаде или ће у року од два дана од дана пријема захтева за достављање конкурсне документације, конкурсну документацију доставити поштом или путем електронске поште.

Трошкове достављања конкурсне документације путем поште плаћа заинтересовано лице којем је конкурсна документација, на његов захтев, послата поштом.

Измене и допуне конкурсне документације

Члан 65.

Ако наручилац у року предвиђеном за подношење понуда измени или допуни конкурсну документацију, дужан је да без одлагања и без накнаде те измене или допуне објави на Порталу јавних набавки и на својој интернет страници и достави заинтересованим лицима која су примила конкурсну документацију.

Заинтересовано лице може, у писаном облику, тражити од наручиоца додатне информације или појашњења у вези са припремањем понуде, најкасније пет дана пре истека рока за подношење понуде.

У случају из става 2. овог члана наручилац је дужан да заинтересованом лицу у року од два дана од дана пријема захтева, пошаље одговор у писаном облику и да истовремено ту информацију објави на Порталу јавних набавки и на својој интернет страници.

Ако наручилац измени или допуни конкурсну документацију осам или мање дана пре истека рока за подношење понуда, наручилац је дужан да продужи рок за подношење понуда.

Наручилац у писаном облику обавештава сва лица која су примила конкурсну документацију о продужењу рока за подношење понуда и објављује то обавештење на начин на који је објављен позив за подношење понуда.

По истеку рока предвиђеног за подношење понуда наручилац не може да мења нити да допуњује конкурсну документацију.

9. Процењена вредност јавне набавке

Начин одређивања процењене вредности јавне набавке

Члан 66.

Процењена вредност јавне набавке исказује се у динарима, без пореза на додату вредност.

Процењена вредност јавне набавке обухвата укупни плативи износ понуђачу, укључујући и евентуална обнављања уговора.

Процењена вредност јавне набавке мора бити заснована на спроведеном испитивању, истраживању тржишта предмета јавне набавке, које укључује проверу цене, квалитета, периода гаранције, одржавања и сл. и мора бити валидна у време покретања поступка.

Вредност јавне набавке не може се проценити на начин да се избегне отворени или рестриктивни поступак, односно примена овог закона.

Управа за јавне набавке ближе уређује начин утврђивања процењене вредности јавне набавке појединих врста добара, услуга и радова.

Одређивање процењене вредности јавне набавке добара

Члан 67.

Основица за израчунавање процењене вредности јавне набавке добара одређује се на следећи начин:

1) у случају када је предмет уговора куповина, закуп или лизинг и када је рок на који се уговор закључује 12 месеци или краћи, узима се укупна процењена вредност уговора за све време његовог трајања, а када је рок дужи од 12 месеци, укупна процењена вредност уговора укључује процењену вредност за првих 12 месеци и процењену вредност за преостали период до истека рока;

2) у случају кад се уговор из тачке 1) овог става закључује на неодређени рок, као и у случају кад постоји неизвесност у погледу рока на који се уговор закључује, узима се месечна процењена вредност уговора помножена са 36.

У случају периодичних уговора, као и уговора које је потребно обновити по истеку одређеног рока, процењена вредност јавне набавке одређује се:

1) на основу вредности сличних периодичних уговора закључених током претходне буџетске године или током претходних 12 месеци, усклађене са очекиваним променама у погледу количине или вредности добара чије је прибављање предмет уговора у току 12 месеци који почињу да теку од дана закључења првобитног уговора;

2) на основу укупне процењене вредности сличних периодичних уговора током 12 месеци након прве испоруке или током трајања уговора уколико је трајање уговора дуже од 12 месеци.

Одређивање процењене вредности јавне набавке услуга

Члан 68.

При израчунавању процењене вредности јавне набавке услуга, наручилац мора у вредност услуге да урачуна и све трошкове везане за услугу које ће имати понуђач.

Код појединих услуга наручилац узима у обзир следеће износе:

1) за услуге осигурања – висину премије, као и друге врсте плаћања које терете услугу;

2) за банкарске и друге финансијске услуге – накнаде, провизије, као и друге врсте плаћања које терете услугу;

3) за услуге кредита - укупну вредност камате за период отплате, накнаде и трошкове које се односе на одобравање кредита и извршење уговора о кредиту, укључујући и трошкове процене непокретних и покретних ствари, премије осигурања или друге накнаде у вези са средствима обезбеђења кредита, трошкове прибављања потребне документације и друге одговарајуће трошкове.

4) за дизајн, архитектонске услуге, просторно планирање и сл. – накнаду или провизију.

Ако наручилац не може да одреди процењену вредност услуге због дужине трајања уговора, вредност услуге одређује се на следећи начин:

1) у случају када је рок на који се уговор закључује одређен и ако је тај рок 36 месеци или краћи, укупна вредност уговора за цео рок;

2) у случају када рок на који се уговор закључује није одређен или уколико је закључен на рок који је дужи од 36 месеци, месечна вредност помножена са 36.

Одређивање процењене вредности јавне набавке радова

Члан 69.

Процењена вредност јавне набавке радова одређује се тако што укупна вредност радова представља основицу за израчунавање вредности јавне набавке радова.

У процењену вредност радова наручилац укључује и процењену вредност свих додатних радова који се могу набавити у преговарачком поступку из члана 37. став 1. тач. 7) овог закона.

При одређивању процењене вредности јавне набавке радова наручилац у вредност радова укључује и вредност свих добара и услуга који су неопходни за извршење уговора о јавној набавци радова.

Одређивање процењене вредности јавне набавке по партијама

Члан 70.

Кад је предмет јавне набавке обликован по партијама, наручилац одређује процењену вредност сваке партије.

Процењена вредност јавне набавке обликоване по партијама укључује процењену вредност свих партија, за период за који се закључује уговор.

Наручиоци не могу примењивати поступак јавне набавке мале вредности, односно избећи примену овог закона, за поједину партију, ако је збир вредности свих партија већи од износа из члана 40. став 1. овог закона.

Одређивање процењене вредности у појединим поступцима

Члан 71.

У случају рестриктивног поступка, оквирног споразума и система динамичне набавке, процењена вредност јавне набавке одређује се као вредност свих уговора предвиђених за време трајања листе кандидата, оквирног споразума, односно система динамичне набавке.

10. Техничке спецификације

Општа правила о техничким спецификацијама

Члан 72.

Техничке спецификације и пројектна документација, у смислу овог закона, представљају техничке захтеве који су обавезни и саставни део конкурсне документације у којима су предвиђене, описане карактеристике добара услуга или радова. Оне морају омогућити да се добра, услуге или радови који се набављају опишу на начин који је објективан и који одговара потребама наручиоца.

Техничке спецификације у случају набавке добара и услуга одређују карактеристике добара или услуга као што су димензије, ниво квалитета, укључујући и методе за осигурање квалитета, сигурност, ниво утицаја на животну средину, доступност за све кориснике (укључујући доступност инвалидним лицима) и оцену усаглашености, употребу производа, као и друге карактеристике које се тичу производа као што су назив под којим се производ продаје, терминологија, ознаке, тестирање и методе тестирања, паковање, обележавање и етикетирање, производни процес и процедура оцене усаглашености.

У случају набавке радова, техничке спецификације поред карактеристика одређених у ставу 2. овог члана могу садржати и прописе о пројектима и обрачуна трошкова, проби, инспекцији и условима преузимања, као и о техници или методу градње.

Наручилац је дужан да наведе техничке спецификације у конкурсној документацији која се односи на сваку појединачну јавну набавку.

Одређивање техничких спецификација

Члан 73.

Наручилац одређује техничке спецификације на један од следећих начина:

1) са позивом на техничке спецификације из члана 72. овог закона и на српске, европске, међународне или друге стандарде и сродна документа, тако да свако позивање мора да буде праћено речима „или одговарајуће“;

2) у виду карактеристика или функционалних захтева, који могу укључивати и еколошке карактеристике и који морају бити довољно прецизни и јасни како би понуђачи могли да припреме одговарајуће понуде, а наручиоци да

набаве добра, услуге или радове који су у складу са њиховим објективним потребама.

3) у виду карактеристика или функционалних захтева на начин како је одређено у тачки 2) овог става са позивом на спецификације и стандарде или сродна документа из тачке 1) овог става који се сматрају оборивом претпоставком испуњености таквих карактеристика или функционалних захтева;

4) упућивањем на спецификације и стандарде или сродна документа из тачке 1) овог става за одређене карактеристике и упућивањем на карактеристике или функционалне захтеве из тачке 2) овог става.

Приликом одређивања техничких спецификација у конкурсној документацији наручилац је дужан да пропише обавезно поштовање техничких стандарда приступачности за особе са инвалидитетом, односно да техничко решење буде приступачно за све кориснике.

У случају одређивања техничке спецификације на начин предвиђен ставом 1. тачка 1) овог члана, наручилац не може да одбије понуду на основу тога што понуђена добра, услуге или радови не испуњавају постављене услове у погледу дефинисане спецификације и траженог стандарда, уколико понуђач понуди одговарајући доказ да добра, услуге или радови које нуди на суштински једнак начин испуњавају услове из спецификације и траженог стандарда.

У случају одређивања техничке спецификације на начин предвиђен ставом 1. тачка 2) овог члана, наручилац не може да одбије понуду, уколико понуђач понуди одговарајући доказ да добра, услуге или радови које нуди задовољавају српске, европске, међународне или друге стандарде или сродна документа и ако докаже да ови стандарди испуњавају тражене карактеристике или функционалне захтеве.

Одговарајући доказ из ст. 3. и 4. овог члана може бити потврда, технички досије произвођача или извештај са тестирања које је спровела надлежна организација.

Изузетно од одредбе става 1. тачка 1) овог члана, ако се технички пропис позива на српски стандард, такав стандард је обавезан и примењује се као технички пропис, без навођења речи „или одговарајуће”.

Надлежно министарство ће утврдити да ли постоје технички прописи и стандарди из става 6. овог члана.

У случају из става 6. овог члана наручилац је дужан да прихвати и други стандард који испуњава захтеве српског стандарда, као и доказе који то потврђују.

Коришћење техничких спецификација

Члан 74.

Наручилац не може да користи нити да се позива на техничке спецификације или стандарде које означавају добра, услуге или радове одређене производње, извора или градње.

Наручилац не може у конкурсној документацији да назначи било који појединачни робни знак, патент или тип, нити посебно порекло или производњу.

Наручилац не може да у конкурсну документацију укључи било коју одредбу која би за последицу имала давање предности или елиминацију појединих понуђача, на начин из става 1. или 2. овог члана, осим ако је таква

спецификација оправдана са становишта предмета уговора или наручилац не може да опише предмет уговора на начин да спецификације буду довољно разумљиве понуђачима.

Навођење елемената попут робног знака, патента, типа или произвођача мора бити праћено речима „или одговарајуће”.

Коришћење еколошких спецификација и ознака

Члан 75.

Уколико наручилац одреди еколошке карактеристике као карактеристике из члана 73. став 1. тачка 2) овог закона, може да користи спецификације или њихове делове из међународних, европских или националних еколошких ознака под условом да су те спецификације:

- 1) одговарајуће за дефинисање карактеристика предмета јавне набавке;
- 2) одређене на основу признатих научних сазнања;
- 3) одређене у поступку уз учешће свих интересних група, попут државних органа, корисника услуга, потрошача, произвођача, дистрибутера, еколошких организација и сл;
- 4) доступне свим заинтересованим лицима.

Наручилац може конкурсном документацијом установити претпоставку да понуђена добра, услуге или радови са одређеном еколошком ознаком одговарају дефинисаним техничким спецификацијама, али мора омогућити понуђачу да докаже испуњеност услова и на други начин, подношењем одговарајућег доказа као што је потврда, технички досије произвођача или извештај са тестирања које је спровела надлежна организација.

Навођење битних захтева и накнада за коришћење патената

Члан 76.

Битни захтеви који нису укључени у важеће техничке норме и стандарде, а који се односе на заштиту животне средине, безбедност и друге околности од општег интереса, морају да се примењују и да се изричито наведу у конкурсној документацији.

Наручилац је дужан да наведе у конкурсној документацији да накнаду за коришћење патената, као и одговорност за повреду заштићених права интелектуалне својине трећих лица, сноси понуђач.

11. Услови за учешће у поступку јавне набавке

Обавезни услови

Члан 77.

Понуђач у поступку јавне набавке мора доказати:

- 1) да је регистрован код надлежног органа, односно уписан у одговарајући регистар;
- 2) да он и његов законски заступник није осуђиван за неко од кривичних дела као члан организоване криминалне групе, да није осуђиван за кривична

дела против привреде, кривична дела против животне средине, кривично дело примања или давања мита, кривично дело преваре.

3) да му није изречена мера забране обављања делатности која је предмет јавне набавке, а која је на снази у време објављивања односно слања позива за подношење понуда;

4) да је измирио доспеле порезе, доприносе и друге јавне дажбине у складу са прописима Републике Србије или стране државе када има седиште на њеној територији;

5) да има важећу дозволу надлежног органа за обављање делатности која је предмет јавне набавке, ако је таква дозвола предвиђена посебним прописом;

Наручилац је дужан да од понуђача или кандидата захтева да при састављању својих понуда изричито наведу да су поштовали обавезе које произлазе из важећих прописа о заштити на раду, запошљавању и условима рада.

Додатни услови

Члан 78.

Наручилац у конкурсној документацији одређује додатне услове за учешће у поступку јавне набавке.

Наручилац може одредити конкурсном документацијом да понуђач мора да докаже да:

- 1) располаже неопходним финансијским и пословним капацитетом;
- 2) располаже одговарајућим техничким и кадровским капацитетом.

Наручилац може одредити конкурсном документацијом да понуђач мора да докаже да над њим није покренут поступак стечаја или ликвидације, односно претходни стечајни поступак.

Наручилац може да одреди и друге додатне услове за учешће у поступку јавне набавке, посебно уколико се односе на социјална и еколошка питања.

Наручилац може да одреди додатне услове у погледу испуњавања обавеза које понуђач има према својим подизвођачима или добављачима.

Наручилац одређује услове за учешће у поступку тако да ти услови не дискриминишу понуђаче и да су у логичкој вези са предметом јавне набавке.

Када је понуђач у поступку јавне набавке пословна банка, дужна је да податке доставља у складу са обавезом гаранције тајности података о својим клијентима, у складу са законом којим се уређује пословање банака.

Доказивање испуњености услова

Члан 79.

Испуњеност услова из члана 77. став 1. овог закона понуђач доказује достављањем следећих доказа:

- 1) извода из регистра надлежног органа;
- 2) потврде надлежног суда;
- 3) потврде надлежног суда или надлежног органа за регистрацију привредних субјеката;

4) потврде надлежног пореског органа и организације за обавезно социјално осигурање или потврде надлежног органа да се понуђач налази у поступку приватизације;

5) важеће дозволе за обављање одговарајуће делатности, издате од стране надлежног органа.

Испуњеност услова из члана 78. став 2. овог закона понуђач може доказати достављањем доказа уз понуду, као што су:

1) извештај о бонитету или скоринг издат од стране надлежног органа, биланс стања са мишљењем овлашћеног ревизора или извод из тог биланса стања, исказ о понуђачевим укупним приходима од продаје и приходима од производа, радова или услуга, на које се уговор о јавној набавци односи - најдуже за претходне три обрачунске године, мишљење или исказ банака или других специјализованих институција. Наручилац је дужан да у конкурсној документацији наведе који је доказ из ове тачке изабрао и/или које друге доказе који доказују финансијски и пословни капацитет понуђач треба да приложи;

2) један или више доказа примерених предмету уговора, количини и намени, као што је:

(1) списак најважнијих изведених радова, испоручених добара или пружених услуга за период од претходних пет година за радове, односно три године за добра и услуге, са износима, датумима и листама купаца односно наручилаца;

(2) опис понуђачеве техничке опремљености и апаратуре, мера за обезбеђивање квалитета и капацитета за истраживање и развој;

(3) изјава о кључном техничком особљу и другим експертима који раде за понуђача, који ће бити одговорни за извршење уговора, као и о лицима одговорним за контролу квалитета;

(4) узорак, опис или фотографија производа и описа радова или услуга које ће понуђач извести односно пружити. У случају сумње, наручилац може да захтева доказ о аутентичности узорака, описа или фотографије;

(5) декларација о усаглашености, потврда, акредитација и други резултати оцењивања усаглашености према стандардима и сродним документима за оцењивање усаглашености или било које друго одговарајуће средство којим понуђач доказује усаглашеност понуде са техничком спецификацијом или стандардима траженим у конкурсној документацији.

Доказ из става 1. тач. 2) и 3) мора бити издат након објављивања позива за подношење понуда, а доказ из става 1. тачка 4) овог члана може бити издат три месеца пре објављивања позива за подношење понуда.

У поступку јавне набавке мале вредности понуђач доказује испуњеност услова, осим услова из члана 77. став 1. тачка 5) овог закона, достављањем изјаве којом под пуном материјалном и кривичном одговорношћу потврђује да испуњава услове за учешће у поступку, осим уколико наручилац конкурсном документацијом не одреди другачије.

Понуђач, кандидат, односно добављач дужан је да без одлагања писмено обавести наручиоца о било којој промени у вези са испуњеношћу услова из поступка јавне набавке, која наступи до доношења одлуке, односно закључења уговора, током важења листе кандидата, односно током важења уговора о јавној набавци и да је документује на прописани начин.

Наручилац је дужан да приликом одређивања доказа којима се доказује испуњеност услова, води рачуна о трошковима прибављања тих доказа, односно да трошкови прибављања доказа не буду несразмерни процењеној вредности јавне набавке.

Одредбе овог члана сходно се примењују на физичка лица као понуђаче и на подносиоце пријава.

Управа за јавне набавке ближе уређује начин доказивања испуњености услова.

Регистар понуђача

Члан 80.

Орган надлежан за регистрацију, води јавни регистар понуђача који испуњавају обавезне услове из члана 77. овог закона (у даљем тексту: регистар понуђача).

Регистар понуђача ажурира се месечно и доступан је на интернет страници.

Свако лице регистровано код органа надлежног за регистрацију може поднети захтев за упис у регистар понуђача, подношењем докумената којима доказује испуњеност обавезних услова.

Орган надлежан за издавање доказа из члана 79. став 1. овог закона, односно орган надлежан за изрицање санкција и мера које спречавају учешће лица у поступку јавне набавке, дужан је да након што утврди промене или изрекне санкцију или меру лицу регистрованом у регистру понуђача, одмах о томе обавести орган надлежан за регистрацију.

Лице уписано у регистар понуђача није дужно да приликом подношења понуде, односно пријаве доказује испуњеност обавезних услова, осим уколико наручилац оправдано сумња у погледу испуњености тих услова, када може да захтева од понуђача чија је понуда оцењена као најповољнија, да докаже испуњеност услова.

Потврда о испуњености обавезних услова

Члан 81.

Ако је понуђач лице које није регистровано код органа надлежног за регистрацију, може доказати испуњеност обавезних услова из члана 77. овог закона, достављањем потврде издате од стране јавног бележника, којом се потврђује да на основу релевантних доказа, понуђач испуњава обавезне услове.

Ако јавни бележник приликом утврђивања испуњености обавезних услова утврди да је против понуђача или његовог законског заступника покренут кривични поступак или да је против понуђача покренут прекршајни поступак, односно поступак за утврђивање привредног преступа, дужан је да одбије издавање потврде о испуњености обавезних услова.

Потврда из става 1. овог члана важи три месеца од дана издавања.

Начин достављања доказа

Члан 82.

Докази о испуњености услова могу се достављати у неовереним копијама, а наручилац може пре доношења одлуке о избору најповољније понуде, захтевати од понуђача, чија је понуда на основу извештаја комисије за јавну набавку оцењена као најповољнија, да достави на увид оригинал или оверену копију.

Уколико понуђач у остављеном, примереном року не достави на увид оригинал или оверену копију тражених доказа, наручилац ће његову понуду одбити као неисправну.

Наручилац је дужан да наведе у конкурсној документацији да понуђач није дужан да доставља доказе који су јавно доступни на интернет страницама надлежних органа и да наведе који су то докази.

Наручилац не може одбити као неисправну понуду зато што не садржи доказ одређен овим законом или конкурсном документацијом, уколико је понуђач, навео у понуди интернет страницу на којој су тражени подаци јавно доступни.

Уколико је доказ о испуњености услова електронски документ, понуђач доставља копију електронског документа у писаном облику, у складу са законом којим се уређује електронски документ, осим уколико подноси електронску понуду када се доказ доставља у изворном електронском облику.

Ако понуђач има седиште у другој држави, наручилац може да провери да ли су документи којима понуђач доказује испуњеност тражених услова издати од стране надлежних органа те државе.

Ако понуђач није могао да прибави тражена документа у року за подношење понуде, због тога што она до тренутка подношења понуде нису могла бити издата по прописима државе у којој понуђач има седиште и уколико уз понуду приложи одговарајући доказ за то, наручилац ће дозволити понуђачу да накнадно достави тражена документа у примереном року.

Ако се у држави у којој понуђач има седиште не издају докази из члана 79. овог закона, понуђач може, уместо доказа, приложити своју писану изјаву, дату под кривичном и материјалном одговорношћу оверену пред судским или управним органом, јавним бележником или другим надлежним органом те државе.

12. Понуда са подизвођачем и заједничка понуда

Понуда са подизвођачем

Члан 83.

Наручилац је дужан да у конкурсној документацији захтева од понуђача да у понуди наведе да ли ће извршење набавке делимично поверити подизвођачу и да наведе у својој понуди, проценат укупне вредности набавке и део предмета набавке који ће извршити преко подизвођача.

Ако наручилац спроводи поступак јавне набавке у циљу закључења оквирног споразума или појединачну јавну набавку чија је процењена вредност већа од износа из члана 61. овог закона, може захтевати од понуђача да најмање 30% укупне вредности јавне набавке, изврши преко подизвођача који је предузетник, мало правно лице или средње правно лице у смислу прописа

којима се уређује рачуноводство и ревизија, пружајући могућност понуђачима да повећају овај проценат.

Ако понуђач у понуди наведе да ће делимично извршење набавке поверити подизвођачу, дужан је да наведе назив подизвођача, а уколико уговор између наручиоца и понуђача буде закључен, тај подизвођач ће бити наведен у уговору.

Понуђач је дужан да наручиоцу, на његов захтев, омогући приступ код подизвођача ради утврђивања испуњености услова.

Понуђач је дужан да за подизвођаче достави доказе о испуњености обавезних услова из члана 77. став 1. овог закона.

Поред обавезних услова, наручилац изузетно, конкурсном документацијом одређује које још услове, подизвођач мора да испуни и на који начин то доказује, при чему ти услови не могу бити такви да ограниче подношење понуде са подизвођачем.

Понуђач, односно добављач у потпуности одговара наручиоцу за извршење обавеза из поступка јавне набавке, односно за извршење уговорних обавеза, без обзира на број подизвођача.

Добављач не може ангажовати као подизвођача лице које није навео у понуди, у супротном наручилац ће реализовати средство обезбеђења и раскинути уговор, осим ако би раскидом уговора наручилац претрпео штету.

Добављач може ангажовати као подизвођача лице које није навео у понуди, ако је на страни подизвођача након подношења понуде настала трајнија неспособност плаћања, ако то лице испуњава све услове одређене за подизвођача и уколико добије претходну сагласност наручиоца.

Одредбе овог члана сходно се примењују на подносиоце пријава у рестриктивном поступку и конкурентном дијалогу.

Заједничка понуда

Члан 84.

Понуду може поднети група понуђача.

Сваки понуђач из групе понуђача мора да испуни обавезне услове из члана 77. став 1. овог закона, а додатне услове испуњавају заједно, осим ако наручилац из оправданих разлога не одреди другачије.

Група понуђача одређује члана групе који ће бити носилац посла, односно који ће поднети понуду и који ће заступати групу понуђача пред наручиоцем.

Наручилац не може од групе понуђача да захтева да се повезују у одређени правни облик како би могли да поднесу заједничку понуду.

Ако заједничка понуда буде оцењена као најповољнија понуда, наручилац ће пре закључења уговора, ако је то навео у конкурсној документацији, затражити од групе понуђача да поднесу споразум којим се обавезују на заједничко извршење јавне набавке.

Споразумом из става 5. овог члана, између осталог, одређује се:

- 1) понуђач који ће у име групе понуђача потписати уговор;
- 2) понуђач који ће у име групе понуђача дати средство обезбеђења;
- 3) понуђач који ће издати рачун;

- 4) рачун на који ће бити извршено плаћање;
- 5) обавезе сваког од понуђача из групе понуђача за извршење уговора;

Споразумом из става 5. овог члана уређују се и друга питања која наручилац одреди конкурсном документацијом.

Понуђачи који поднесу заједничку понуду одговарају неограничено солидарно према наручиоцу.

Задруга може поднети понуду самостално, у своје име, а за рачун задругара или заједничку понуду у име задругара.

Ако задруга подноси понуду у своје име за обавезе из поступка јавне набавке и уговора о јавној набавци одговара задруга и задругари у складу са законом.

Ако задруга подноси заједничку понуду у име задругара за обавезе из поступка јавне набавке и уговора о јавној набавци неограничено солидарно одговарају задругари.

Наручилац може да тражи од чланова групе понуђача да у понудама наведу имена и одговарајуће професионалне квалификације лица која ће бити одговорна за извршење уговора.

Одредбе овог члана сходно се примењују на подносиоце пријава у рестриктивном поступку и конкурентном дијалогу.

13. Референце

Стручне референце и поверљивост прибављених података

Члан 85.

Ако наручилац захтева да се приложи стручне референце као услов у поступку јавне набавке, дужан је да у конкурсној документацији наведе које стручне препоруке (референце) понуђачи морају прибавити.

Наручилац је дужан да доследно поштује законите интересе понуђача, штитећи њихове техничке и пословне тајне у смислу закона којим се уређује заштита пословне тајне.

Наручилац може да користи прибављене податке само за потребе конкретне јавне набавке.

Понуђач је одговоран за аутентичност стручних референци из става 1. овог члана.

Негативне референце

Члан 86.

Наручилац ће одбити понуду уколико поседује доказ да је понуђач у претходне три године у поступку јавне набавке:

- 1) поступао супротно забрани из чл. 23. и 25. овог закона;
- 2) повредио конкуренцију у поступку;
- 3) доставио неистините податке у понуди или након што је његова понуда изабрана као најповољнија, одбио да потпише уговор о јавној набавци;
- 4) одбио да достави доказе и средства обезбеђења на шта се у понуди обавезао;

Наручилац ће одбити понуду уколико поседује доказ који потврђује да понуђач није испуњавао своје обавезе по раније закљученим уговорима о јавним набавкама који су се односили на исти предмет набавке, за период од претходне три године.

Доказ из става 1. и 2. овог члана може бити:

1) правоснажна судска одлука или коначна одлука другог надлежног органа;

2) исправа о реализованом средству обезбеђења испуњења обавеза у поступку јавне набавке или испуњења уговорних обавеза;

3) исправа о наплаћеној уговорној казни;

4) рекламације потрошача, односно корисника;

5) извештај надзорног органа о изведеним радовима;

6) изјава о раскиду уговора због неиспуњења обавеза дата на начин и под условима предвиђеним законом којим се уређују облигациони односи;

7) извештај овлашћеног лица наручиоца о ангажовању на извршењу уговора о јавној набавци лица која нису означена у понуди као подизвођачи, односно чланови групе понуђача;

8) други одговарајући доказ примерен предмету јавне набавке, одређен конкурсном документацијом, који се односи на испуњење обавеза у ранијим поступцима јавне набавке или по раније закљученим уговорима о јавним набавкама.

Наручилац може одбити понуду ако поседује доказ из става 3. тач. 1) или 2) овог члана, који се односи на поступак који је спровео или уговор који је закључио и други наручилац ако је предмет јавне набавке истоврсан.

Списак негативних референци

Члан 87.

Наручилац је дужан да Управи за јавне набавке одмах и без одлагања достави доказ негативне референце.

Управа за јавне набавке утврђује постојање негативне референце доношењем закључка у року од десет дана од дана пријема доказа негативне референце:

1) ако од наручиоца добије доказ из члана 86. став 3. тачка 1) овог закона, за који након испитивања утврди да је одговарајући као доказ негативне референце.

2) ако од најмање два међусобно неповезана наручиоца у периоду од највише 18 месеци добије доказ негативне референце из члана 86. став 3. тач. 3) до 8) овог закона, без обзира да ли се односе на истоврсан предмет набавке, за које након испитивања утврди да су одговарајући као доказ негативне референце.

Против закључка из става 6. овог члана понуђач, односно добављач може поднети жалбу Републичкој комисији за заштиту права у поступцима јавних набавки у року од осам дана од пријема закључка.

Жалба не одлаже упис у списак негативних референци.

На основу сваког појединачног доказа негативне референце из члана 86. став 3. тачка 1) овог закона, негативна референца важи годину дана од дана када је Управа за јавне набавке примила доказ о негативној референци.

На основу сваког појединачног доказа негативне референце из члана 86. став 3. тачка 2), негативна референца важи девет месеци рачунајући од дана када је Управа за јавне набавке примила доказ о другој негативној референци.

На основу сваког појединачног доказа негативне референце из члана 86. став 3. тач. 3) до 8), негативна референца важи шест месеци рачунајући од дана када је Управа за јавне набавке примила доказ о другој негативној референци.

На основу донетих закључака из става 6. овог члана Управа за јавне набавке води списак негативних референци који објављује на Порталу јавних набавки. Поред назива понуђача, односно добављача у списак негативних референци, уписује се доказ негативне референце, наручилац који је доставио доказ, предмет јавне набавке за коју је добио негативну референцу са ознаком из општег речника набавке, и датум утврђивања и важења негативне референце.

Наручилац ће понуду понуђача који је на списку негативних референци одбити као неисправну ако је предмет јавне набавке истоврсан предмету за који је понуђач добио негативну референцу.

Ако предмет јавне набавке није истоврсан предмету за који је понуђач добио негативну референцу, наручилац ће захтевати додатно средство обезбеђења испуњења обавеза у поступку јавне набавке и уговорних обавеза.

Додатно средство обезбеђења наручилац мора одредити у конкурсној документацији, а његова вредност не може бити већа од 20% од понуђене цене.

14. Критеријуми за избор најповољније понуде

Одређивање критеријума

Члан 88.

Наручилац је дужан да одреди исти критеријум и елементе критеријума за избор најповољније понуде у позиву за подношење понуда и у конкурсној документацији.

Елементи критеријума на основу којих наручилац бира најповољнију понуду морају бити описани и вредновани, не смеју бити дискриминаторски и морају стајати у логичкој вези са предметом јавне набавке.

Наручилац у конкурсној документацији наводи, описује и вреднује критеријум и све елементе критеријума које намерава да примени, а посебно наводи методологију за доделу пондера за сваки елемент критеријума која ће омогућити накнадну објективну проверу оцењивања понуда.

Наручилац ће у конкурсној документацији одредити елементе критеријума на основу којих ће извршити избор најповољније понуде у ситуацији када постоје две или више понуда са једнаким бројем пондера.

При оцењивању понуда наручилац је дужан да примењује само онај критеријум и елементе критеријума који су садржани у конкурсној документацији и то на начин како су описани и вредновани.

Врсте критеријума

Члан 89.

Критеријуми за оцењивање понуде су:

- 1) економски најповољнија понуда или
- 2) најнижа понуђена цена.

Критеријум економски најповољније понуде заснива се на различитим елементима критеријума у зависности од предмета јавне набавке, као што су:

- 1) понуђена цена;
- 2) попуст на цене из ценовника наручиоца;
- 3) услови плаћања;
- 4) рок испоруке или извршења услуге или радова;
- 5) текући трошкови;
- 6) трошковна економичност;
- 7) квалитет;
- 8) техничке и технолошке предности;
- 9) еколошке предности и заштита животне средине;
- 10) енергетска ефикасност;
- 11) пост-продајно сервисирање и техничка помоћ;
- 12) гарантни период и врста гаранција;
- 13) обавезе у погледу резервних делова;
- 14) пост-гаранцијско одржавање;
- 15) број одређених кадрова;
- 16) функционалне карактеристике и др.

Елементи критеријума економски најповољније понуде могу се поделити на подкритеријуме.

Услови за учешће из чл. 77. и 78. овог закона не могу бити одређени као елементи критеријума, али услови у погледу финансијског, пословног, техничког и кадровског капацитета могу бити одређени као подкритеријуми неког од елемената критеријума.

Сваком елементу критеријума, односно подкритеријуму, наручилац у конкурсној документацији одређује релативни значај (пондер), тако да збир пондера износи 100.

Избор између достављених понуда применом критеријума економски најповољније понуде наручилац спроводи тако што их рангира на основу пондера одређених за елементе критеријума.

Предност за домаће понуђаче и добра

Члан 90.

У случају примене критеријума економски најповољније понуде, а у ситуацији када постоје понуде домаћег и страног понуђача који пружају услуге или изводе радове, наручилац мора изабрати понуду најповољнијег домаћег

понуђача под условом да разлика у коначном збиру пондера између најповољније понуде страног понуђача и најповољније понуде домаћег понуђача није већа од 10 у корист понуде страног понуђача.

У случају примене критеријума економски најповољније понуде, а у ситуацији када постоје понуде понуђача који нуде добра домаћег порекла и понуде понуђача који нуде добра страног порекла, наручилац мора као најповољнију понуду изабрати понуду понуђача који нуди добра домаћег порекла под условом да разлика у коначном збиру пондера између најповољније понуде понуђача који нуди добра страног порекла и најповољније понуде понуђача који нуди добра домаћег порекла није већа од 10 у корист понуде понуђача који нуди добра страног порекла.

У случају примене критеријума најниже понуђене цене, а у ситуацији када постоје понуде домаћег и страног понуђача који пружају услуге или изводе радове, наручилац мора изабрати понуду домаћег понуђача под условом да његова понуђена цена није већа од 15 % у односу на најнижу понуђену цену страног понуђача.

У случају примене критеријума најниже понуђене цене, а у ситуацији када постоје понуде понуђача који нуде добра домаћег порекла и понуде понуђача који нуде добра страног порекла, наручилац мора изабрати понуду понуђача који нуди добра домаћег порекла под условом да његова понуђена цена није преко 15 % већа у односу на најнижу понуђену цену понуђача који нуди добра страног порекла.

У понуђену цену страног понуђача урачунавају се и царинске дажбине.

Домаћи понуђач је правно лице резидент у смислу закона којим се уређује порез на добит правних лица, односно физичко лице резидент у смислу закона којим се уређује порез на доходак грађана.

Ако је поднета заједничка понуда, група понуђача се сматра домаћим понуђачем ако је сваки члан групе понуђача лице из става б. овог члана.

Ако је поднета понуда са подизвођачем, понуђач се сматра домаћим понуђачем, ако је понуђач и његов подизвођач лице из става б. овог члана.

Када понуђач достави доказ да нуди добра домаћег порекла, наручилац ће, пре рангирања понуда, позвати све остале понуђаче чије су понуде оцењене као прихватљиве да се изјасне да ли нуде добра домаћег порекла и да доставе доказ.

Предност дата у ст. 1. до 4. овог члана у поступцима јавних набавки у којима учествују понуђачи из држава потписница Споразума о слободној трговини у централној Европи (ЦЕФТА 2006) примењиваће се сходно одредбама тог споразума.

Предност дата у ст. 1. до 4. овог члана у поступцима јавних набавки у којима учествују понуђачи из држава потписница Споразума о стабилизацији и придруживању између Европских заједница и њихових држава чланица, са једне стране, и Републике Србије, са друге стране, примењиваће се сходно одредбама тог споразума.

Министар надлежан за послове привреде ближе уређује начин доказивања испуњености услова из ст. 2. и 4. овог члана.

15. Понуда у поступку јавне набавке

Начин подношења понуде

Члан 91.

Понуђач понуду подноси непосредно, путем поште или електронским средствима.

Понуђач подноси понуду у затвореној коверти или кутији, затворену на начин да се приликом отварања понуда може са сигурношћу утврдити да се први пут отвара.

Понуђач може да поднесе само једну понуду.

Понуђач који је самостално поднео понуду не може истовремено да учествује у заједничкој понуди или као подизвођач, нити исто лице може учествовати као подизвођач у две различите понуде.

У року за подношење понуде понуђач може да измени, допуни или опозове своју понуду, на начин који је одређен у конкурсној документацији.

Ако је понуђена цена већа од износа из члана 17. овог закона, понуђач је дужан да копију понуде истовремено достави Републичкој комисији за заштиту права у поступцима јавних набавки.

За истоветност понуде и копије јемчи понуђач.

Ако се не поднесе захтев за заштиту права, депонована копија се враћа понуђачу одмах по истеку рока за подношење захтева за заштиту права.

Ако понуђач поднесе захтев за заштиту права понуђача, депонована копија се враћа понуђачу одмах по окончању поступка за заштиту права.

Трошкови припремања понуде

Члан 92.

Понуђач је дужан да у оквиру понуде достави укупан износ и структуру трошкова припремања понуде.

Трошкове припреме и подношења понуде сноси искључиво понуђач и не може тражити од наручиоца накнаду трошкова.

Понуђач може тражити накнаду трошкова израде узорка или модела, уколико су израђени у складу са техничким спецификацијама наручиоца, а поступак је обустављен из разлога који су на страни наручиоца.

Подношење електронске понуде

Члан 93.

Електронска понуда јесте понуда или део понуде коју понуђач доставља наручиоцу у електронском облику и која испуњава све услове у складу законом којим се уређује електронски потпис, електронски документ и електронско пословање. Електронска понуда мора да има временску ознаку.

Уколико се само део понуде доставља у електронском облику мора са осталим деловима понуде истог понуђача чинити недвосмислену целину.

Понуђач понуду може поднети у електронском облику уколико наручилац у конкурсној документацији одреди такву могућност.

Информациони систем наручиоца мора да обезбеди технолошки независан пријем понуда и мора бити бесплатно доступан свим заинтересованим лицима.

Средства (уређаји) за пријем електронских понуда морају, уз помоћ техничких средстава и одговарајућих поступака, осигуравати да:

1) су електронске понуде потписане у складу са прописима којима се уређује начин њихове заштите;

2) електронски потпис буде оверен квалификационом потврдом;

3) електронска понуда има временску ознаку, односно да се тачно може одредити датум, сат и минут пријема понуда;

4) пре унапред одређеног тренутка отварања понуда нико нема приступ подацима из понуда;

5) се, уколико је прекршена забрана приступа подацима из понуда, то може лако открити;

6) само особе овлашћене од стране наручиоца могу одредити и променити датум и сат отварања понуда;

7) само овлашћеним особама буде омогућен приступ подацима из понуда, и то само њиховим истовременим деловањем ако их је више.

Информациони систем наручиоца мора омогућити архивирање електронских понуда у складу са прописима којима се уређује електронско пословање и прописима којима се уређује област документарне грађе и архива.

На подношење електронских пријава сходно се примењују одредбе овог члана.

Важење понуде

Члан 94.

Рок важења понуде одређује наручилац и тај рок се обавезно наводи у понуди, али не може бити краћи од 30 дана од дана отварања понуда.

Наручилац може, у случају истека рока важења понуде, у писаном облику да затражи од понуђача продужење рока важења понуде.

Понуђач који прихвати захтев за продужење рока важења понуде не може мењати понуду.

Понуда са варијантама

Члан 95.

Ако је критеријум за избор економски најповољнија понуда, наручилац може дозволити подношење понуде са варијантама.

Наручилац посебно наводи у позиву за подношење понуде и конкурсној документацији да ли је дозвољено подношење понуде са варијантама, у супротном претпоставља се да подношење понуде са варијантама није дозвољено.

Ако је дозвољено подношење понуде са варијантама наручилац ће одредити у конкурсној документацији, које услове све варијанте морају да испуне да би биле исправне и одговарајуће.

Ако је подношење понуде са варијантама дозвољено, наручиоци не могу одбити варијанту понуде, само зато што би њеним прихватањем уговор о јавној набавци добара, постао уговор о јавној набавци услуга и обрнуто.

Неуобичајено ниска цена

Члан 96.

Наручилац може да одбије понуду због неуобичајено ниске цене.

Неуобичајено ниска цена у смислу овог закона је понуђена цена која с обзиром на њену висину изазива сумњу у могућност извршења јавне набавке под тим условима.

Ако наручилац оцени да понуда садржи неуобичајено ниску цену, дужан је да од понуђача захтева детаљно образложење свих њених саставних делова које сматра меродавним, а нарочито наводе у погледу економике начина градње, производње или изабраних техничких решења, у погледу изузетно повољних услова који понуђачу стоје на располагању за извршење уговора или у погледу оригиналности производа, услуга или радова које понуђач нуди.

Наручилац је дужан да понуђачу у случају из става 3. овог члана одреди примерен рок за одговор.

Наручилац је дужан да по добијању образложења провери меродавне саставне елементе понуде из става 3. овог члана.

Наручилац нарочито проверава испуњење обавеза које произлазе из важећих прописа о заштити на раду, запошљавању и условима рада од стране понуђача или кандидата и може од понуђача захтевати достављање одговарајућих доказа.

Висока цена

Члан 97.

Висока цена је цена из понуде која је знатно виша, односно за више од 5% већа од упоредиве тржишне цене предмета јавне набавке, узимајући у обзир предмет јавне набавке, развијеност тржишта, услове из конкурсне документације као што су начин плаћања, количине, рок испоруке, рок важења уговора, средство обезбеђења, гарантни рок и сл.

Ако наручилац оцени да најповољнија понуда садржи високу цену, дужан је да захтева од понуђача детаљно образложење понуђене цене, односно свих њених делова.

Ако наручилац на основу поднете понуде и достављане анализе посумња у независност понуде, дужан да о томе обавести организацију надлежну за заштиту конкуренције.

Наручилац је дужан да одбије и прихватљиву понуду, ако оцени да садржи високу цену, али је дужан да у образложењу одлуке посебно наведе начин на који је то утврдио.

Додатна објашњења, контрола и допуштене исправке

Члан 98.

Наручилац може да захтева од понуђача додатна објашњења која ће му помоћи при прегледу, вредновању и упоређивању понуда, а може да врши и контролу (увид) код понуђача односно његовог подизвођача.

Наручилац може од изабраног понуђача у поступку конкурентног дијалога да захтева да потврди обавезе прихваћене у понуди.

Наручилац не може да захтева, дозволи или понуди промену у садржини понуде, укључујући промену цене, а посебно не може да захтева, дозволи или понуди такву промену која би неисправну понуду учинила исправном, неодговарајућу одговарајућом или неприхватљиву учинила прихватљивом.

Наручилац може, уз сагласност понуђача, да изврши исправке рачунских грешака уочених приликом разматрања понуде по окончаном поступку отварања понуда.

У случају разлике између јединичне и укупне цена, меродавна је јединична цена.

Ако се понуђач не сагласи са исправком рачунских грешака, наручилац ће његову понуду одбити као неисправну.

16. Рокови у поступку јавне набавке

Рок за подношење понуда у отвореном поступку и пријава у рестриктивном поступку и конкурентном дијалогу

Члан 99.

Рок за подношење понуда у отвореном поступку, односно пријава у рестриктивном поступку и конкурентном дијалогу не може бити краћи од:

1) 40 дана од дана објављивања позива за подношење понуда у „Службеном гласнику Републике Србије“ ако је процењена вредност јавне набавке већа од износа из члана 17. овог закона.

2) 30 дана од дана објављивања позива за подношење понуда у „Службеном гласнику Републике Србије“ ако је процењена вредност јавне набавке није већа од износа из члана 17. овог закона.

Рок за подношење понуда у отвореном поступку, односно пријава у рестриктивном поступку и конкурентном дијалогу не може бити краћи од:

1) 30 дана од дана када је објављен позив за подношење понуда у „Службеном гласнику Републике Србије“ ако је процењена вредност јавне набавке већа од износа из члана 17. овог закона и ако је наручилац објавио претходно обавештење о у складу са чланом 61. овог закона.

2) 22 дана од дана када је објављен позив за подношење понуда у „Службеном гласнику Републике Србије“ ако је процењена вредност јавне набавке није већа од износа из члана 17. овог закона и ако је наручилац објавио претходно обавештење о у складу са чланом 61. овог закона;

Рок за подношење понуда у рестриктивном поступку

Члан 100.

Рок за подношење понуда у рестриктивном поступку не може бити краћи од 15 дана од дана када је наручилац послао позив кандидатима.

Ако у рестриктивном поступку због хитности проузроковане околностима или догађајима чије наступање не зависи од воље наручиоца није могуће поступити у року из става 1. овог члана, наручилац може да одреди рок за подношење понуде не краћи од осам дана од дана када је послао писани позив кандидатима.

У случају из става 2. овог члана наручилац је дужан да у позиву за подношење понуда образложи примену кратког рока, наводећи околности које то оправдавају.

**Рок за подношење понуда у преговарачком поступку са
објављивањем позива за подношење понуда**

Члан 101.

Рок за подношење понуда у преговарачком поступку са објављивањем позива за подношење понуда не може бити краћи од 25 дана од дана објављивања позива за подношење понуда у „Службеном гласнику Републике Србије”.

Ако је јавна набавка објављена у претходном обавештењу у складу са чланом 61. рок за подношење понуда не може бити краћи од 20. дана од дана објављивања позива за подношење понуда у „Службеном гласнику Републике Србије”.

Рок за подношење коначних понуда у конкурентном дијалогу

Члан 102.

Рок за подношење коначних понуда у конкурентном дијалогу не може бити краћи од 20 дана од дана слања позива изабраним кандидатима.

**Рок за подношење понуда у поступку
јавне набавке мале вредности**

Члан 103.

Рок за подношење понуда у поступку јавне набавке мале вредности не може бити краћи од осам дана од дана објављивања позива на Порталу јавних набавки.

**Рок за подношење почетних понуда
у систему динамичне набавке**

Члан 104.

Рок за подношење почетних понуда у систему динамичне набавке је десет дана од дана објављивања обавештења о постојању система динамичне набавке на Порталу јавних набавки.

17. Пријем и отварање понуда

Пријем понуда

Члан 105.

Наручилац је дужан да приликом пријема понуде на коверти, односно кутији у којој се понуда налази обележи време пријема и евидентира број и датум понуде према редоследу приспећа. Уколико је понуда достављена непосредно наручилац предаје понуђачу потврду пријема понуде.

У случају подношења електронске понуде наручилац је дужан да обезбеди да информациони систем, одмах након пријема понуде пошаље потврду пријема.

Забрањено је давање информација о примљеним понудама, а наручилац је у обавези да понуде чува на начин да не дођу у посед неовлашћених лица.

Отварање понуда

Члан 106.

Отварање понуда спроводи се одмах након истека рока за подношење понуда, односно истог дана.

Отварање понуда је јавно и може присуствовати свако заинтересовано лице.

У поступку отварања понуда могу активно учествовати само овлашћени представници понуђача.

Наручилац ће искључити јавност у поступку отварања понуда уколико је то потребно ради заштите података који представљају пословну тајну у смислу закона којим се уређује заштита пословне тајне или представљају тајне податке у смислу закона којим се уређује тајност података.

У случају из става 4. овог члана наручилац доноси одлуку којом одређује разлоге за искључење јавности и да ли се искључење јавности односи и на представнике понуђача.

Записник о отварању понуда

Члан 107.

Наручилац је дужан да о поступку отварања понуда води записник у који се уносе нарочито следећи подаци:

- 1) број под којим је понуда заведена;
- 2) назив понуђача, односно шифра понуђача;
- 3) чланови комисије за јавну набавку који учествују у поступку отварања понуда;
- 4) представници понуђача који присуствују отварању понуда;
- 5) друга присутна лица;
- 6) предмет и процењена вредност јавне набавке;
- 7) понуђена цена и евентуални попусти које нуди понуђач;
- 8) подаци из понуде који су одређени као елементи критеријума;
- 9) уочени недостаци у понудама;
- 10) примедбе представника понуђача на поступак отварања понуда.

Представник понуђача који учествује у поступку отварања понуда има право да приликом отварања понуда изврши увид у податке из понуде који се уносе у записник о отварању понуда.

Приликом отварања понуда наручилац не може да врши стручну оцену понуде.

Наручилац је дужан да у току поступка обезбеди чување поверљивих податка из понуде у складу са чланом 14. овог закона.

Записник о отварању понуда потписују чланови комисије и представници понуђача, који преузимају примерак записника.

Наручилац је дужан да понуђачима који нису учествовали у поступку отварања понуда достави записник у року од два дана од дана отварања.

Одредбе овог члана сходно се примењују и на отварање пријава.

18. Избор најповољније понуде

Извештај о стручној оцени понуда

Члан 108.

Комисија за јавну набавку дужна је да састави писани извештај о стручној оцени понуда.

Извештај из става 1. овог члана мора да садржи нарочито следеће податке:

- 1) предмет јавне набавке;
- 2) податке из плана набавке који се односе на предметну јавну набавку;
- 3) процењену вредност јавне набавке;
- 4) евентуална одступања од плана набавки са образложењем;
- 5) ако је спроведен поступак који није отворен или рестриктивни поступак, разлоге и околности које оправдавају примену тог поступка;
- 6) ако се поступак јавне набавке спроводи у име другог наручиоца у складу са чланом 50. овог закона, основне податке о том наручиоцу;
- 7) основне податке о понуђачима;
- 8) понуде које су одбијене, разлоге за њихово одбијање и понуђену цену тих понуда;
- 9) ако је поднета само једна понуда, мишљење комисије о разлозима који су узроковали подношење једне понуде и предлог мера које треба предузети да се у наредним поступцима обезбеди конкуренција у поступку;
- 10) ако су све понуде неисправне или неодговарајуће мишљење комисије о разлозима који су узроковали подношење таквих понуда;
- 11) ако су све понуде неприхватљиве, мишљење комисије о разлозима који су узроковали подношење неприхватљивих понуда и опис начина на који је одређена процењена вредност јавне набавке;
- 12) ако је понуда одбијена због неубичајено ниске цене или високе цене, детаљно образложење – начин на који је утврђена та цена;
- 13) начин примене методологије доделе пондера;
- 14) назив понуђача чија је понуда оцењена као најповољнија, а ако је понуђач навео да ће набавку извршити уз помоћ подизвођача и сваки део уговора који ће извршити подизвођач;

Одредбе овог члана сходно се примењују и на извештај о стручној оцени пријава.

Услови за избор најповољније понуде

Члан 109.

Наручилац је дужан да у поступку јавне набавке, пошто прегледа и оцени понуде, одбије све неприхватљиве понуде.

Прихватљиве понуде наручилац рангира применом критеријума за избор најповољније понуде одређеног у позиву за подношење понуде и конкурсној документацији.

По спроведеном оцењивању и рангирању понуда наручилац бира најповољнију понуду.

Наручилац доноси одлуку о избору најповољније понуде ако је прибавио најмање једну прихватљиву понуду.

Изузетно, наручилац може изабрати као најповољнију и понуду чија је понуђена цена већа за 5% од процењене вредности јавне набавке, ако су понуђене цене у свим примљеним понудама изнад процењене вредности и ако је од тренутка покретања поступка до истека рока за подношење понуда дошло до значајних промена на тржишту предмета јавне набавке или великих промена курса динара.

У случају из става 5. овог члана наручилац је дужан да достави посебан извештај Управи за јавне набавке, након стручне оцене понуда, а пре доношења одлуке.

Управа за јавне набавке је дужна да у року од осам дана достави наручиоцу мишљење о оправданости примене изузетка из става 5. овог члана.

Након пријема мишљења Управе за јавне набавке наручилац доноси одлуку.

Наручилац доноси одлуку о признавању квалификације, односно о закључењу оквирног споразума под условима одређеним овим законом.

Одлука о избору најповољније понуде

Члан 110.

На основу извештаја о стручној оцени понуда, наручилац доноси одлуку о избору најповољније понуде или одлуку о обустави поступка, у року одређеном у позиву за подношење понуда.

Рок из става 1. овог члана не може бити дужи од 25 дана од дана отварања понуда, осим у нарочито оправданим случајевима, као што је обимност или сложености понуда, односно сложеност методологије доделе пондера, када рок може бити 40 дана од дана отварања понуда.

У поступку јавне набавке мале вредности рок из става 1. овог члана не може бити дужи од десет дана.

Одлука о избору најповољније понуде мора бити образложена и мора да садржи нарочито податке из извештаја о стручној оцени понуда.

Наручилац је дужан да одлуку о избору најповољније понуде достави свим понуђачима у року од два дана од дана доношења.

Наручилац је дужан да одлуку о избору најповољније понуде достави на начин да је понуђачи приме у најкраћем могућем року.

Ако се одлука доставља непосредно, електронским путем или факсом, наручилац мора имати потврду пријема одлуке од стране понуђача, а уколико се одлука доставља путем поште мора се послати препоручено са повратницом.

Уколико понуђач одбије пријем одлуке, сматра се да је одлука достављена дана када је пријем одбијен.

Одредбе овог члана сходно се примењују на одлуку о закључењу оквирног споразума, одлуку о признавању квалификације и одлуку о обустави поступка.

Одлука о обустави поступка јавне набавке

Члан 111.

Наручилац доноси одлуку о обустави поступка јавне набавке уколико нису испуњени услови за избор најповољније понуде или одлуке о закључењу оквирног споразума, односно уколико нису испуњени услови за доношење одлуке о признавању квалификације.

Наручилац може да обустави поступак јавне набавке из објективних и доказивих разлога, који се нису могли предвидети у време покретања поступка и који онемогућавају да се започети поступак оконча, односно услед којих је престала потреба наручиоца за предметном набавком због чега се неће понављати у току исте буџетске године.

Наручилац је дужан да своју одлуку о обустави поступка јавне набавке писмено образложи, посебно наводећи разлоге обуставе поступка и да је достави понуђачима у року од два дана од дана доношења одлуке.

Наручилац је дужан да у року од пет дана од доношења одлуке о обустави поступка јавне набавке, објави обавештење о обустави поступка јавне набавке које садржи податке из Прилога 4Ј.

Увид у документацију

Члан 112.

Понуђач, кандидат, односно подносилац пријаве има право да изврши увид у документацију о спроведеном поступку јавне набавке после доношења одлуке о признавању квалификације, одлуке о закључењу оквирног споразума или одлуке о избору најповољније понуде, односно одлуке о обустави поступка о чему може поднети писмени захтев наручиоцу.

Наручилац је дужан да лицу из става 1. овог члана, омогући увид у документацију и копирање документације из поступка, у року од два дана од дана пријема захтева, уз обавезу да заштити податке у складу са чланом 14. овог закона.

Извештавање понуђача

Члан 113.

У року од пет дана од дана доношења одлуке наручилац може позвати све понуђаче који су учествовали у поступку на заједнички састанак, на којем ће чланови комисије за јавну набавку објаснити начин спровођења поступка, дефинисања услова за учешће, начин одређивања спецификације предмета јавне набавке, начин одређивања елемената критеријума и методологије за доделу пондера, разлоге за одбијање понуда, рангирање понуда и сл.

Ако је у поступку јавне набавке чија је процењена вредност већа од износа из члана 17. овог закона, већина понуда одбијена, наручилац је дужан да организује извештавање понуђача. Неће се сматрати да је већина понуда одбијена ако су поднете две понуде, од којих је једна одбијена.

Током извештавања, понуђачи могу постављати питања и давати своје предлоге како да се поступак унапреди.

О извештавању понуђача и разговору са понуђачима сачињава се записник.

Током извештавања понуђача наручилац је у обавези да заштити податке у складу са чланом 14. овог закона.

19. Уговор о јавној набавци

Услови за закључење уговора о јавној набавци

Члан 114.

Наручилац може закључити уговор о јавној набавци, односно оквирни споразум, уколико је донео одлуку о избору најповољније понуде, односно одлуку о закључењу оквирног споразума и уколико у року предвиђеном овим законом није поднет захтев за заштиту права.

Наручилац може и пре истека рока за подношење захтева за заштиту права закључити уговор о јавној набавци:

- 1) на основу оквирног споразума;
- 2) у случају примене преговарачког поступка из члана 37. став 1. тачка 4);
- 3) у случају примене система динамичне набавке;
- 4) у случају поступка јавне набавке мале вредности из члана 40. став 7. овог закона;
- 5) ако је поднета само једна понуда, осим у преговарачком поступку без објављивања позива за подношење понуда.

Рок за закључење уговора

Члан 115.

Наручилац закључује уговор о јавној набавци са понуђачем чија је понуда изабрана као најповољнија у року од осам дана од дана протекла рока за подношење захтева за заштиту права.

Ако наручилац не достави потписан уговор понуђачу у року из става 1. овог члана, понуђач није дужан да потпише уговор што се неће сматрати одустајањем од понуде и не може због тога сносити било какве последице, осим ако је поднет благовремен захтев за заштиту права.

Ако понуђач чија је понуда изабрана као најповољнија одбије да закључи уговор о јавној набавци, наручилац може да закључи уговор са првим следећим најповољнијим понуђачем.

Електронска форма уговора

Члан 116.

Уговор о јавној набавци може се закључити у електронском облику у складу са законом којим се уређује електронски документ и електронски потпис.

Измене уговора о јавној набавци

Члан 117.

Након закључења уговора о јавној набавци наручилац може да дозволи промену цене или других битних елемената уговора само из објективних разлога који морају бити јасно и прецизно одређени у конкурсној документацији, односно предвиђени посебним прописима.

Ако наручилац намерава да измени уговор о јавној набавци дужан је да донесе одлуку о измени уговора која садржи податке у складу са Прилогом ЗК.

Наручилац је дужан да у року од три дана од дана доношења објави одлуку на Порталу јавних набавки и достави извештај Управи за јавне набавке и Државној ревизорској институцији.

Понуђачи који су учествовали у поступку и Управа за јавне набавке могу поднети захтев за заштиту права којим могу захтевати забрану измене уговора, у року од осам дана од дана објављивања одлуке.

Наручилац не може изменити уговор, пре истека рока из става 4. овог члана.

Обавештење о закљученом уговору

Члан 118.

Наручилац је дужан да објави обавештење о закљученом уговору о јавној набавци или оквирном споразуму у року од пет дана од дана закључења уговора, односно оквирног споразума.

Наручилац може квартално објављивати обавештења о уговорима закљученим на основу оквирног споразума и у систему динамичне набавке.

IV. ЈАВНЕ НАБАВКЕ У ОБЛАСТИ ВОДОПРИВРЕДЕ, ЕНЕРГЕТИКЕ, САОБРАЋАЈА И ПОШТАНСКИХ УСЛУГА

Наручилац

Члан 119.

Наручилац у области водопривреде, енергетике, саобраћаја и поштанских услуга је:

1) наручилац из члана 2. овог закона који обавља делатност у области водопривреде, енергетике, саобраћаја и поштанских услуга, када спроводи набавку за потребе обављања тих делатности;

2) лице које обавља делатност у области водопривреде, енергетике, саобраћаја и поштанских услуга, на основу искључивих или посебних права, када спроводи набавку за потребе обављања тих делатности.

Влада ће на почетку буџетске године, на предлог министарства надлежног за послове финансија, министарства надлежног за водопривреду, енергетику и саобраћај и Управе за јавне набавке, утврдити списак наручилаца који се објављује у „Службеном гласнику Републике Србије“ и на Порталу јавних набавки.

Лица која нису на списку из става 2. овог члана, а која испуњавају услове из става 1. овог члана дужна су да примењују овај закон.

На услове, начин и поступак јавне набавке који у овом поглављу нису посебно уређени примењују се остале одредбе овог закона.

Делатности у области водопривреде

Члан 120.

Делатности у области водопривреде у смислу овог закона су:

1) изградња или управљање објектима и мрежама у циљу пружања услуга корисницима у вези са производњом, транспортом или дистрибуцијом воде за пиће;

2) снабдевање тих мрежа водом за пиће;

3) пројекти хидрауличног инжењерства, наводњавање или исушивање земљишта, под условом да се више од 20% укупне количине воде која се добије овим пројектима, наводњавањем или исушивањем земљишта користи као вода за пиће;

4) пречишћавање и одвођење отпадних вода.

Снабдевање водом за пиће мрежа, које пружају услуге корисницима преко наручиоца из члана 119. став 1. тачка 2) овог закона не сматра се делатношћу у области водопривреде у смислу овог закона ако:

1) наручилац из члана 119. став 1. тачка 2) овог закона производи воду за пиће у циљу обављања делатности која није делатност водопривреде, енергетике, саобраћаја или поштанских услуга;

2) снабдевање јавне мреже зависи само од сопствене производње наручиоца из члана 119. став 1. тачка 2) овог закона и ако то снабдевање није веће од 30% укупне производње воде за пиће тог наручиоца, рачунајући просек за претходне три године, укључујући и текућу годину.

Делатности у области енергетике

Члан 121.

Делатности у области енергетике у смислу овог закона су:

1) истраживање или вађење нафте и гаса, истраживање или ископавање угља и осталих минералних сировина и других чврстих горива;

2) изградња или управљање објектима и мрежама у циљу пружања услуга корисницима у вези са производњом, транспортом или дистрибуцијом електричне енергије, гаса и топлотне енергије;

3) снабдевање тих мрежа електричном, топлотном енергијом и гасом;

Снабдевање електричном енергијом мрежа које пружају услуге корисницима преко наручиоца из члана 119. став 1. тачка 2) овог закона не сматра се делатношћу у области енергетике у смислу овог закона ако:

1) наручилац из члана 119. став 1. тачка 2) овог закона производи електричну енергију у циљу обављања делатности која није делатност водопривреде, енергетике, саобраћаја или поштанских услуга;

2) снабдевање јавне мреже зависи само од сопствене производње наручиоца из члана 119. став 1. тачка 2) овог закона и ако то снабдевање није веће од 30% укупне производње електричне енергије тог наручиоца, рачунајући просек за претходне три године, укључујући и текућу годину.

Снабдевање гасом или топлотном енергијом мрежа, које пружају услуге корисницима преко наручиоца из члана 119. став 1. тачка 2) овог закона не сматра се делатношћу у области енергетике у смислу овог закона ако:

1) је производња гаса или топлотне енергије од стране наручиоца из члана 119. став 1. тачка 2) овог закона, неизбежна последица обављања делатности које нису делатности водопривреде, енергетике, саобраћаја или поштанских услуга;

2) је снабдевање јавне мреже намењено искључиво економској експлоатацији те производње и не прелази 20% годишњег укупног прихода наручиоца из члана 119. став 1. тачка 2) овог закона, узимајући у обзир претходне три године и текућу годину.

Делатности у области саобраћаја

Члан 122.

Делатности у области саобраћаја у смислу овог закона су:

1) изградња одржавање или управљање аеродромима и речним лукама у функцији ваздушног и речног саобраћаја;

2) изградња, одржавање и управљање мрежама, као и пружање услуга корисницима у области превоза железницом, градског и приградског превоза путника у друмском саобраћају који се обавља трамвајима, тролејбусима и аутобусима;

У области саобраћаја сматра се да постоји мрежа ако се услуга пружа под условима које је утврдио надлежни орган, као што су услови о релацијама на којима се пружају услуге, капацитетима превозних средстава, учесталости и сл.

Пружање услуга аутобуског превоза није делатност у области саобраћаја у смислу овог закона, уколико други привредни субјекти могу слободно да врше те делатности на релевантном тржишту.

Делатности у области поштанских услуга

Члан 123.

Делатности у области поштанских услуга су пружање резервисаних и нерезервисаних поштанских услуга у смислу закона којим се уређују поштанске услуге.

Делатности у области поштанских услуга у смислу овог закона су и пружање других услуга које не укључују поштанске услуге под условима предвиђеним овим чланом.

Друге услуге су:

1) услуге управљања поштанском службом (услуге пре и после уручења);

2) услуге које се односе на пошиљке на којима није означена адреса које нису поштанске пошиљке у смислу закона којим се уређују поштанске услуге;

3) финансијске услуге одређене у Прилогу 1 категорији 6. и финансијске услуге одређене у члану 7. став 1. тачка 7).

4) филателистичке услуге;

5) логистичке услуге које су комбинација физичког достављања и/или складиштења и других непоштанских делатности.

Набавке у области водопривреде, енергетике, саобраћаја и поштанских услуга на које се закон не примењује

Члан 124.

Одредбе овог закона наручилац из члана 119. овог закона не примењује:

1) на набавке које су чланом 7. овог закона изузете од његове примене;

2) на набавке добара, које наручилац набавља ради даље препродаје или изнајмљивања трећим лицима, под условом да наручилац нема искључива или посебна права препродаје или изнајмљивања тих добара и да друга лица слободно продају или изнајмљују та добра на релевантном тржишту;

3) на набавке које наручиоци спроводе у сврхе које не обухватају делатности у области водопривреде, енергетике, саобраћаја и поштанских услуга;

4) на набавке које наручиоци спроводе за потребе обављања делатности водопривреде, енергетике, саобраћаја и поштанских услуга у иностранству под условом да то не укључује употребу објеката и мреже унутар Републике Србије;

5) када наручилац који се бави делатношћу из члана 120. став 1. тачка 1) или 2) купује воду за пиће;

6) када наручилац који се бави делатношћу из члана 121. став 1. набавља енергију или гориво за производњу енергије;

7) када наручилац врши набавке од повезаних лица или када лице које је основано од наручиоца искључиво за обављање делатности водопривреде, енергетике, саобраћаја или поштанских услуга врши набавке од лица које је повезано са једним од наручиоца, под условом да најмање 80% просечног прихода повезаног лица за последње три године, потиче од лица са којима је повезано;

8) када лице које је основано од стране више наручиоца врши набавке од својих оснивача, за потребе обављања делатности у области водопривреде, енергетике, саобраћаја или поштанских услуга;

9) када група друштава коју чине наручиоци у смислу закона којим се уређују привредна друштва, врши набавку од члана групе друштава искључиво за потребе обављање делатности водопривреде, енергетике, саобраћаја и поштанских услуга;

10) када наручилац врши набавке од групе друштава чији је саставни део, под условом да је група друштава основана у циљу обављања делатности водопривреде, енергетике, саобраћаја и поштанских услуга, да је основана на период од најмање три године и да је уговором о оснивању предвиђено да уговорне стране остану у њеном саставу најмање три године;

На основу примљеног плана набавки у складу са чланом 52. овог закона, Управа за јавне набавке обавестиће наручиоца уколико утврди да за неку од набавки нема услова за изузеће од примене овог закона на основу става 1. овог члана.

Наручилац је дужан да Управи за јавне набавке достави посебан извештај о спроведеном поступку за јавне набавке из става 2. овог члана.

Поступци

Члан 125.

Избор најповољније понуде се врши у отвореном, рестриктивном, односно квалификационом поступку или у преговарачком поступку са објављивањем позива за подношење понуда.

Избор најповољније понуде може да се врши и у другим поступцима јавне набавке, уколико су за то испуњени услови прописани овим законом.

Квалификациони поступак

Члан 126.

Квалификациони поступак може се одвијати кроз више фаза квалификације и мора бити постављен на недискриминаторским условима, унапред установљеним од стране наручиоца.

Наручилац у одлуци о признавању квалификације одређује и период за који се признаје квалификација кандидатима, а који не може бити дужи од три године за наручиоце из члана 119. став 1. тачка 1), односно четири године за наручиоце из члана 119. став 1. тачка 2).

Наручилац може услове из става 1. овог члана по потреби ажурирати и позвати све кандидате да поднесу пријаве у складу са ажурираним условима.

У случају из става 3. овог члана наручилац не може постављати само одређеним кандидатима додатне услове било које природе и не може тражити доказивање услова другим доказима ако су кандидати постојеће или нове услове већ доказали.

Ако наручилац сматра да листа кандидата из квалификационог поступка других наручилаца испуњава његове захтеве, доставиће заинтересованим лицима називе тих наручилаца.

Одредбе овог закона којима се уређује рестриктивни поступак, сходно се примењују на квалификациони поступак.

Услов узајамности

Члан 127.

Ако понуђачи нуде производе пореклом из државе са којом Република Србија није закључила споразум који би омогућавао домаћим понуђачима равноправан приступ на тржишту те државе, таква се понуда може одбити ако удео производа пореклом из те државе прелази 50% укупне вредности производа из понуде.

У смислу овог члана софтвер који се користи у опреми електронске комуникационе мреже сматра се производом.

Једнаке понуде

Члан 128.

Ако су две понуде или већи број понуда једнаке, на основу критеријума одређених у члану 89. овог закона, наручилац даје предност понудама које не могу бити одбијене на основу члана 127. овог закона.

Једнаким понудама, у смислу става 1. овог члана, у погледу цене, сматрају се понуде у којима разлика у цени није већа од 3%.

Наручилац неће дати предност понуди у складу са ставом 1. овог члана, ако би избор такве понуде обавезивао наручиоца да набавља производ са техничким својствима другачијим од постојећих производа.

V. ЈАВНЕ НАБАВКЕ У ОБЛАСТИ ОДБРАНЕ И БЕЗБЕДНОСТИ

Јавне набавке у области одбране и безбедности

Члан 129.

Одредбе овог закона примењују се на набавку:

- 1) војне опреме укључујући и било који њен саставни део, компоненту и склоп;
- 2) осетљиве опреме укључујући и било који њен саставни део, компоненту и склоп;
- 3) добара, услуга или радова директно повезаних са војном или осетљивом опремом;
- 4) услуга и радова искључиво у одбрамбене сврхе или осетљивих радова и услуга;

Војна опрема је опрема посебно израђена или прилагођена за војне потребе, намењена за употребу као оружје, муниција или војни материјал;

Осетљива опрема, услуге и радови су добра, услуге и радови за безбедносне потребе, које укључују, захтевају и садрже тајне податке.

На услове, начин и поступак јавне набавке који у овом поглављу нису посебно уређени примењују се остале одредбе овог закона.

Влада утврђује списак добара, услуга и радова из става 1. овог члана.

Набавке у области одбране и безбедности на које се закон не примењује

Члан 130.

Одредбе овог закона не примењују се на набавке:

- 1) за које је законом одређено да могу бити проглашене поверљивим и које је Влада својом одлуком одредила као поверљиве, због тога што би сазнање неовлашћених лица да се такве набавке спроводе, или сазнање да предмети набавке имају одређене спецификације или да се врше од одређеног понуђача, угрозило безбедност државе или грађана;
- 2) неопходне и искључиво усмерене за потребе обавештајних активности;

3) које се спроводе у иностранству, када су војне снаге размештене изван територије Републике Србије, ако оперативне потребе захтевају да уговори буду склопљени са лицима на подручју операција;

У случају набавки из става 1. овог члана Влада доноси одлуку за сваку појединачну набавку, односно групу истоврсних набавки и обавештава о томе надлежни одбор Народне Скупштине.

Одредбе овог закона не примењују се на уговоре које закључује Република Србија са другом државом, а који се односе на набавку:

- 1) војне или осетљиве опреме;
- 2) радова и услуга директно повезаних са таквом опремом;
- 3) радова и услуга искључиво за војне потребе или осетљивих радова и осетљивих услуга;

Када спроводи набавке из става 1. овог члана наручилац је дужан да спречи постојање сукоба интереса, да обезбеди када је то могуће конкуренцију и да уговорена цена не буде већа од упоредиве тржишне цене.

О спроведеним набавкама из става 1. овог члана, наручилац сачињава полугодишњи извештај који доставља Влади и надлежном одбору Народне скупштине.

Извештај из става 4. овог члана садржи податке о предмету набавке, начину на који је поступак спроведен, поднетим понудама, критеријуму за избор најповољније понуде, закљученом уговору и добављачу.

Поступци

Члан 131.

Избор најповољније понуде се врши у отвореном, рестриктивном или у преговарачком поступку са објављивањем позива за подношење понуда.

Избор најповољније понуде може да се врши и у другим поступцима јавне набавке ако су за то испуњени услови прописани овим законом.

Преговарачки поступак из члана 37. став 1. тач. 5) и 7) може се спроводити ако од првобитно закљученог уговора није протекло више од три године, осим у изузетним случајевима, који се утврђују с обзиром на рок трајања опреме, инсталација или система и техничке тешкоће које би промена добављача проузроковала.

Оквирни споразум чији је предмет набавка у области одбране и безбедности не може трајати дуже од пет година, осим у изузетним случајевима, који се утврђују с обзиром на рок трајања опреме, инсталација или система и техничке тешкоће које би промена добављача проузроковала.

Предмет оквирног споразума могу бити и радови искључиво у одбрамбене сврхе и осетљиви радови;

На оквирни споразум чији је предмет набавка у области одбране и безбедности, не примењује се члан 41. ст. 2 до 4. овог закона.

Учешће подизвођача

Члан 132.

Наручилац који спроводи јавну набавку у области одбране и безбедности може захтевати од понуђача да:

1) најмање 30% укупне вредности набавке, изврши преко подизвођача, односно трећих лица, истовремено пружајући могућност понуђачима да повећају овај проценат;

2) наведе у својој понуди, проценат укупне вредности набавке коју ће извршити преко подизвођача, односно трећих лица.

Понуђач може у понуди укључити подизвођаче које ће ангажовати ради извршења јавне набавке или навести да ће подизвођаче изабрати, након закључења уговора о јавној набавци.

Примена закона од стране добављача

Члан 133.

Одредбе овог закона примењују добављачи приликом избора трећих лица као подизвођача, након закљученог уговора о јавној набавци или оквирног споразума, ако је наручилац у складу са чланом 132. овог закона, захтевао да одређени проценат укупне вредности набавке добављач изврши преко подизвођача

Трећим лицима у смислу става 1. овог члана не сматрају се подизвођачи који су као такви укључени у понуду и понуђачи који чине групу понуђача, који су поднели заједничку понуду и са њима повезана лица.

Приликом подношења понуде подноси се списак лица која се у смислу става 2. овог члана не сматрају трећим лицима, као и све касније измене.

Заштита тајних података

Члан 134.

Када у поступку јавне набавке постоје тајни подаци у смислу закона којим се уређује тајност података, наручилац у конкурсној документацији наводи све захтеве и мере неопходне за заштиту тајности таквих података и може захтевати да понуда садржи:

1) изјаву понуђача и подизвођача којег је понуђач укључио у понуду, којом прихвата обавезу да на одговарајући начин, ближе одређен конкурсном документацијом, заштити тајне податке које поседују или које ће сазнати током поступка јавне набавке или током извршења уговора о јавној набавци у складу са законом којим се уређује тајност података;

2) изјаву понуђача којом прихвата обавезу да обавезе сва трећа лица која ће ангажовати као подизвођаче на обавезу из тачке 1) овог става.

3) изјаву понуђача, односно добављача којом се обавезује да достави податке, одређене конкурсном документацијом, о свим трећим лицима које намерава ангажовати као подизвођаче, на основу којих наручилац може утврдити да ли је сваки од њих способан да на одговарајући начин заштити тајне податке.

Безбедност извршења набавке

Члан 135.

Наручилац ће у конкурсној документацији навести захтеве у вези безбедности извршења набавке и може захтевати да понуда садржи:

1) потврду или други документ којим се наручиоцу на њему прихватљив начин доказује да је понуђач способан да поштује своје обавезе у вези са извозом, преносом и превозом добара која су предмет јавне набавке;

2) назнаку о постојању ограничења које се односи на откривање, пренос или употребу добара и услуга или било који производ тих добара или услуга ради контроле извоза и безбедносних механизма;

3) потврда или други документ којим се доказује да је организација и локација понуђача таква да омогућује да понуђач испуни захтеве наручиоца у погледу безбедности испоруке одређене у конкурсној документацији и изјаву понуђача којом се обавезује да могуће промене у његовој организацији неће утицати на извршење тих захтева;

4) изјаву понуђача којом се обавезује да успостави и одржава тражене способности да удовољи додатним потребама које наручилац захтева због кризе према траженим роковима и условима који ће се уговорити;

5) документацију издату од стране органа државе у којој је седиште понуђача, која се односи на испуњеност додатних услова које захтева наручилац, а који су последица кризе;

6) изјаву понуђача којом се обавезује да ће вршити одржавање, модернизацију или прилагођавање добара или услуга обухваћених уговором о јавној набавци;

7) изјаву понуђача којом се обавезује да ће благовремено обавестити наручиоца о свакој промени у његовој организацији или пословној стратегији која може утицати на његове обавезе према наручиоцу;

8) изјаву понуђача којом се обавезује да ће наручиоцу, у случају да он не буде више у могућности да изврши набавку, осигурати, према траженим роковима и условима који ће се уговорити, сва посебна средства потребна за производњу резервних делова, компоненти, монтажних делова и посебне опреме за испитивање, укључујући и техничке нацрте, лиценце и упутства за употребу.

Криза у смислу овог члана је свака ситуација у којој се догодио штетан догађај који очигледно премашује штетне догађаје у свакодневном животу и који знатно угрожава или ограничава живот и здравље људи или који има знатан утицај на вредност имовине или који захтева мере потребне за снабдевање становништва најпотребнијим стварима, укључујући и оружане сукобе и ратове као и могућност настанка таквог штетног догађаја.

VI. ЕВИДЕНЦИЈА И ИЗВЕШТАЈИ О ЈАВНИМ НАБАВКАМА

Евиденција и извештаји о јавним набавкама

Члан 136.

Наручилац је дужан да прикупља и евидентира податке о поступцима јавних набавки и закљученим уговорима о јавним набавкама.

Наручилац доставља Управи за јавне набавке тромесечни извештај о:

1) спроведеним поступцима јавне набавке;

2) спроведеним поступцима набавке на које није примењивао одредбе овог закона;

3) спроведеним поступцима набавке на које је био дужан да примењује одредбе овог закона, а на основу мишљења Управе за јавне набавке из члана 7. став 2. овог закона;

4) спроведеним преговарачком поступцима без објављивања позива за подношење понуда;

5) трошковима припремања понуда у поступцима јавне набавке;

6) закљученим уговорима о јавној набавци;

7) јединичним ценама;

8) измењеним уговорима о јавној набавци;

9) обустављеним поступцима јавне набавке;

10) поступцима у којима је поднет захтев за заштиту права и поништеним поступцима;

Управа за јавне набавке ближе уређује садржину извештаја о јавним набавкама и начин вођења евиденције о јавним набавкама.

Извештаје из става 1. овог члана, наручилац доставља најкасније до 10. у месецу који следи по истеку тромесечја.

Управа за јавне набавке је дужна да на основу достављених тромесечних извештаја наручилаца припреми збирни тромесечни извештај о спроведеним поступцима и закљученим уговорима и да га објави на Порталу јавних набавки и на својој интернет страници у року од месец дана од истека рока из става 3. овог члана.

Додатни подаци

Члан 137.

Управа за јавне набавке може затражити од наручиоца извештај са додатним подацима, о сваком појединачном уговору о јавној набавци или поступку јавне набавке.

Наручилац је дужан да тражене податке достави Управи за јавне набавке у најкраћем могућем року, а најкасније осам дана од пријема захтева Управе за јавне набавке.

Полугодишњи и годишњи извештај о јавним набавкама

Члан 138.

Управа за јавне набавке је дужна да на основу појединачних, тромесечних извештаја наручилаца припреми полугодишњи и годишњи извештај о јавним набавкама.

Управа за јавне набавке је дужна да полугодишњи извештај о јавним набавкама објави на Порталу јавних набавки и на својој интернет страници до 30. септембра, а годишњи извештај до 31. марта текуће године, за претходну годину.

Уз извештају из става 2. овог члана Управа за јавне набавке даје предлог општих и појединачних мера за унапређење система јавних набавки.

VII. СЛУЖБЕНИК И УПРАВА ЗА ЈАВНЕ НАБАВКЕ

Службеник за јавне набавке

Члан 139.

Наручилац је дужан да својим актом којим уређује систематизацију радних места одреди радно место у оквиру којег ће се обављати послови јавних набавки.

Наручилац чија је укупна вредност планираних јавних набавки на годишњем нивоу већа од петнаестоструког износа из члана 40. став 1. овог закона, мора да има најмање једног службеника за јавне набавке.

Службеник за јавне набавке је лице које је обучено за обављање послова јавних набавки.

Начин и програм стручног оспособљавања и начин полагања стручног испита за службеника за јавне набавке утврђује Управа за јавне набавке.

Наручилац је дужан да лицу које обавља послове јавних набавки омогући да у року од три месеца од дана заснивања радног односа, односно од дана када се стекну услови, положи стручни испит за службеника за јавне набавке.

Управа за јавне набавке

Члан 140.

Управа за јавне набавке је посебна организација која врши надзор над применом овог закона, доноси подзаконске акте и обавља стручне послове у области јавних набавки, прати спровођење поступака јавних набавки, контролише примену појединих поступака, управља Порталом јавних набавки, припрема извештаје о јавним набавкама, предлаже мере за унапређење система јавних набавки, пружа стручну помоћ наручиоцима и понуђачима, доприноси стварању услова за економичну, ефикасну и транспарентну употребу јавних средстава у поступку јавне набавке.

На рад и организацију Управе за јавне набавке примењују се прописи о државној управи, ако овим законом није другачије одређено.

Послови Управе за јавне набавке

Члан 141.

Управа за јавне набавке обавља следеће послове:

- 1) врши надзор над применом овог закона;
- 2) доноси подзаконске акте у области јавних набавки;
- 3) учествује у припреми прописа у области јавних набавки;
- 4) испитује основаност спровођења појединих поступака јавне набавке;
- 5) предлаже Влади списак наручилаца, према подацима из извештаја и евиденција о јавним набавкама које поседује;
- 6) учествује у изради плана за борбу против корупције;
- 7) именује грађанског надзорника;
- 8) сачињава моделе оквирних споразума;

9) даје сагласност на одлуку или споразум из члана 51. став 4. овог закона;

10) прописује стандардне обрасце огласа о јавним набавкама;

11) води списак негативних референци;

12) прописује начин вођења евиденције и сачињавања извештаја о јавним набавкама;

13) сачињава тромесечни, полугодишњи и годишњи извештај о јавним набавкама;

14) прописује начин и програм стручног оспособљавања и начин полагања стручног испита за службеника за јавне набавке и води регистар службеника за јавне набавке;

15) одржава и управља Порталом јавних набавки;

16) пружа саветодавну помоћ наручиоцима и понуђачима;

17) подноси захтев за заштиту права када оцени да постоји опасност повреде јавног интереса;

18) обавештава Државну ревизорску институцију и буџетску инспекцију када утврди неправилности у спровођењу поступака јавних набавки и достављању извештаја о јавним набавкама;

19) покреће прекршајни поступак када на било који начин сазна да је учињена повреда овог закона која може бити основ прекршајне одговорности;

20) покреће поступак за утврђивање ништавости уговора о јавној набавци;

21) припрема моделе одлука и других аката које наручилац доноси у поступку јавне набавке;

22) прикупља статистичке и друге податке о спроведеним поступцима, закљученим уговорима о јавним набавкама и о ефикасности система јавних набавки у целини;

23) објављује и дистрибуира одговарајућу стручну литературу;

24) прикупља информације о јавним набавкама у другим државама;

25) сарађује са страним институцијама и стручњацима из области јавних набавки;

26) сарађује са другим државним органима и организацијама, органима територијалне аутономије и локалне самоуправе;

27) обавља друге послове у складу са законом.

У вршењу надзора Управе за јавне набавке над применом овог закона сви државни органи и организације, службе и органи територијалне аутономије и локалне самоуправе, наручиоци и понуђачи, односно подносиоци пријава, дужни су да благовремено доставе Управи за јавне набавке тражене информације и документе који су у њиховом поседу или под њиховом контролом.

Управа за јавне набавке подноси посебан годишњи извештај о спроведеном надзору над применом овог закона Влади и одбору Народне скупштине надлежном за финансије, до 30. априла текуће године за претходну годину.

Директор Управе за јавне набавке

Члан 142.

Управа за јавне набавке има директора кога из редова стручњака у области јавних набавки поставља Влада, након спроведеног јавног конкурса.

За директора Управе за јавне набавке може бити постављено лице које има стечено високо образовање из научне области правне или економске науке на студијама другог степена (дипломске академске студије – мастер, специјалистичке академске студије, специјалистичке струковне студије), односно високо образовање које је законом изједначено са академским називом мастер на основним студијама у трајању од најмање четири године, најмање пет година радног искуства на пословима јавних набавки и које испуњава друге услове прописане за рад у органима државне управе.

Директор Управе за јавне набавке доноси акт којим уређује систематизацију радних места.

VIII. ЗАШТИТА ПРАВА ПОНУЂАЧА И ЈАВНОГ ИНТЕРЕСА

1. Републичка комисија за заштиту права у поступцима јавних набавки

Члан 143.

Републичка комисија за заштиту права у поступцима јавних набавки (у даљем тексту: Републичка комисија) је самосталан и независан орган Републике Србије, који обезбеђује заштиту права понуђача и јавног интереса у поступцима јавних набавки.

Седиште Републичке комисије је у Београду.

Републичка комисија има печат, у складу са законом.

Средства за рад Републичке комисије обезбеђују се у буџету Републике Србије.

Надлежност

Члан 144.

У оквиру својих надлежности Републичка комисија:

- 1) одлучује о захтеву за заштиту права понуђача и јавног интереса (у даљем тексту: захтев за заштиту права);
- 2) одлучује о жалби против закључка наручиоца и Управе за јавне набавке;
- 3) одлучује о предлогу наручиоца да поднети захтев за заштиту права не спречава доношење одлуке, односно закључење уговора или оквирног споразума;
- 4) одлучује о предлогу подносиоца захтева за заштиту права да се забрани закључење или извршење уговора о јавној набавци;
- 5) одлучује о трошковима поступка заштите права;
- 6) прати и контролише спровођење одлука које доноси;
- 7) изриче новчане казне наручиоцу и одговорном лицу наручиоца;

- 8) поништава уговор о јавној набавци;
- 9) води прекршајни поступак у првом степену;
- 10) покреће поступак за утврђивање ништавости уговора о јавној набавци;
- 11) сарађује са страним институцијама и стручњацима у области јавних набавки;
- 12) обавља и друге послове у складу са законом.

Састав и избор Републичке комисије

Члан 145.

Републичка комисија има председника и девет чланова.

Народна скупштина бира и резрешава председника и чланове Републичке комисије на предлог одбора Народне скупштине надлежног за финансије (у даљем тексту: надлежни одбор).

Пре подношења предлога Народној скупштини надлежни одбор је дужан да спроведе јавни конкурс за чланове Републичке комисије.

Председник и чланови Републичке комисије бирају се на период од пет година.

Исто лице може два пута бити бирано за председника Републичке комисије.

За члана Републичке комисије исто лице може бити бирано највише два пута, под условом да није бирано за председника Републичке комисије.

Надлежни одбор покреће поступак за утврђивање предлога за избор председника и чланова Републичке комисије најкасније шест месеци пре истека њиховог мандата, а поступак избора се окончава најкасније месец дана пре истека мандата.

Председник Републичке комисије представља Републичку комисију, руководи њеним радом и обавља друге послове у складу са законом.

У одсуству председника Републичке комисије, Републичку комисију представља заменик председника Републичке комисије кога из редова чланова именује председник Републичке комисије.

Услови за избор

Члан 146.

За председника Републичке комисије може бити бирано лице које испуњава услове потребне за избор за судију основног суда и које има радно искуство од пет година у области јавних набавки.

Председник Републичке комисије има плату у висини плате председника сталног радног тела Народне скупштине.

За члана Републичке комисије може бити бирано лице које испуњава услове потребне за избор за судију основног суда и које има радно искуство од три године у области јавних набавки.

За члана Републичке комисије може бити бирано и лице које има стечено високо образовање из научне области економске или техничко - технолошке науке на студијама другог степена (дипломске академске студије -

мастер, специјалистичке академске студије, специјалистичке струковне студије), односно високо образовање које је законом изједначено са академским називом мастер на основним студијама у трајању од најмање четири године, најмање три године радног искуства на пословима јавних набавки и које испуњава друге услове прописане за рад у државним органима.

Шест чланова Републичке комисије бира се међу лицима која испуњавају услов из става 3. овог члана.

Чланови Републичке комисије имају плату у висини плате народног посланика на сталном раду у Народној скупштини.

Служба Републичке комисије

Члан 147.

Републичка комисија има Службу која врши стручне, опште - правне, финансијско - материјалне, и административно - техничке послове потребне за рад Републичке комисије. Службом руководи секретар, кога из редова запослених именује и разрешава председник Републичке комисије.

На секретара и запослене у Служби примењују се прописи који уређују радне односе у државним органима.

Унутрашње уређење и систематизацију радних места у Служби уређује председник Републичке комисије.

Листа арбитра

Члан 148.

Републичка комисија образује и води листу арбитра који у складу са условима из овог закона учествују у раду и одлучивању Републичке комисије.

На листу арбитра може бити уписано лице које има стечено високо образовање из научне области као што су економске, техничко – технолошке, медицинске и друге науке, на студијама другог степена (дипломске академске студије – мастер, специјалистичке академске студије, специјалистичке струковне студије), односно високо образовање које је законом изједначено са академским називом мастер на основним студијама у трајању од најмање четири године, најмање седам година радног искуства у струци и које положи испит за арбитра за јавне набавке.

Начин и програм стручног оспособљавања и начин полагања стручног испита за арбитра за јавне набавке уређује Управа за јавне набавке.

Спречавање сукоба интереса и изузеће

Члан 149.

Председник, односно члан Републичке комисије не може обављати другу јавну функцију, вршити функцију у политичкој странци, нити обављати било коју другу функцију, службу, посао, дужност или активност која би могла утицати на његову самосталност у раду и поступању или која би умањивала његов углед или углед функције председника, односно члана Републичке комисије.

Председник или члан Републичке комисије не може одлучивати у поступку заштите права ако постоје разлози који доводе у сумњу његову непристрасност.

Председник или члан Републичке комисије не може одлучивати у поступку заштите права ако је са странком у поступку, у односу који одговара односу представника наручиоца и понуђача из члана 29. овог закона.

Странка у поступку има право да захтева изузеће члана Републичке комисије из разлога одређених у ст. 2 и 3. овог члана.

О захтеву за изузеће одлучује председник Републичке комисије.

Разрешење председника и чланова Републичке комисије

Члан 150.

Председник или члан Републичке комисије биће разрешен пре истека мандата, ако:

- 1) буде осуђен за кривично дело на безусловну казну затвора у трајању од најмање шест месеци и ако га дело за које је осуђен чини недостојним за вршење функције;
- 2) ако изгуби радну способност;
- 3) се утврди да функцију врши супротно члану 149. овог закона;
- 4) ако се утврди да функцију обавља нестручно и несавесно.

Иницијативу за разрешење председника или члана Републичке комисије може поднети свако лице, надлежном одбору Народне скупштине.

Надлежни одбор, подноси Народној скупштини образложени предлог за разрешење председника или члана Републичке комисије са доказима за његово разрешење.

Председнику, односно члану Републичке комисије мора се омогућити да се у Народној скупштини изјасни о разлозима за његово разрешење.

Одмах након подношења предлога за разрешење надлежни одбор Народне скупштине спроводи конкурс за избор председника, односно члана Републичке комисије.

Начин рада Републичке комисије

Члан 151.

Републичка комисија ради и одлучује у већу од три члана.

Републичка комисија има два већа која одлучују у поступку заштите права и јавног интереса и веће које води прекршајни поступак.

Свако веће има најмање два члана која су изабрана у складу са чланом 146. став 3. овог закона.

За пуноважно одлучивање на седници већа потребно је присуство свих чланова већа.

У случају одсуства члана већа њега може заменити председник Републичке комисије или члан Републичке комисије из другог већа, кога одреди председник Републичке комисије.

Ако је процењена вредност јавне набавке већа од износа из члана 17. овог закона у раду већа учествују и два арбитра које са листе именују наручилац и подносилац захтева за заштиту права.

За арбитра се не може именовати лице које је са страном у поступку, у односу који одговара односу представника наручиоца и понуђача из члана 29. овог закона.

Накнаду трошкова и награду арбитрау плаћа страна која га је ангажовала, према тарифи коју утврђује Републичка комисија.

Чланови већа могу одлучити да у раду већа учествује и арбитар, ако процене да је то потребно ради правилног утврђивања чињеничног стања и доношења одлуке.

Начин рада Републичке комисије уређује се Пословником о раду Републичке комисије.

Пословник доноси Републичка комисија двотрећинском већином гласова, чланова Републичке комисије.

Одговорност за рад

Члан 152.

Републичка комисија за свој рад одговара Народној скупштини.

Републичка комисија доставља Народној скупштини шестомесечни извештај о свом раду у којем посебно наводи:

- 1) поступке који су делимично или потпуно поништени;
- 2) поступке у којима је донела одлуку да поднети захтев за заштиту права не задржава, односно задржава даље активности у поступку јавне набавке;
- 3) наручиоце који нису доставили тражену документацију и извештаје;
- 4) контроле које је извршила код наручилаца, резултате тих контрола и мере које је преузела да се утврђене неправилности отклоне;
- 5) наручиоце који нису поштовали упутства Републичке комисије и нису отклонили неправилности;
- 6) неправилности које су честе у поступцима јавних набавки и активности које је предузела да се уочене неправилности отклоне;
- 7) уговоре које је поништила;
- 8) наручиоце и одговорна лица наручиоца којима је изречена новчана казна;
- 9) прекршајне поступке које је покренула;
- 10) решења у прекршајном поступку које је донела;
- 11) друге активности које преузима ради заштите права понуђача и јавног интереса;
- 12) поступке у којима није поступила у роковима које предвиђа овај закон и разлозима за кашњење;
- 13) статистику која је од значаја за праћење појава у поступку заштите права;
- 14) проблеме на које наилази у свом раду.

2. Поступак заштите права понуђача и јавног интереса

Активна легитимација у поступку

Члан 153.

Захтев за заштиту права може да поднесе понуђач, подносилац пријаве, кандидат, односно свако заинтересовано лице (у даљем тексту: подносилац захтева).

Захтев за заштиту права у име лица из става 1. овог члана, може да поднесе пословно удружење.

Захтев за заштиту права у случају повреде јавног интереса може да поднесе Управа за јавне набавке, Државна ревизорска институција и јавни правобранилац.

У случају подношења захтева за заштиту права из става 3. овог члана сходно се примењују одредбе овог закона које се примењују у случају подношења захтева од стране подносиоца захтева из става 1. овог члана, осим одредбе члана 161. став 1. овог закона.

На питања поступка заштите права која нису уређена овим законом сходно се примењују одредбе закона којим се уређује управни поступак.

Рокови и начин подношења захтева за заштиту права

Члан 154.

Захтев за заштиту права подноси се Републичкој комисији, а предаје наручиоцу.

Захтев за заштиту права може се поднети у току целог поступка јавне набавке, против сваке радње наручиоца, осим ако овим законом није другачије одређено.

Захтев за заштиту права којим се оспорава садржина позива за подношење понуда или конкурсне документације сматраће се благовременим ако је примљен од стране наручиоца пре истека рока за подношење понуда, без обзира на начин достављања.

После доношења одлуке о избору најповољније понуде, одлуке о закључењу оквирног споразума, одлуке о признавању квалификације и одлуке о обустави поступка, рок за подношење захтева за заштиту права је десет дана од дана пријема одлуке, а у случају јавне набавке мале вредности је пет дана од дана пријема одлуке.

У случају преговарачког поступка без објављивања позива за подношење понуда, рок за подношење захтева за заштиту права је десет дана од дана објављивања одлуке о избору најповољније понуде на Порталу јавних набавки.

На достављање захтева за заштиту права сходно се примењују одредбе о начину достављања одлуке из члана 110. ст. 7. до 9. овог закона.

Примерак захтева за заштиту права подносилац истовремено доставља Републичкој комисији.

Захтевом за заштиту права не могу се оспоравати радње наручиоца предузете у поступку јавне набавке ако су подносиоцу захтева били или могли бити познати разлози за његово подношење пре истека рока за подношење понуда или пријава, а подносилац захтева га није поднео пре истека тог рока.

Ако је у истом поступку јавне набавке поново поднет захтев за заштиту права од стране истог подносиоца захтева, у том захтеву се не могу оспоравати радње наручиоца за које је подносилац захтева знао или могао знати приликом подношења претходног захтева.

О поднетом захтеву за заштиту права наручилац обавештава све учеснике у поступку јавне набавке, најкасније у року од два дана од дана пријема захтева за заштиту права.

Одредбе става 3. овог члана не примењују се у преговарачком поступку без објављивања позива за подношење понуда, уколико подносилац захтева није учествовао у том поступку.

Последице поднетог захтева за заштиту права и привремене мере

Члан 155.

Ако је захтев за заштиту права поднет пре истека рока за подношење понуда, наручилац не може донети одлуку у поступку јавне набавке, до доношења одлуке о поднетом захтеву за заштиту права, осим у случају преговарачког поступка из члана 37. став 1. тачка 4) овог закона или ако Републичка комисија на предлог наручиоца не одлучи другачије.

Ако је захтев за заштиту права поднет након истека рока за подношење понуда, наручилац не може закључити уговор о јавној набавци, односно оквирни споразум, осим у случају преговарачког поступка из члана 37. став 1. тачка 4) овог закона или ако Републичка комисија на предлог наручиоца не одлучи другачије.

Ако је захтев за заштиту права поднет након закључења уговора у складу са чланом 114. став 2. овог закона наручилац не може извршити уговор о јавној набавци до доношења одлуке о поднетом захтеву за заштиту права, осим ако Републичка комисија на предлог наручиоца не одлучи другачије.

Одлуку из ст. 1. до 3. овог члана, Републичка комисија доноси у случају када би задржавање активности наручиоца у поступку јавне набавке проузроковало велике тешкоће у раду или пословању наручиоца које су несразмерне вредности јавне набавке, односно значајно угрозило интерес Републике Србије.

Ако наручилац сматра да постоје услови из става 4. овог члана, дужан је да одмах по пријему, без претходне провере, захтев за заштиту права и комплетну документацију из поступка јавне набавке достави Републичкој комисији са образложеним предлогом за доношење одлуке из ст. 1. до 3. овог члана.

Ако утврди да су испуњени услови Републичка комисија доноси решење којим усваја предлог наручиоца у року од пет дана од дана пријема предлога.

Ако је захтев за заштиту права уложен у случају спровођења преговарачког поступка из члана 37. став 1. тачка 4) овог закона, подносилац захтева може предложити да Републичка комисија донесе решење којим се забрањује наручиоцу да закључи, односно изврши уговор о јавној набавци.

Републичка комисија ће у року од пет дана решењем усвојити предлог подносиоца захтева уколико утврди да би закључење, односно извршење уговора о јавној набавци без претходне провере правилности поступка могло да проузрокује значајну штету по јавна средства.

Ако Републичка комисија донесе решење из става 8. овог члана, наручилац не може закључити односно извршити уговор о јавној набавци.

Након доношења решења из става 6. и 8. овог члана поступак се наставља пред Републичком комисијом.

Садржина захтева за заштиту права

Члан 156.

Захтев за заштиту права садржи:

- 1) назив и адресу подносиоца захтева и лице за контакт;
- 2) назив и адресу наручиоца;
- 3) податке о јавној набавци која је предмет захтева, односно о одлуци наручиоца;
- 4) повреде прописа којима се уређује поступак јавне набавке;
- 5) чињенице и доказе којима се повреде доказују;
- 6) потврду о уплати таксе из члана 161. овог закона;
- 7) потпис подносиоца.

Ако поднети захтев за заштиту права не садржи све податке из става 1. овог члана, наручилац ће без одлагања, позвати подносиоца захтева да у року од два дана допуни захтев.

Ако подносилац захтева не поступи у року из става 2. овог члана, односно ако не допуни захтев у складу са позивом за допуну, наручилац ће такав захтев одбацити закључком.

Против закључка наручиоца из става 3. овог члана подносилац захтева може у року од три дана од дана пријема закључка поднети жалбу Републичкој комисији, док копију жалбе истовремено доставља наручиоцу.

Претходна провера захтева за заштиту права

Члан 157.

По пријему захтева за заштиту права, наручилац проверава да ли је захтев поднет у року и да ли је изјављен од стране овлашћеног лица.

Ако је захтев за заштиту права неблаговремен или га је поднело лице које нема активну легитимацију, наручилац ће такав захтев одбацити закључком.

Против закључка из става 2. овог члана подносилац захтева може, у року од три дана од дана пријема тог закључка поднети жалбу Републичкој комисији док копију жалбе истовремено доставља наручиоцу.

Поступање наручиоца после претходног испитивања захтева за заштиту права

Члан 158.

После претходног испитивања, у року од пет дана од дана пријема уредног захтева за заштиту права, наручилац ће:

- 1) решењем усвојити захтев за заштиту права;

2) доставити комплетну документацију из поступка јавне набавке Републичкој комисији ради одлучивања о захтеву за заштиту права.

Решење из става 1. тачка 1) овог члана наручилац доставља подносиоцу захтева, понуђачима и Републичкој комисији у року од три дана од дана доношења.

После пријема писменог обавештења о повлачењу захтева за заштиту права, наручилац, односно Републичка комисија ће закључком обуставити поступак заштите права.

Поступак пред Републичком комисијом

Члан 159.

Након пријема захтева за заштиту права Републичка комисија утврђује да ли:

- 1) је захтев за заштиту права поднет у року;
- 2) подносилац захтева има активну легитимацију;
- 3) је подносиоцу захтева изречена мера забране доношења захтева за заштиту права;
- 4) захтев садржи све обавезне податке из члана 156. овог закона.

Ако Републичка комисија утврди да захтев за заштиту права не садржи све обавезне податке из члана 156. овог закона позваће подносиоца захтева за заштиту права да захтев допуни у року од два дана.

Републичка комисија ће закључком одбацити захтев за заштиту права ако утврди да није испуњен неки од услова из става 1. тач. 1) до 3) овог члана или ако подносилац захтева у предвиђеном року не допуни захтев за заштиту права.

Републичка комисија може пре доношења своје одлуке да тражи додатна објашњења и податке од наручиоца, подносиоца захтева или других учесника у поступку, мишљење стручњака, вештака или арбитра и других лица и да оствари увид у остале документе код странака у поступку јавне набавке, као и да прикупи друге податке за доношење одлуке.

Сва лица из става 4. овог члана дужна су да поступају у року који је Републичка комисија одредила у захтеву за добијање података, односно мишљења.

Одржавање усмене расправе

Члан 160.

Странке у поступку могу предложити да се одржи усмена расправа ако сложеност чињеничне или правне ситуације то захтева.

О предлогу за одржавање усмене расправе одлучује Републичка комисија.

Усмена расправа је јавна и одржава се у просторијама Републичке комисије.

Јавност ће бити искључена уколико је то потребно ради заштите пословне тајне у смислу закона којим се уређују заштита пословне тајне или заштите података у смислу закона којим се уређује тајност података.

О усменој расправи сачињава се записник.

Такса и трошкови поступка

Члан 161.

Подносилац захтева за заштиту права је дужан да на одређени рачун буџета Републике Србије уплати таксу у износу од:

1) 40.000 динара у поступку јавне набавке мале вредности и преговарачком поступку без објављивања позива за подношење понуда;

2) 80.000 динара ако процењена вредност јавне набавке, односно понуђена цена понуде која је изабрана као најповољнија није већа од 80.000.000 динара;

3) 0,1 % процењене вредности јавне набавке, односно понуђене цене понуде која је изабрана као најповољнија, ако је та вредност већа од 80.000.000 динара.

Свака странка у поступку сноси трошкове које проузрокује својим радњама.

Ако је захтев за заштиту права основан, наручилац мора подносиоцу захтева за заштиту права на писани захтев надокнадити трошкове настале по основу заштите права.

Ако захтев за заштиту права није основан, подносилац захтева за заштиту права мора наручиоцу на писани захтев надокнадити трошкове настале по основу заштите права.

Ако је захтев за заштиту права делимично усвојен, Републичка комисија одлучује да ли ће свака странка сносити своје трошкове или ће трошкови бити подељени сразмерно усвојеном захтеву за заштиту права.

Странке у захтеву морају прецизно да наведу трошкове за које траже накнаду.

Накнаду трошкова могуће је тражити до доношења одлуке наручиоца, односно Републичке комисије о поднетом захтеву за заштиту права.

О трошковима одлучује Републичка комисија. Одлука Републичке комисије је извршни наслов.

Одлука Републичке комисије

Члан 162.

Републичка комисија одлучује у границама поднетог захтева за заштиту права и о повредама за које подносилац захтева није знао, а које су утицале на одлуку наручиоца у поступку јавне набавке.

Републичка комисија по службеној дужности испитује и да ли су испуњени законски услови за примену одређеног поступка јавне набавке, да ли су прекршене одредбе закона због којих се уговор може поништити или је уговор ништав.

Републичка комисија ће извести доказе за које оцени да су од утицаја за доношење правилне и законите одлуке о поднетом захтеву за заштиту права.

Републичка комисија закључком:

1) одбацује захтев за заштиту права;

2) обуставља поступак на основу пријема писменог обавештења о одустајању од захтева за заштиту права пре доношења одлуке;

3) одбацује жалбу као недопуштену, неблагоприятну или изјављену од стране неовлашћеног лица;

4) одбацује захтев за покретање прекршајног поступка.

Републичка комисија решењем:

1) усваја захтев за заштиту права и у целини или делимично, поништава поступак јавне набавке, уколико је захтев за заштиту права основан;

2) одбија захтев за заштиту права као неоснован;

3) потврђује или поништава закључак наручиоца и налаже даље поступање наручиоца у вези са садржином захтева за заштиту права или у вези са претходном провером захтева за заштиту права;

4) потврђује или поништава закључак Управе за јавне набавке;

5) усваја или одбија предлог из члана 155. став 5. и члана 155. став 7. овог закона, уколико је предлог основан;

6) изриче новчане казне;

7) поништава уговор;

8) одлучује у прекршајном поступку;

Републичка комисија је дужна да образложи своју одлуку и наручиоцу наложи предузимање одређених радњи у сврху правилног и законитог окончања конкретног поступка јавне набавке.

Рок за доношење и достављање одлуке

Члан 163.

О захтеву за заштиту права Републичка комисија је дужна да одлучи решењем у року од 20 дана од дана пријема захтева за заштиту права са комплетном документацијом, а најкасније у року од 30 дана од дана подношења уредног захтева за заштиту права.

О жалби против закључка наручиоца Републичка комисија је дужна да одлучи у року од осам дана од дана пријема.

Рок из става 1. овог члана, се изузетно, у нарочито оправданим случајевима, може се продужити за 15 дана, о чему се уз образложење продужења рока, обавештавају подносилац захтева и наручилац.

Републичка комисија је дужна да одлуку из ст. 1 и 2. овог члана достави наручиоцу, подносиоцу захтева и изабраном понуђачу, у року од два дана од дана доношења.

Ако Републичка комисија не донесе и не достави одлуку у року из ст. 1. до 4. овог члана подносилац захтева, наручилац из члана 119. став 1. тачка 2) овог закона и понуђач чија је понуда изабрана као најповољнија имају право на накнаду штете (стварна штета и измакла корист).

Одлука Републичке комисије се одмах након достављања странкама у поступку, објављује на интернет страници Републичке комисије и на Порталу јавних набавки.

Наручилац је дужан да обавести све учеснике у поступку о донетој одлуци Републичке комисије.

Право на управни спор

Члан 164.

Против одлуке Републичке комисије се не може изјавити жалба.

Против одлуке Републичке комисије може се покренути управни спор у року од 30 дана од дана пријема одлуке.

Управни спор може се покренути и када Републичка комисија није донела и доставила одлуку у роковима предвиђеним чланом 163. овог закона.

Покретање управног спора не одлаже извршење одлуке Републичке комисије.

Управни суд је дужан да донесе и достави одлуку у управном спору у року од три месеца од подношења тужбе Управном суду.

3. Посебна овлашћења Републичке комисије

Достављање извештаја и документације

Члан 165.

Наручилац је дужан да поступи по налозима Републичке комисије садржаним у њеној одлуци у року предвиђеном том одлуком.

Републичка комисија може да захтева од наручиоца да поднесе извештај, документацију и изјаве представника наручиоца о спровођењу поступка јавне набавке и одлуке Републичке комисије.

Наручилац је дужан да извештај, документацију и изјаве из претходног става поднесе у року који одређује Републичка комисија.

Контрола код наручиоца

Члан 166.

Чланови републичке комисије могу спровести контролу извршења одлуке Републичке комисије.

Републичка комисија обавештава наручиоца о спровођењу контроле, најкасније три дана пре отпочињања контроле.

Ако се основано сумња да постоји опасност уклањања или измена доказа који се налазе код наручиоца, може се спровести ненајављена контрола код наручиоца.

Контролу код наручиоца спроводе најмање два члана већа Републичке комисије које је одлучивало у поступку поводом којег се спроводи контрола.

О спроведеној контроли код наручиоца сачињава се записник.

Члан Републичке комисије који спроводи контролу овлашћен је да:

- 1) изврши преглед и копирање документације у вези са предметном јавном набавком;
- 2) запечати пословне просторије и документа за време контроле;
- 3) узме изјаве од представника наручиоца и других запослених код наручиоца, а ако је потребна посебна писана изјава одредиће рок за достављање изјаве Републичкој комисији;

Представници наручиоца имају право да присуствују контроли и да дају своје примедбе које се уносе у записник о контроли.

Новчана казна

Члан 167.

Републичка комисија ће решењем изрећи новчану казну наручиоцу у износу од 500.000 до 1.500.000 динара и одговорном лицу наручиоца у износу од 50.000 до 150.000 динара, ако наручилац:

- 1) не достави документацију из поступка јавне набавке у складу са одредбама овог закона;
- 2) не достави извештај и изјаве представника наручиоца о спроведеном поступку јавне набавке или о спроведеној одлуци Републичке комисије;
- 3) не омогући контролу у складу са чланом 166. овог закона.

Решење из става 1. овог члана Републичка комисија објављује на својој интернет страници.

Поништење уговора

Члан 168.

Републичка комисија може сама или на захтев подносиоца захтева или заинтересованог лица, поништити уговор о јавној набавци ако утврди да је наручилац:

- 1) закључио уговор о јавној набавци применом преговарачког поступка без објављивања позива за подношење понуда, а за примену тог поступка нису постојали услови предвиђени овим законом и ако није објавио одлуку о избору најповољније понуде;
- 2) закључио или изменио уговор о јавној набавци пре истека рока за подношење захтева за заштиту права;
- 3) закључио или изменио уговор о јавној набавци након подношења захтева за заштиту права, а пре одлуке Републичке комисије;
- 4) закључио уговор о јавној набавци супротно одлуци Републичке комисије из члана 155. овог закона;
- 5) закључио уговор о јавној набавци кршећи одредбе и услове оквирног споразума.

Захтев за поништење уговора доставља се уз захтев за заштиту права или у року од 60 дана од дана сазнања за разлог поништења, а најкасније у року од годину дана од закључења уговора.

Поништењем уговор о јавној набавци престаје, а уговорне стране су дужне вратити оно што су примиле по основу таквог уговора.

Ако се оно што је примљено по основу поништеног уговора о јавној набавци не може вратити или ако се природа оног што је примљено противи враћању, наручилац је дужан да савесном добављачу плати за испоручена добра, пружене услуге, односно изведене радове.

Уколико би поништење уговора о јавној набавци имало несразмерне последице по рад или пословање наручиоца или интересе Републике Србије, Републичка комисија неће поништити уговор о јавној набавци, али може

скратити рок важења уговора или изрећи новчану казну из члана 167. овог закона.

Републичка комисија ће поднети тужбу за утврђивање ништавости уговора о јавној набавци када на било који начин сазна да је закључен уговор о јавној набавци ништав.

Забрана злоупотребе захтева за заштиту права

Члан 169.

Забрањено је подношење захтева за заштиту права ради остварења неког другог циља, а не оног због којег је то право признато.

Републичка комисија по службеној дужности пази на постојање злоупотребе захтева за заштиту права.

Претпоставља се да је подносилац захтева чија су три захтева за заштиту права потпуно одбијена у периоду од шест месеци непрекидно, злоупотребио захтев за заштиту права, осим ако у поступку пред Републичком комисијом не докаже супротно.

Републичка комисија ће подносиоцу захтева за којег је утврдила да је злоупотребио захтев за заштиту права изрећи меру забране подношења захтева за заштиту права.

Мера из става 4. овог члана може трајати од три месеца до две године.

Прекршајни поступак

Члан 170.

Републичка комисија води прекршајни поступак у првом степену за прекршаје прописане овим законом.

Прекршајни поступак води веће за прекршаје Републичке комисије.

Прекршајни поступак пред Републичком комисијом покреће се на захтев Управе за јавне набавке, Државне ревизорске институције, овлашћеног лица или по службеној дужности, одмах по сазнању за прекршај.

Против првостепеног решења о прекршају може се изјавити жалба Вишем прекршајном суду.

Републичка комисија може предложити Вишем прекршајном суду изрицање заштитних мера предвиђених овим законом.

4. Посебно овлашћење организације надлежне за заштиту конкуренције

Члан 171.

Организација надлежна за заштиту конкуренције, може понуђачу, односно заинтересованом лицу изрећи меру забране учешћа у поступку јавне набавке ако утврди да је понуђач, односно заинтересовано лице повредило конкуренцију у поступку јавне набавке у смислу закона којим се уређује заштита конкуренције.

Мера из става 1. овог члана може трајати до две године.

Против одлуке из става 1. овог члана може се покренути управни спор у року од 30 дана од дана пријема одлуке.

IX. НИШТАВОСТ УГОВОРА

Ништави уговори о јавној набавци

Члан 172.

Ништави су уговори о јавној набавци:

- 1) који су закључени без претходно спроведеног поступка јавне набавке, а који је наручилац био дужан да спроведе према одредбама овог закона;
- 2) који су закључени супротно одредбама овог закона о спречавању корупције и сукоба интереса;
- 3) код којих наручилац овласти треће лице, које није наручилац, да закључи уговор да би се на тај начин избегла примена овог закона;
- 4) код којих је наручилац изабрао најповољнију понуду под другим условима од оних прописаних овим законом;
- 5) код којих су измене и допуне првобитног уговора закључене у супротности са одредбама овог закона;
- 6) који су закључени противно одлуци Републичке комисије.

X. КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Прекршаји наручиоца

Члан 173.

Новчаном казном од 100.000 до 1.000.000 динара казниће се за прекршај наручилац ако:

- 1) не заштити податке о понуди и понуђачу (члан 14);
- 2) не евидентира све фазе поступка јавне набавке, не води евиденцију о закљученим уговорима о јавној набавци или ако не чува документацију из поступка јавне набавке (члан 16);
- 3) се не придржава прописаног језика у припреми конкурсне документације и вођењу поступка (члан 17);
- 4) не обавља комуникацију на начин прописан овим законом (члан 20);
- 5) не објави списак лица са којима не може закључити уговоре о јавној набавци због постојања сукоба интереса (члан 30. став 3);
- 6) не објави или не достави конкурсну документацију, измене и допуне конкурсне документације или одговор на захтев за појашњењем конкурсне документације (члан 64 и 65);
- 7) не поштује одредбе о одређивању и коришћењу техничких спецификација и стандарда (чл. 72 – 76);
- 8) као најповољнију изабере неприхватљиву понуду, а нису испуњени услови за примену изузетка (члан 109);
- 9) након што је обуставио поступак јавне набавке из разлога предвиђених у члану 111. став 2. поново покрене поступак јавне набавке у истој буџетској години;

10) ако не омогући понуђачу, односно подносиоцу пријаве увид у документацију о спроведеном поступку јавне набавке (члан 112);

11) не достави извештај Управи за јавне набавке (чл. 136 и 137);

12) нема запосленог службеника за јавне набавке или ако не омогући лицу запосленом на пословима за јавне набавке да стекне сертификат службеника за јавне набавке (члан 139).

За прекршај из става 1. овог члана казниће се и одговорно лице наручиоца новчаном казном од 50.000 до 100.000 динара.

Новчаном казном од 500.000 до 1.500.000 динара казниће се за прекршај наручилац ако:

1) спроведе набавку без примене овог закона када нису постојали разлози за изузеће од примене овог закона (члан 7, 124 и 130);

2) не одбије понуду лица која су учествовала у планирању јавне набавке, припремала конкурсну документацију или поједине њене делове или су та лица сарађивала са понуђачем (члан 23);

3) смањи процењену вредност или подели јединствену јавну набавку у више истоветних поступака ради избегавања примене члана 28. овог закона;

4) закључи уговор о јавној набавци у случају постојања сукоба интереса (члан 29 и 30);

5) спроведе поступак јавне набавке који није отворен или рестриктивни поступак, а да за то нису постојали услови (члан 36 – 40);

6) закључи оквирни споразум, а да за то нису постојали услови (члан 41);

7) не донесе план набавки, не достави план набавки или извештај о извршењу плана набавки или ако не поштује правила о сачињавању плана набавки (члан 52);

8) покрене поступак јавне набавке, а да нису испуњени услови за покретање поступка (члан 53);

9) не објави претходно обавештење или позив за подношење понуда (члан 61 и 62);

10) закључи уговор пре него што су испуњени услови (члан 114);

11) измени уговор о јавној набавци, а да разлог измене није објективна околност или разлог за измену није предвидео у конкурсној документацији, ако одлуку о измени уговора не објави на Порталу јавних набавки или измени уговор пре истека рока за заштиту права (члан 117);

12) након поднетог захтева за заштиту права донесе одлуку, односно закључи уговор или ако супротно одлуци Републичке комисије закључи или изврши уговор (члан 155);

13) на основу одлуке Републичке комисије не надокнади подносиоцу захтева трошкове поступка заштите права (члан 161. став 3);

14) не поступи по налозима садржаним у одлуци Републичке комисије у року предвиђеном том одлуком (члан 162);

За прекршај из става 3. овог члана казниће се и одговорно лице наручиоца новчаном казном од 100.000 до 150.000 динара.

Прекршаји понуђача

Члан 174.

Новчаном казном од 100.000 до 1.500.000 динара казниће се за прекршај понуђач, односно подносилац пријаве ако:

- 1) не чува поверљиве податке о наручиоцу (члан 15 и 134);
- 2) са представником наручиоца у року од две године након престанка функције или радног односа код наручиоца, закључи уговор о раду, уговор о делу или то лице на неки други начин радно ангажује (члан 25).
- 3) не обавести наручиоца о промени података или ако достави нетачне податке о испуњености услова за учешће у поступку (члан 79);
- 4) као подизвођача ангажује лице које није наведено у понуди и уговору о јавној набавци супротно одредбама овог закона (члан 83);
- 5) даје нетачне податке у погледу стручних референци (члан 85);
- 6) достави нетачне податке о трошковима припремања понуда (члан 92);
- 7) Републичкој комисији не достави тражену документацију и податке (члан 159. став 4);
- 8) на основу одлуке Републичке комисије не надокнади наручиоцу трошкове поступка заштите права (члан 161. став 4);

За прекршај из става 1. овог члана казниће се и одговорно лице понуђача, односно подносиоца пријаве новчаном казном од 50.000 до 150.000 динара.

За прекршај из става 1. овог члана казниће се и предузетник, односно физичко лице као понуђач, односно подносилац пријаве, новчаном казном у износу од 100.000 до 500.000 динара.

За прекршај из става 1. тачка 2) казниће се и лице које се радно ангажује, новчаном казном од 50.000 до 150.000 динара.

Застарелост

Члан 175.

Застарелост гоњења за прекршаје наступа протеком три године од дана учињеног прекршаја из члана 173. и 174. овог закона.

Заштитне мере

Члан 176.

За прекршаје из члана 173. став 3. и прекршаје из члана 174. став 1. тач. 1) до 5) одговорном лицу наручиоца, односно одговорном лицу понуђача може се изрећи мера забране вршења одређених послова и мера јавног објављивања пресуде.

Пресуда се у целини или изводу објављује на Порталу јавних набавки и у „Службеном гласнику Републике Србије“.

XI. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Започети поступци јавне набавке

Члан 177.

На поступке јавних набавки започете до дана почетка примене овог закона примењују се прописи по којима су започети.

Започети поступци заштите права понуђача и јавног интереса

Члан 178.

На поступке заштите права започете до дана почетка примене овог закона примењују се прописи по којима су започети.

Усклађивање рада Управе за заједничке послове

Члан 179.

Влада је дужна да у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона обезбеди одговарајуће услове за рад Управе за заједничке послове у складу са њеним надлежностима, а нарочито кадровске и техничке капацитете.

Управа за заједничке послове почиње са радом у складу са одредбама овог закона од 1. јануара године, која следи години од које се закон примењује.

Усклађивање рада Управе за јавне набавке и Републичке комисије

Члан 180.

Влада је дужна да у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона обезбеди одговарајуће услове за рад Управе за јавне набавке у складу са њеним надлежностима, а нарочито кадровске и техничке капацитете.

Даном ступања на снагу овог закона Републичка комисија наставља са радом до почетка примене овог закона.

Мандат чланова Републичке комисије престаје даном почетка примене овог закона.

Чланови Републичке комисије биће изабрани у складу са одредбама овог закона у року од три месеца од дана ступања на снагу овог закона.

Републичка комисија биће организована у складу са одредбама овог закона у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона.

Доношење подзаконских аката

Члан 181.

Подзаконски акти који се доносе на основу овлашћења из овог закона биће донети у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона.

Акти из члана 21. и 22. овог закона биће донети у року од годину дана од дана ступања на снагу овог закона.

Одложена примена појединих одредби

Члан 182.

Одредбе члана 59. овог закона примењују се након истека три године од дана ступања на снагу Споразума о стабилизацији и придруживању између Европских заједница и њихових држава чланица, са једне стране, и Републике Србије, са друге стране.

Престанак важења претходног закона и подзаконких аката

Члан 183.

Даном почетка примене овог закона престаје да важи Закон о јавним набавкама („Службени гласник РС”, бр. 116/08) и подзаконски акти донети на основу тог закона.

Ступање на снагу и почетак примене

Члан 184.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”, а примењује се истеком седмог месеца од дана ступања на снагу.

ПРИЛОГ 1

ПРЕДМЕТ ЈАВНЕ НАБАВКЕ УСЛУГА

А

Број	Предмет
	1. услуге одржавања и поправке;
	2. услуге копненог саобраћаја (осим услуга железничког саобраћаја), укључујући услуге превоза у оклопљеним возилима и курирске услуге (осим превоза поште);
	3. услуге ваздушног превоза путника и робе (осим превоза поште);
	4. копнени и ваздушни превоз поште (осим услуга железничког саобраћаја);
	5. електронске комуникационе услуге;
	6. финансијске услуге: <ul style="list-style-type: none">- услуге осигурања;- банкарске и инвестиционе услуге (осим набавки финансијских услуга у вези са емитовањем, продајом, куповином или преносом хартија од вредности или других финансијских инструмената, као и услуга Народне банке Србије);
	7. рачунарске и друге везане услуге;
	8. услуге истраживања и развоја (осим набавки услуга на подручју истраживања и развоја, код којих се резултат истраживања не користи искључиво од стране наручиоца за његове властите потребе, под условом да наручилац такве услуге плаћа у потпуности);
	9. услуге рачуноводства, ревизије и вођења књига;
	10. услуге у области истраживања тржишта и јавног мњења;
	11. услуге менаџментског консалтинга и друге везане услуге (осим услуга арбитраже, поравнања и сродних услуга);
	12. архитектонске услуге; инжењерске услуге; услуге урбанистичког планирања и пејсажне архитектуре; услуге техничког тестирања и анализа;
	13. рекламне услуге;
	14. услуге чишћења зграда и услуге управљања имовином;
	15. издавачке и штампарске услуге на хонорарној или уговорној основи;
	16. услуге уклањања и одлагања отпада, санитарне услуге и друге сродне услуге;

Б

Број категорије	Предмет
17.	услуге хотела и ресторана;
18.	услуге железничког саобраћаја;
19.	услуге речног саобраћаја;
20.	додатне и помоћне саобраћајне услуге;
21.	правне услуге;
22.	услуге регрутовања кадрова;
23.	истражне услуге и услуге обезбеђења (осим услуга обезбеђења превозом у оклопљеним аутомобилима);
24.	услуге образовања и услуге професионалног оспособљавања;
25.	здравствене и социјалне услуге;
26.	услуге у областима рекреације, културе и спорта;
27.	друге услуге;

ПРИЛОГ 2

ПРЕДМЕТ ЈАВНИХ НАБАВКИ КОЈЕ СПРОВОДИ

УПРАВА ЗА ЗАЈЕДНИЧКЕ ПОСЛОВЕ

А

Добра

Број

категирије Предмет

1. потрошна добра (за обављање делатности, за одржавање објеката, канцеларијски и рачунарски материјал, средства за прање и чишћење, општи ситни инвентар, папирна конфекција и сл.);
2. друга потрошна добра чија се набавка спроводи више пута годишње, а која су неопходна за обављање делатности;
3. храна и намирнице;
4. превозна средства;
5. грађевински (инсталациони) материјал и опрема;
6. горива и мазива;
7. радна и заштитна одећа и опрема;
8. рачунарска опрема (хардвер, софтвер и лиценце);

Б

Услуге

Број

категирије Предмет

1. услуге одржавања и поправке;
2. услуге копненог саобраћаја (осим услуга железничког саобраћаја), укључујући услуге превоза у оклопљеним возилима и курирске услуге (осим превоза поште);
3. услуге ваздушног превоза путника и робе (осим превоза поште);
4. копнени и ваздушни превоз поште (осим услуга железничког саобраћаја);
5. електронске комуникационе услуге;
6. рачунарске услуге и друге везане услуге;
7. архитектонске услуге; инжењерске услуге; услуге урбанистичког планирања и пејзажне архитектуре; услуге техничког тестирања и анализа;
8. услуге чишћења зграда и услуге управљања имовином;
9. услуге уклањања и одлагања отпада, санитарне услуге и друге сродне услуге;
10. услуге железничког саобраћаја;

11. услуге речног саобраћаја;
12. додатне и помоћне саобраћајне услуге;
13. истражне услуге и услуге обезбеђења;
14. услуге образовања и услуге професионалног оспособљавања;
15. услуге у областима рекреације, културе и спорта;

ПРИЛОГ 3

САДРЖИНА ОГЛАСА О ЈАВНОЈ НАБАВЦИ

А

Претходно Обавештење

1. назив, адреса и интернет страница наручиоца;
2. за добра, врста и количина, назив и ознака из општег речника набавке;
3. за услуге, број категорије, предмет, опис и обим услуге, назив и ознака из општег речника набавке;
4. за радове природа и обим радова и основна обележја радова, ознака из класификације делатности, односно назив и ознака из општег речника набавке;
5. оквирни датум објављивања позива за подношење понуда и за закључење уговора;
6. број уговора које наручилац намерава закључити;
7. посебна напомена ако је уговор о јавној набавци резервисан за установе, организације или привредне субјекте за радно оспособљавање, професионалну рехабилитацију и запошљавање инвалидних лица;
8. посебна напомена уколико се закључује оквирни споразум;
9. адресу и интернет адресу државног органа или организације, односно органа или службе територијалне аутономије или локалне самоуправе где се могу благовремено добити и исправни подаци о пореским обавезама, заштити животне средине, заштити при запошљавању, условима рада и сл.

Б

Позив за подношење понуде

(отворени, рестриктивни и преговарачки поступак са објављивањем позива за подношење понуда)

1. назив, адреса и интернет страница наручиоца;
2. врста поступка јавне набавке;
3. за добра, врста и количина, назив и ознака из општег речника набавке;
4. за услуге, број категорије, предмет, опис и обим услуге, назив и ознака из општег речника набавке;
5. за радове природа и обим радова и основна обележја радова, ознака из класификације делатности, односно назив и ознака из општег речника набавке;
6. ако је набавка обликована по партијама - опис предмета јавне набавке за сваку партију, назив и ознаке из општег речника набавке и напомена да се понуда може поднети за једну или више партија;

7. посебна напомена ако је уговор о јавној набавци резервисан за установе, организације или привредне субјекте за радно оспособљавање, професионалну рехабилитацију и запошљавање инвалидних лица;

8. у случају преговарачког поступка разлог за примену и основ из закона;

9. ако се закључује оквирни споразум, процењену вредност оквирног споразума и време трајања оквирног споразума;

10. у случају подношења електронске понуде, примене електронске лицитације или система динамичне набавке - основни подаци о информационом систему наручиоца и неопходним техничким условима за учешће;

11. у случају примене система динамичне набавке рок трајања система;

12. у случају обавезе подношења понуде са подизвођачем проценат вредности набавке који се извршава преко подизвођача;

13. критеријум, елементи критеријума за избор најповољније понуде;

14. да ли су дозвољене понуде са варијантама;

15. ако је предвиђено - средство обезбеђења испуњења обавеза у поступку јавне набавке;

16. начин преузимања конкурсне документације, односно интернет адресу где је конкурсна документација доступна;

17. адресу и интернет адресу државног органа или организације, односно органа или службе територијалне аутономије или локалне самоуправе где се могу благовремено добити исправни подаци о пореским обавезама, заштити животне средине, заштити при запошљавању, условима рада и сл.

18. место и рок испоруке, односно пружања услуга или извођења радова;

19. начин плаћања;

20. начин подношења понуде и рок;

21. место, време и начин отварања понуда;

22. услови под којима представници понуђача могу учествовати у поступку отварања понуда;

23. рок за доношење одлуке;

24. лице за контакт;

В

Позив за подношење пријава

(прва фаза рестриктивног поступка и конкурентни дијалог)

1. назив, адреса и интернет страница наручиоца;
2. врста поступка јавне набавке;
3. опис потребе наручиоца у случају конкурентног дијалога;
4. за добра, врста и количина, назив и ознака из општег речника набавке;

5. за услуге, број категорије, предмет, опис и обим услуге, назив и ознака из општег речника набавке;

6. за радове природа и обим радова и основна обележја радова, ознака из класификације делатности, односно назив и ознака из општег речника набавке;

7. ако је набавка обликована по партијама - опис предмета јавне набавке за сваку партију и назив и ознаке из општег речника набавке и напомена да се пријава може поднети за једну или више партија;

8. посебна напомена ако је квалификација резервисана за установе, организације или привредне субјекте за радно оспособљавање, професионалну рехабилитацију и запошљавање инвалидних лица;

9. у случају подношења електронске пријаве - основни подаци о информационом систему наручиоца и неопходним техничким условима за учешће;

10. рок за који се кандидатима признаје квалификација и процењена вредност уговора о јавној набавци који се закључује у другој фази рестриктивног поступка;

11. начин преузимања конкурсне документације, односно интернет адресу где је конкурсна документација доступна;

12. адресу и интернет адресу државног органа или организације, односно органа или службе територијалне аутономије или локалне самоуправе где се могу благовремено добити и исправни подаци о пореским обавезама, заштити животне средине, заштити при запошљавању, условима рада и сл.

13. начин подношења пријаве и рок;

14. место, време и начин отварања пријава;

15. услови под којима представници подносилаца пријава могу учествовати у поступку отварања пријава;

16. рок за доношење одлуке;

17. лице за контакт;

Г

Обавештење о систему динамичне набавке

1. назив, адреса и интернет страница наручиоца;

2. опис предмета јавне набавке и напомена да се ради о систему сталне електронске набавке;

3. за добра, врста и количина, назив и ознака из општег речника набавке;

4. за услуге, број категорије, предмет, опис и обим услуге, назив и ознака из општег речника набавке;

5. за радове природа и обим радова и основна обележја радова, ознака из класификације делатности, односно назив и ознака из општег речника набавке;

6. рок трајања система;

7. основни подаци о информационом систему наручиоца и неопходним техничким условима за учешће;

8. електронску адресу где је конкурсна документација доступна;
9. начин подношења почетне понуде и рок;
10. лице за контакт;

Д

Позив за учешће на конкурс за дизајн

1. назив, адреса и интернет страница наручиоца;
2. опис и захтев у вези пројекта, односно дизајна;
3. начин и рок за предају пројекта, односно дизајна;
4. посебна напомена ако је учешће резервисано за одређену професију;
5. критеријум за оцену дизајна;
6. имена чланова жирија;
7. да ли одлука жирија обавезује наручиоца;
8. ако се додељују, број и вредност награда;
9. да ли ће са победником бити закључен уговор;
10. рок за доношење одлуке наручиоца;
11. лице за контакт;

Ђ

Обавештење о признавању квалификације

(прва фаза рестриктивног поступка)

1. назив, адреса и интернет страница наручиоца;
2. за добра, врста и количина, назив и ознака из општег речника набавке;
3. за услуге, број категорије, предмет, опис и обим услуге, назив и ознака из општег речника набавке;
4. за радове природа и обим радова и основна обележја радова, ознака из класификације делатности, односно назив и ознака из општег речника набавке;
5. процењену вредност јавне набавке за период за који је кандидатима призната квалификација;
6. датум ажурирања листе кандидата и рок за подношење пријава;
7. позив за подношење пријава;
8. начин преузимања конкурсне документације, односно адресу интернет странице где је конкурсна документација објављена;
9. лице за контакт;

Е

Обавештење о покретању поступка

**(преговарачки поступак без објављивања позива
за подношење понуда)**

1. назив, адреса и интернет страница наручиоца;
2. за добра, врста и количина, назив и ознака из општег речника набавке;
3. за услуге, број категорије, предмет, опис и обим услуге, назив и ознака из општег речника набавке;
4. за радове природа и обим радова и основна обележја радова, ознака из класификације делатности, односно назив и ознака из општег речника набавке;
5. број и датум закључења првобитно закљученог уговора у случају преговарачког поступка из члана 37. став 1. тач. 5), 7) и 8) овог закона;
6. основ за примену преговарачког поступка и податке који оправдавају његову примену;
7. назив и адресу лица којима ће наручилац послати позив за подношење понуда;

Ж

Подаци у одлуци о избору најповољније понуде

**(преговарачки поступак без објављивања позива
за подношење понуда)**

1. назив и адреса наручиоца, број и датум доношења одлуке;
2. за добра, врста и количина, назив и ознака из општег речника набавке;
3. за услуге, број категорије, предмет, опис и обим услуге, назив и ознака из општег речника набавке;
4. за радове природа и обим радова и основна обележја радова, ознака из класификације делатности, односно назив и ознака из општег речника набавке;
5. број и датум закључења првобитно закљученог уговора у случају преговарачког поступка из члана 37. став 1. тач. 5) и 7) овог закона;
6. основ за примену преговарачког поступка и податке који оправдавају његову примену;
7. процењену вредност јавне набавке;
8. број примљених понуда;
9. највиша и најнижа понуђена цена;
10. највиша и најнижа понуђена цена код исправних и одговарајућих понуда;
11. део или вредност уговора који ће се извршити преко подизвођача;

12. основне податке о понуђачу чија је понуда изабрана као најповољнија;
13. податке о изабраној понуди;
14. период важења уговора;
15. податке о начину и року за подношења захтева за заштиту права;

3

Обавештење о закљученом оквирном споразуму

1. назив, адреса и интернет страница наручиоца;
2. за добра, врста и количина, назив и ознака из општег речника набавке;
3. за услуге, број категорије, предмет, опис и обим услуге, назив и ознака из општег речника набавке;
4. за радове природа и обим радова и основна обележја радова, ознака из класификације делатности, односно назив и ознака из општег речника набавке;
5. број добављача са којима је споразум закључен;
6. датум закључења и период важења оквирног споразума;
7. укупна процењена вредност свих уговора који ће се закључити на основу оквирног споразума;

И

Обавештење о закљученом уговору

1. назив, адреса и интернет страница наручиоца;
2. за добра, врста и количина, назив и ознака из општег речника набавке;
3. за услуге, број категорије, предмет, опис и обим услуге, назив и ознака из општег речника набавке;
4. за радове природа и обим радова и основна обележја радова, ознака из класификације делатности, односно назив и ознака из општег речника набавке;
5. уговорена вредност;
6. јединичне цене добара, услуга и најзаступљенијих радова;
7. критеријум за избор најповољније понуде;
8. број примљених понуда;
9. највиша и најнижа понуђена цена;
10. највиша и најнижа понуђана цена код исправних и одговарајућих понуда;
11. део или вредност уговора који ће се извршити преко подизвођача;
12. датум доношења одлуке о избору најповољније понуде;
13. датум закључења уговора;

14. основне податке о добављачу;
15. период важења уговора;
16. околности које представљају основ за измену уговора;

Ј

Обавештење о обустави поступка јавне набавке

1. назив, адреса и интернет страница наручиоца;
2. за добра, врста и количина, назив и ознака из општег речника набавке;
3. за услуге, број категорије, предмет, опис и обим услуге, назив и ознака из општег речника набавке;
4. за радове природа и обим радова и основна обележја радова, ознака из класификације делатности, односно назив и ознака из општег речника набавке;
5. процењена вредност јавне набавке;
6. број примљених понуда и податке о понуђачима;
7. разлог за обуставу поступка;
8. када ће поступак бити поново спроведен;

К

Подаци у одлуци о измени уговора о јавној набавци

1. назив и адреса наручиоца;
2. за добра, врста и количина, назив и ознака из општег речника набавке;
3. за услуге, број категорије, предмет, опис и обим услуге, назив и ознака из општег речника набавке;
4. за радове природа и обим радова и основна обележја радова, ознака из класификације делатности, односно назив и ознака из општег речника набавке;
5. процењена вредност првобитне јавне набавке;
6. уговорна вредност;
7. објективни разлози за измену уговора, уз извод из конкурсне документације или одговарајућег прописа у којима се налази основ за измену;

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

I. УСТАВНИ ОСНОВ

Уставни основ за доношење овог закона налази се у члану 97. став 1. тачка 6. 11. и 16. Устава Републике Србије („Службени гласник РС“, бр. 98/2006), по којем Република Србија уређује и обезбеђује јединствено тржиште, правни положај привредних субјеката, контролу законитости располагања средствима правних лица, финансијску ревизију јавних средстава, прикупљање статистичких и других података од општег интереса и организацију, надлежности и рад републичких органа. Истовремено, сходно члану 107. Устава, право предлагања закона, других прописа и општих аката имају сваки народни посланик, Влада, скупштина аутономне покрајине или најмање 30.000 бирача.

II. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Постојећи Закон о јавним набавкама („Службени гласник РС“, број 116/2008.) донет је у децембру 2008. године, а ступио је на снагу јануара 2009. Иако је овај закон донет након шестогодишње примене Закона о јавним набавкама („Службени гласник РС“, број 39/02, 43/03, 55/04 и 101/05) и након доношења нових директива Европске уније у овој области (Директива 2004/18/ЕЗ о усклађивању поступака за доделу јавних уговора о радовима, добрима и услугама, Директива 2004/17/ЕЗ којом се усклађују поступци набавке субјеката који делују у области водопривреде, енергетике, саобраћаја и поштанских услуга и Директива 2007/66/ЕЗ којом се унапређује поступак ревизије у вези са доделом уговора о јавним набавкама), пропуштена је прилика да се значајније унапреди систем јавних набавки и да се усклади са оним у Европској унији. Након три године примене постојећег закона показало се да овај закон не само да није унапредио систем јавних набавки, већ је у неким елементима као што је конкурентност, представљао корак назад.

Основни недостаци постојећег закона су велики број изузетака од његове примене који немају реално упориште; неусклађеност са директивама Европске уније, нарочито кроз постојање изузетака од примене закона којих нема у директивама, непостојање појединих поступака који су предвиђени директивама, нерегулисање концесија за радове и набавки у области одбране и безбедности (Директива 2009/81/ЕЗ о усклађивању поступака набавке за одређене уговоре о радовима, уговоре о набавци робе и уговоре о услугама у области одбране и безбедности), неусаглашеност набавки у комуналном сектору, неусклађеност система заштите права понуђача, погрешна имплементација појединих одредби директива и сл; непостојање механизма за спречавање корупције и сукоба интереса; могућност да се уговори о јавним набавкама закључују са понуђачима и у случају постојања сукоба интереса; широка могућност употребе преговарачког поступка без објављивања јавног позива без ефикасног механизма за спречавање злоупотребе овог поступка; поступак јавне набавке мале вредности је уређен подзаконским актом, (иако се ради о материји која се мора уредити законом) и то на начин који га чини нетранспарентним, неконкурентним и неефикасним, односно веома погодним за појаву корупције; неуређеност централизације набавки; лоше уређен начин објављивања огласа о јавним набавкама, који доводи до значајног губитка времена и за наручиоце и за понуђаче; лоше прописани рокови, негде су непотребно дуги, а негде сувише кратки, са много правила и још више изузетака, што ствара лошу и неуједначену праксу у примени ових одредби

закона; недовољна овлашћења, надлежности и капацитети органа који треба да врше надзор и контролу примене закона, пре свега Управе за јавне набавке, Републичке комисије за заштиту права и Државне ревизорске институције; неефикасна заштита права понуђача и јавног интереса, контрола и надзор над применом закона; мало могућности за покретање прекршајног поступка, кратак рок застарелости прекршаја од годину дана и благе казне за одговорна лица.

Поред наведених недостатака, добра решења које предвиђа постојећи закон, као што су службеник за јавне набавке и Републичка комисија за заштиту права, у примени су доживела неуспех. Најпре, каснило се много са применом ових одредби закона, јер се са применом члана 97. почело тек крајем 2010., а не од јула 2009. године, како је законом прописано, док је Републичка комисија за заштиту права изабрана тек октобра 2010. године, а законом је прописан рок од шест месеци од његовог ступања на снагу.

Српска напредна странка је у фебруару ове годне поднела Народној скупштини Предлог закона о изменама и допунама закона о јавним набавкама којим је желела да што је могуће пре отклони недостатке постојећег закона, како би се већ у 2011. години видели ефекти предложених побољшања и промена, а јавна средства ефикасније употребила. Међутим, како владајућа већина није ставила на дневни ред овај Предлог закона ни годину дана након његове предаје парламенту, Српска напредна странка је одлучила да предложи нов Закон о јавним набавкама.

Кључне новине предложеног закона су усклађивање са директивама Европске уније, потпунија и једноставнија дефиниција наручиоца; јасније одређивање предмета јавне набавке радова; смањивање броја изузетака од примене закона; поштравање услова за примену изузетака; механизам претходне контроле примене преговарачких поступака који се најчешће користе; механизми за спречавање сукоба интереса и корупције у јавним набавкама; делимична централизација јавних набавки; подстицање и у одређеним условима обавеза спровођења електронских набавки; увођење новог поступка – конкурентног дијалога и прописивање два нова облика постојећих поступака – систем динамичне набавке и оквирни споразум; јавна набавка мале вредности је уређена на начин који омогућује транспарентност поступка и конкуренцију; предвиђена је обавеза објављивања конкурсне документације, ефикасније уређено објављивање и прописана обавезна садржина огласа о јавним набавкама; унети су еколошки стандарди као могући делови техничких спецификација; прецизиран начин израчунавања процењене вредности; јасно прописан начин доношења одлуке о избору најповољније понуде, процедура и рокови за закључење уговора; јасно и рестриктивно прописане могућности промене уговора; одредбе о јавним набавкама у тзв. комуналном сектору усклађене су са директивом Европске уније; по први пут уређене су набавке у области одбране и безбедности; повећане су надлежности и овлашћења Управе за јавне набавке; промењен је састав и начин рада Републичке комисије за заштиту права и дата су јој нова овлашћења; систем заштите права учињен је ефикаснијим са једне стране кроз поједностављење самог поступка, а са друге кроз прописивање нових могућности; предвиђени су прекршаји за готово све повреде закона, а казне су са једне стране поштрене, а са друге рангиране према тежини прекршаја; рок застарелости прекршаја повећан је на три године; уведене су заштитне мере за одговорна лица – забрана вршења одређених послова и јавно објављивање пресуде.

Приликом израде овог Предлога закона, пре свега се водило рачуна да се дефинишу решења која би спречила евентуалне злоупотребе, повећала ефикасност контроле, ефикасност и брзину поступака, при том водећи рачуна

да предложена решења буду усклађена са директивама Европске уније и добром праксом јавних набавки из земаља чланица.

У изради текста Предлога закона коришћена су и анализирана упоредно правна решења и искуства земаља у региону, чланица Европске уније, искуства међународних стручњака у овој области и друга међународна искуства. Такође је узета у обзир статистика и други расположиви подаци везани за примену важећег закона.

III. ОБЈАШЊЕЊЕ ОСНОВНИХ ПРАВНИХ ИНСТИТУТА И ПОЈЕДИНАЧНИХ РЕШЕЊА

Основне одредбе (чл. 1. – 20.)

Чланом 1. Предлога закона одређен је предмет закона. Прописано је да се овим законом уређује планирање јавних набавки, услови, начин и поступак јавне набавке; регулише централизација јавних набавки; уређују јавне набавке у области водoprивреде, енергетике, саобраћаја и поштанских услуга и у области одбране и безбедности; одређује начин евидентирања података о јавним набавкама; одређују послови и облик организовања Управе за јавне набавке и Републичке комисија за заштиту права у поступцима јавних набавки; одређује начин заштите права понуђача и јавног интереса у поступцима јавних набавки и у случајевима прописаним другим законом; уређују и друга питања од значаја за јавне набавке. Одређено је да су саставни део закона његови прилози, где су уређена питања која су због обима и технике писања уврштена у закон као његови прилози.

Чланом 2. Предлога закона одређен је појам наручилац. Наручилац је лице које је дужно да примењује овај закон. Дефиниција наручиоца усклађена је са постојећим националним прописима као што је закон о буџетском систему, али је поједностављена, при том усклађена и са директивама Европске уније. Такође предвиђана је обавеза Владе да утврди и објави списак наручилаца, чиме ће бити поименично утврђени органи и правна лица која су обавезна да примењују закон.

Чланом 3. Предлога закона одређено је значење основних појмова и израза који се често користе у закону, а чије је исправно тумачење неопходно за правилну примену закона. Поред израза које садржи постојећи закон, а чије је значење прецизирано у неким случајевима и измењено уведени су и нови изрази као што су: заинтересовано лице; послови јавних набавки; лице запослено на пословима јавних набавки; представник наручиоца; повезана лица; истоврсна добра, услуге и радови; оквирни споразум; систем динамичне набавке; конкурентни дијалог; мрежа; општи речник набавки и др.

Чланом 4. – 6. Предлога закона уређен је предмет јавне набавке. Предмет јавне набавке услуга одређен је у прилогу 1, при чему се на све услуге примењују одредбе закона, без обзира да ли се ради о „приоритетним“ или „неприоритетним“ услугама. Предмет јавне набавке радова одређен је упућивањем на Уредбу о класификацији делатности, Сектор Ф – Грађевинарство („Службени гласник Републике Србије“ 54/2010). Поменута уредба је донета на основу новог Закона о класификацији делатности („Службени гласник РС“, број 104/09) и усклађена је са последњом ревизијом *NACE* (класификација делатности у ЕУ), из 2008. С обзиром да су директиве ЕУ донете 2004. године, ова се класификација не подудара са оном у анексима директива, али је прихватљивије у Предлог закона унети новије решење.

Чланом 7. Предлога закона дефинисани су изузеци од његове примене. У односу на важећи закон смањен је број изузетака (четири изузетка су брисана), а они који су задржани прецизније су дефинисани.

Најзначајнији изузетак који је брисан је набавка непокретности и права у вези са непокретностима (на пример закуп), и она ће се према Предлогу закона спроводити као јавна набавка. Набавка у области одбране и безбедности уређена је посебним поглављем.

Као изузетак одређене су набавке у области електронских комуникација, односно пре свега телекомуникација, али је његова примена условљена постојањем реалне конкуренције у овој области.

Предвиђено је да Управа за јавне набавке на основу достављеног плана набавки изврши контролу основа изузетих набавки и да уколико примети несасгласност са законом, обавести наручиоца да набавку спроведе као јавну набавку, примењујући закон. Управа контролише даље поступање наручиоца кроз достављање посебног извештаја о тим јавним набавкама.

Влада је обавезана да сачини и објави списак наручилаца од којих се могу набављати добра, услуге и радови без примене закона.

Могућност за примену изузетка који се односи на јавне набавке које се финансирају из средстава страних кредита постоји само ако су кредити добијени под повољним, некомерцијалним условима. Ако је кредит комерцијалне природе, не постоји разлог због којег би интерес кредитора да контролише пре свега начин (намену) коришћења средстава био изнад јавног интереса који се огледа у контроли трошења јавних средстава. Ако је кредит обезбеђен под некомерцијалним условима и тада постоји обавеза примене свих одредби закона које нису у супротности са посебним поступцима међународних организација (кредитора). На овај начин је сужено поље примене овог изузетка, а и у ситуацији када се изузетак користи постоји обавеза примене одредби закона које нису у супротности са посебним поступцима међународних организација. Посебни поступци међународних организација нису довољно прецизни што даје много простора за волунтаризам и арбитрарност у поступку, што ће се спречити уколико се примењују одредбе закона које су компатибилне посебном поступку међународне организације која је обезбедила средства.

Члан 8. Предлога закона дефинише резервисане набавке као поступке јавних набавки у којима могу учествовати искључиво установе, организације, удружења или привредни субјекти за радно оспособљавање, професионалну рехабилитацију и запошљавање инвалидних лица. На овај начин подстиче се интеграција ових лица у друштво кроз њихово радно ангажовање.

Чланом 9. – 13. Предлога закона одређена су начела јавних набавки и то: начело економичности и ефикасности; обезбеђивања конкуренције међу понуђачима; начело транспарентности поступка јавне набавке; једнакости понуђача и заштите животне средине.

Чланом 14. Предлога закона одређена је обавеза за наручиоца да заштити податке о понуђачима. Штите се они подаци које као поверљиве значи сам понуђач, при том то могу бити само они подаци који се у складу са законом (Закон о заштити пословне тајне („Службени гласник РС“ бр. 72/11)) могу прогласити поверљивим. Изричито је наведено да се неће сматрати поверљивим докази о испуњености обавезних услова, цена и други подаци из понуде који су од значаја за примену критеријума и рангирање понуде.

Чланом 15. Предлога закона дата је могућност наручиоцу да услови преузимање конкурсне документације потписивањем изјаве од стране

заинтересованог лица којим прихвата обавезу да чува одређене податке из конкурсне документације као поверљиве.

Чланом 16. Предлога закона одређена је обавеза за наручиоца да чува документацију из поступка јавне набавке, да евидентира све фазе поступка и води евиденцију уговора и добављача.

Чланом 17. - 18. Предлога закона одређено је да се конкурсна документација сачињава и поступак јавне набавке води на српском језику. Наручилац може увек припремити конкурсну документацију и на једном страном језику, док је за јавне набавке добара и услуга чија је процењена вредност већа од 250 милиона динара и за јавне набавке радова чија је процењена вредност већа од 500 милиона динара, дужан да конкурсну документацију сачини и на једном страном језику који се уобичајено користи у међународној трговини у области из које је предмет јавне набавке. Гранични износ за добра и услуге добијен је анализом просечне вредности уговора додељених страним понуђачима и просечне вредности 35 највећих уговора у 2010. години. Гранични износ за радове одговара износу који је гранична вредност за набавку радова за које су наручиоци у Европској унији дужни да објаве оглас у „Службеном листу Европске уније“. Повећање граничних вредности, нарочито за радове, неопходно је, имајући у виду постојеће стање у домаћој грађевинској индустрији. Предвиђа се могућност да наручиоци дозволе да се поједини делови понуде доставе на страном језику, као и да наручилац накнадно затражи превод појединих делова понуде.

Чланом 19. Предлога закона одређено је да се вредности у поступку јавне набавке исказују у динарима, али да наручилац може дозволити понуђачу да вредност понуде прикаже и у страном валути, одређеној конкурсном документацијом. За прерачун у динаре користи се средњи курс НБС на дан отварања понуда. Оваква одредба је неопходна нарочито ако понуду подноси страни понуђач, или уколико се ради о увозним добрима. Због ризика промене курса, понуђачи често дају веће цене у динарима, што је неповољно и за њих јер им смањује шансу да добију уговор и за наручиоца јер добија већу цену. Изричито је предвиђено да се посебно, у динарима приказују трошкови царине и других увозних дажбина уколико су укључени у понуђену цену.

Чланом 20. Предлога закона прописана је комуникација у поступку јавне набавке. Одређено је да се комуникација одвија поштом, електронским средствима, факсом, а изузетно и телефоном. Прописано је да средство комуникације мора бити широко доступно, али и да комуникација треба да се одвија на начин да се поштују рокови предвиђени овим законом и да се у том циљу, када је то могуће, користе електронска средства. Такође, предвиђа се да изабрано средство комуникације треба да омогући чување поверљивих података, евидентирање предузетих радњи у поступку, као и чување документације у поступку. Прецизиран је начин потврде пријема одређених докумената у поступку, који су важни због рокова за предузимање одређених радњи у поступку.

Спречавање корупције и сукоба интереса (чл. 21. – 32.)

Чланом 21. Предлога закона прописане су опште мере за спречавање корупције у јавним набавкама. Као једна од општих мера, предвиђа се да се као средство комуникације користи електронска пошта, зато што представља довољно поуздан доказ о активностима и намерама сваког од учесника у поступку. Изричито је прописано да руководилац наручиоца налоге и упутства даје писмено или путем електронске поште. Уколико хитност или ванредни догађаји то не дозвољавају налог или упутство се могу дати и усмено, али морају бити потврђени писмено или електронском поштом одмах након

престанка тих околности. Предвиђена је обавеза за Агенцију за борбу против корупције и Управу за јавне набавке да сачине план за борбу против корупције у области јавних набавки, а да Влада усвоји тај план. На основу овог општег плана, велики наручиоци чија је вредност набавки на годишњем нивоу већа од милијарду динара доносе посебан план интегритета за јавне набавке.

Чланом 22. Предлога закона предвиђа се обавеза за наручиоца да уреди процедуру јавних набавки којим се ближе у оквиру наручиоца одређује процес набавке и одговорност учесника. Неопходно је да у законским оквирима и у складу са својом организацијом, наручиоци уреде и прецизирају правила поступка, обавезе и одговорност запослених који учествују у поступку. Велики наручиоци (чија је укупна вредност јавних набавки на годишњем нивоу већа од милијарду динара - у 2010. години више од 40 наручилаца), су обавезани да образују посебну службу за контролу поступака јавних набавки, при чему запослене у служби именује орган који врши надзор над пословањем наручиоца.

Члан 23. Предлога закона предвиђа обуставу поступка у случају да постоји основана сумња да је заинтересовано лице, односно понуђач, дао, понудио или ставио у изглед поклон или неку другу корист, односно претио лицу запосленом на пословима јавних набавки или неком другом лицу како би оно на њих извршило утицај са циљем да сазна поверљиве информације или да утиче на поступање наручиоца или доношење одлука или ако постоји разумна сумња да је на оцењивање понуда или доношење одлуке о избору најповољније понуде утицало лице које није члан комисије за јавну набавку. Такође, овај члан предвиђа одбијање понуде понуђача уколико је лице које је учествовало у планирању јавне набавке или припреми конкурсне документације учествовало или сарађивало са понуђачима у припремању њихове понуде.

Чланом 24. Предлога закона предвиђана је обавеза пријављивања корупције, као и обавеза послодавца лица које је корупцију пријавило да му пружи сву неопходну заштиту. Посебно је истакнута заштита од отказа уговора о раду или премештања на друго радно место, уз пружање потпуне заштите од свих облика узнемиравања на радном месту. Утврђени су услови под којима се лице које је пријавило корупцију може обратити јавности. Овим чланом се пружа заштита тзв. „узбуњивачима“ у области јавних набавки, али је заштиту узбуњивача потребно јединствено и детаљно уредити, посебним законом. Право на накнаду штете је прецизирано, истицањем околности о којима је суд дужан да води рачуна приликом њеног утврђивања.

Члан 25. Предлога закона забрањује представнику наручиоца да буде радно ангажован код добављача или код са добављачим повезаног лица у наредне две године од престанка радног односа, односно функције код наручиоца. Као услов за активирање ове забране предвиђено је да су се са добављачем у последњој години (рачунајући од престанка функције или радног односа) закључили уговори у укупној вредности која прелази 3% укупне вредности уговора које је наручилац закључио у том периоду. На овај начин жели се спречити постојећа, лоша пракса, да бивши функционери, односно директори јавних предузећа и установа, након престанка функције, заснују радни однос управо у компанији чије су понуде често биране као најповољније. У случају кршења ове обавезе предвиђена је прекршајна одговорност, као и право наручиоца на накнаду штете. Предвиђено је да суд приликом процене штете, узме нарочито у обзир вредност јавних набавки у чијем је спровођењу тужени учествовао и његов однос са добављачем.

Чланом 26. Предлога закона предвиђено је обавеза за наручиоца да као саставни део конкурсне документације предвиди изјаву о независној понуди,

којом понуђач под пуном материјалном и кривичном одговорношћу изјављује да је поднео независну понуду, без договора или утицаја од стране других заинтересованих лица, а који би за последицу имао повреду конкуренције.

Чланом 27. Предлога закона, предвиђена је обавеза пријављивања повреде конкуренције за наручиоца и за понуђаче, односно сва заинтересована лица. Предвиђена је и заштита лица запослених код понуђача, односно заинтересованог лица, која су пријавила повреду конкуренције.

Члан 28. Предлога закона предвиђа контролу спровођења поступка највећих јавних набавки (процењене вредности изнад 700.000.000 динара) од стране грађанског надзорника кога из редова независних стручњака именује Управа за јавне набавке. Гранични износ одређен је анализом највреднијих уговора закључених током 2010. године, укупно 35 уговора закључено је у вредности већој од предвиђене граничне вредности (у првом полугодишту 2011. закључено је девет таквих уговора). Грађански надзорник има увид у документацију, комуникацију и ток поступка, а након завршетка поступка подноси извештај одбору Народне скупштине, односно скупштине територијалне аутономије, односно скупштини локалне самоуправе и Управи за јавне набавке. У случају постојања озбиљне сумње у законитост и правилност поступка, грађански надзорник ће обавестити о томе и јавност. Сличан облик *ex ante* контроле највреднијих набавки постоји и у Пољској (10 милиона евра за добра и услуге, 20 милиона евра за радове), с тим што овај посао тамо обавља Канцеларија за јавне набавке. Међутим, с обзиром на то да код нас притисак јавности често може бити веома значајан за сузбијање корупције, предвиђено је да контролу ових уговора врше појединци који су стручњаци у овој области, са искуством и друштвеним угледом, који су независни - нису државни службеници.

Чланом 29. – 32. Предлога закона регулисано је спречавање сукоба интереса. Прописано је да сукоб интереса постоји када однос представника наручиоца и понуђача може утицати на непристрасност наручиоца при доношењу одлуке у поступку јавне набавке и прецизирано када се претпоставља да ова ситуација постоји. Предлог је покушао да обухвати све до сада познате ситуације које представљају сукоб интереса, али је једном општом одредбом омогућио да се подведу и они случајеви који нису изричито наведени.

Забрањено је закључивање уговора у случају постојања сукоба интереса. С обзиром да је претпоставка постојања сукоба интереса широко постављена, забрана закључења уговора је веома рестриктивна мера, али је у постојећим условима сасвим примерена, будући да су у поступцима учествовале и побеђивале компаније чији су оснивачи носиоци јавних функција.

Прописана је дужност пријављивања постојања сукоба интереса, као и обавеза пружања заштите лицу које је пријавило постојање сукоб интереса.

Услови и начин спровођења поступка јавне набавке (чл. 33. – 118.)

Чланом 33. Предлога закона одређене су и набројане врсте поступака јавне набавке. Прописано је да се отворени и рестриктивни поступак могу увек користити, а остали поступци када су за то испуњени посебни услови прописани законом. Овим је и рестриктивни поступак одређен као правило, као што је предвиђено и директивама Европске уније. Већина држава чланица у својим законима не условљава примену овог поступка, осим неколико (Немачка, Португал).

Чланом 34. Предлога закона дефинисан је отворени поступак, као поступак јавне набавке у коме сва заинтересована лица могу поднети понуду.

Чланом 35. Предлога закона прописана су правила рестриктивног поступка. Рестриктивни поступак је поступак који се спроводи у две фазе. У првој фази сва заинтересована лица могу поднети пријаву, а у другој фази подносиоци пријава којима је наручилац признао квалификацију (кандидати), на позив наручиоца подносе понуду. Поред слања позива кандидатима, наручилац је дужан да позив за подношење понуда објави на Порталу јавних набавки, како би се спречило да кандидат не добије позив (што се у пракси дешава) и како би сва заинтересована лица имала увид у учесталост јавних набавки (друге фазе) које се спровode на основу листе кандидата. Услов за доношење одлуке о признавању квалификације је да је најмање пет пријава исправно, односно да је најмање пет подносилаца пријава испунило услове из конкурсне документације. На овај начин је повећан минималан број кандидата са три, како предвиђа постојећи закон, на пет. Предвиђено је и да листа кандидата мора имати увек најмање пет кандидата. Повећан је рок важења листе кандидата на три године. Наручилац је дужан да након доношења одлуке о признавању квалификације објави обавештење о признавању квалификације, како би и лица која нису поднела пријаву била обавештена о исходу поступка и о могућности да пријаву поднесу за све време важења листе кандидата. Одређено је да наручилац признаје квалификацију сваких шест месеци, свима који су у међувремену поднели пријаву и испунили услове. На овај начин се број кандидата, а тиме и конкурентност стално увећава, без губитка времена и ресурса потребних за поновно спровођење прве фазе рестриктивног поступка. Предвиђено је да наручилац може искључити кандидата са листе само ако престане да испуњава услове за признавање квалификације или ако добије негативну референцу.

Рестриктивни поступак уређен је нешто другачије, што не значи да није усаглашен, у односу на рестриктивни поступак из директива Европске уније (директиве 2004/17/ЕЗ и 2004/18/ЕЗ). Ако се директиве уско тумаче, произилази да је рестриктивни поступак једнократан, односно листа кандидата из прве фазе користи се само једном у другој фази, кандидати подносе само једном понуде. Предлог закона задржао је идеју важећег закона да се листа кандидата користи више пута, али уз једну велику новину која овај поступак чини још транспарентнијим и конкурентнијим, а то је ажурирање листе кандидата. Ово је нарочито неопходно ако се узме у обзир да рестриктивни поступак постаје правило, као и да су оквирни споразуми новина коју пракса тек треба да обликује. С друге стране, изричито је дата могућност, да наручилац спроведе „једнократни“ рестриктивни поступак, када листа кандидата важи три месеца, без обавезе ажурирања и када се спроводи само једном друга фаза поступка.

Чланом 36. предлога закона уређен је преговарачки поступак са објављивањем позива за подношење понуда. Прописана су четири основа за спровођење овог поступка. Први постоји када наручилац у отвореном или рестриктивном поступку или конкурентном дијалогу добије све неисправне и/или неприхватљиве понуде, односно пријаве под условом да се првобитно одређени услови за учешће у поступку, техничке спецификације и критеријуми за избор најповољније понуде не мењају. Наручилац може одлучити да позове само и све оне који су учествовали у првобитном поступку да допуне своје понуде, односно пријаве и учине их исправним и у том случају не објављује позив за подношење понуде. Други основ постоји ако због природе добара, услуга или радова, као и ризика везаних за њих, није могуће унапред проценити вредност јавне набавке. Трећи основ за примену преговарачког поступка са објављивањем позива за подношење понуда је набавка интелектуалних услуга, примера ради наведене су финансијске услуге и услуге пројектовања, ако је њихова природа таква да се спецификације тих услуга не могу унапред прецизирати. Четврти основ за примену преговарачког поступка са

објављивањем позива постоји у случају јавне набавке радова искључиво за потребе истраживања, развоја или експеримента, а не у сврху остваривања добити. Наручиоцу је дата могућност да поступак спроводи у више фаза преговарања, али је обавезан да води записник о преговарању и да обезбеди да прихваћена, односно уговорена цена не буде већа од упоредиве тржишне цене.

Чланом 37. Предлога закона уређен је преговарачки поступак без објављивања позива за подношење понуда. Основи за примену овог поступка су допуњени и прецизирани, тако да су услови за њихову примену пооштрени.

Основ за примену овог поступка који се односи на набавку нових услуга или радова које представљају понављање сличних услуга или радова које пружа првобитни пружалац услуга или извођач радова је брисан. Иако тај основ постоји у директивама Европске уније, за наше услове представља широко постављен основ за примену преговарачког поступка. У постојећим условима када се набавка углавном спроводи на националном нивоу (за разлику од директива које уређују европску набавку), овај основ је вишак будући да постоји и основ који се тиче додатних услуга и радова.

Код „изузетне хитности“ као основа за примену овог поступка прецизирано је да околности које оправдавају хитност не могу бити ни у каквој вези са наручиоцем, не могу потицати од наручиоца.

Код додатних испорука добара, додатних услуга и радова као основа за примену овог поступка, наведени су услови у погледу вредности додатних испорука (до 15%) и времена од закључења првобитног уговора (до 18 месеци). На овај начин је могућност примене овог поступка знатно сужена, а да са друге стране његова оправдана употреба није онемогућена. Додатни радови су одређени као збир вишка и непредвиђених радова минус мањак радова. На овај начин је у складу са праксом и Посебним узансама о грађењу прецизиран појам додатних радова, јер се његово значење различито тумачи у пракси, што доводи до неједнаког поступања наручилаца у истоветним ситуацијама.

Како би се помогло привредним друштвима у стечају (на пример помогло у реализацији плана реорганизације) предвиђено је да се овај поступак може применити и у случају када је понуђач у стечају, ако се предмет набавке може обезбедити под посебно повољним условима. Изричито је предвиђено да се преговарачки поступак не може спровести са понуђачем који је у поступку принудне ликвидације (направљена је разлика између ликвидације и принудне ликвидације).

Како би се спречила неоправдана употреба овог поступка у случајевима када нису испуњени законски услови за његову примену, Предлог закона у овом члану предвиђа низ мера *ex ante* контроле. Најпре, наручилац је дужан да објави на својој интернет страници и на Порталу јавних набавки обавештење о покретању преговарачког поступка. Поред тога наручилац је обавезан да објави и конкурсну документацију на Порталу јавних набавки и омогући учешће свим заинтересованим лицима која поднесу понуду у предвиђеном року.

Предлог закона обавезује наручиоца да одлуку о покретању преговарачког поступка, ако је основ за његову примену тач. 3. до 5. или тач. 7. и 8., достави Управи за јавне набавке, ради провере испуњености услова за примену преговарачког поступка. Прописано је да Управа доставља своје мишљење наручиоцу и објављује на Порталу јавних набавки, како би заинтересована лица била упозната. Уколико наручилац не поступи у складу са мишљењем, Управа за јавне набавке и свако заинтересовано лице може поднети захтев за заштиту права. Предвиђено је да испитивање одлуке од

стране Управе за јавне набавке не спречава наставак поступка који је покренут из разлога изузетне хитности. Након доношења, наручилац објављује одлуку о избору најповољније понуде, а прописано је да та одлука садржи све податке који су потребни како би заинтересовано лице могло да поднесе захтев за заштиту права. Ако одлука садржи поверљиве податке, наручилац неће објавити те делове одлуке, али ће одлуку (целу) у изворном облику доставити Управи за јавне набавке и Државној ревизорској институцији.

Предлог закона обавезује наручиоца, да увек када је то могуће у преговарачки поступак укључи што већи број понуђача.

Наручилац је обавезан да води записник о преговарању и да обезбеди да прихваћена, односно уговорена цена не буде већа од упоредиве тржишне цене.

Предлог закона одређује да Управа за јавне набавке ближе уреди могуће начине преговарања. С обзиром на садржину овог подзаконског акта, требало би да буде донет у форми упутства.

Чланом 38. Предлога закона прописан је конкурентни дијалог. Овај поступак уведен је у европски систем јавних набавки директивама 2004/18/ЕЗ и 2004/17/ЕЗ, и намењен је за нарочито сложене набавке. Предлогом закона одређено је шта се сматра нарочито сложеном набавком. Коришћењем овог поступка наручиоци могу задовољити своје потребе за набавком када сами не могу прецизно одредити или описати предмет јавне набавке, односно решење које желе постићи. Овај поступак има најмање три фазе. У првој фази сва заинтересована лица подnose пријаве, док у другој фази наручилац води дијалог са свим кандидатима (којима је претходно признао квалификацију) у циљу проналажења решења. Наручилац може организовати дијалог у више фаза у циљу смањења броја решења о којима се води дијалог. Након што препозна једно или више решења као одговарајуће, наручилац позива кандидате да поднесу своје коначне понуде. При том наручилац не може открити кандидатима решење које нуди други кандидат. Да би се спречила злоупотреба овог поступка, односно његова примена и у случајевима када то није оправдано, наручилац је дужан да пре покретања овог поступка прибави сагласност Управе за јавне набавке.

Чланом 39. Предлога закона уређен је конкурс за дизајн као поступак јавне набавке који се примењује у случају када се понуде, односно понуђена решења не могу упоређивати на основу критеријума најниже понуђена цена или економски најповољнија понуда, односно када се бира дизајн. Предмет набавке је најчешће у области урбанистичког планирања, архитектуре, грађевинарства, инжењерства, дизајна и информатике. Дизајн бира независни жири. Прописано је да најмање једна трећина чланова жирија мора имати најмање једнаке квалификације као учесници на конкурс, да чланови жирија не могу бити са кандидатима у односу који може произвести сукоб интереса, као и да жири разматра анонимне пријаве, нацрте, решења, односно дизајне. Уколико се дизајн, пројекат односно нацрт плаћа, овај поступак се може спровести у оквиру отвореног поступка.

Чланом 40. Предлога закона уређен је поступак јавне набавке мале вредности. Јавна набавка мале вредности дефинисана је као набавка истоврсних добара, услуга или радова чија је укупна процењена вредност на годишњем нивоу нижа од 2.000.000,00 динара. Овај гранични износ добијен је анализом просечне вредности јавне набавке мале вредности по поступку и по наручиоцу. Износ је смањен у односу на гранични износ који се тренутно примењује на основу важећег Закона о буџету. Поступак јавне набавке мале вредности намењен је пре свега малим наручиоцима, с тим да и велики

наручиоци могу да користе овај поступак када набављају одређена, пре свега добра или услуге у мањем обиму или мање вредности. Међутим да и велики наручиоци користе често овај поступак говори и чињеница да је просечна вредност овог поступка по наручиоцу у 2010. години 9.647.968 динара.

Овај поступак се често погрешно примењује, односно злоупотребљава, пре свега због нејасноћа које је унео појам истоврсности. Сврха овог појма је да спречи да се велике набавке поделе на више мањих како би се избегао отворени поступак и спровела јавна набавка мале вредности. Предлог закона је у члану 3. прецизирао овај појам, позивајући се на класификацију добара, услуга и радова из одговарајућих номенклатура, тако да наручиоци више неће моћи да своје неправилно поступање правдају нејасном одредбом закона.

Прописано је да наручилац спроводи поступак позивањем најмање три лица која су према његовим сазнањима способна да изврше набавку, истовремено објављујући позив за подношење понуда на својој интернет страници и на Порталу јавних набавки. Прописано је да поступак спроводи службеник за јавне набавке или лице запослено на пословима јавних набавки (у зависности од обавезе наручиоца да има службеника за јавне набавке), осим када сложеност предмета јавне набавке захтева и учешће других лица.

Предвиђено је да пре упућивања позива за подношење понуда, лице које спроводи набавку врши испитивање тржишта, како би се позив упутио понуђачима који су способни да изврше набавку под повољним условима.

Предлог закона омогућује наручиоцу да најповољнијем понуђачу изда наруџбеницу ако је процењена вредност мале набавке до 200.000 динара.

За разлику од важећег закона укинута је могућност да се на набавку услуга из Анекса 1Б примењује поступак јавне набавке мале вредности, без обзира на њихову вредност. Ова одредба важећег закона последица је погрешног тумачења директива Европске уније, у којима постоји подела на набавке које се објављују на нивоу Европске уније и оних које се не објављују, без обзира на процењену вредност. Међутим, овој подели нема места на националном нивоу и као таква представљала је само простор за злоупотребе.

Чланом 41. Предлога закона прописан је оквирни споразум, као посебна врста уговора, који се може закључити након спроведеног отвореног поступка са најмање три понуђача. Предвиђено је да наручилац може закључити и оквирни споразум само са једним понуђачем, ако је спроведен преговарачки поступак са објављивањем позива за подношење понуда, након обустављеног отвореног поступка, јер је у овој ситуацији наручилац дао свим понуђачима још једну шансу, спровео два поступка и зато би било неоправдано спречити га да закључи оквирни споразум са понуђачем чија је понуда једина исправна и одговарајућа, односно прихватљива. Такође, услов да се закључи оквирни споразум налази се и на страни предмета јавне набавке. Предмет јавне набавке могу бити сва добра и услуге, осим финансијских услуга и других услуга које изричито нису наведене у Прилогу 1, или радови за које се не издаје грађевинска дозвола (попут адаптације, санације, редовног одржавања, инвестиционог одржавања и сл.).

Ограничење у вези са финансијским услугама које не могу бити предмет оквирног споразума уведено је да би се сачувала конкуренција на том тржишту, док је у погледу других услуга уведено како би се спречила примена овог споразума на све у овом закону неименоване услуге. Будући да је конкуренција у грађевинарству неопходна и да подстиче развој ове привредне гране, Предлогом је предвиђено да се оквирни споразум не може закључити и за радове за које се издаје грађевинска дозвола. С обзиром да је за ове радове

увек неопходан главни пројекат, а често и друга техничка документација, оквирни споразум није добар инструмент за доделу уговора о јавној набавци јер у тренутку спровођења поступка нема довољно података за његово ваљано закључивање. Поред тога, будући да важи три године може представљати један вид рестриктивних споразума. У овим случајевима наручилац може уместо оквирног споразума користити рестриктивни поступак.

Прописано је да оквирни споразум може трајати највише три године осим ако је закључен са једним понуђачем када може важити највише две године. Оквирни споразум је овим Предлогом закона уређен рестриктивније у односу на директиве Европске уније, јер је његова примена ограничена на одређене предмете набавке и неопходно је да се закључи са најмање три понуђача (под посебним условима са једним). Сматрамо да су ова ограничења у нашим условима неопходна, пре свега како би се спречило ограничење конкуренције, која је ионако слаба. Време трајања оквирних споразума ограничено је на три године (у директивама је четири године) ради заштите конкуренције и усклађивања са Законом о буџетском систему којим је дата могућност доношења трогодишњих буџета, односно предвиђено је да се финансијски план буџетских корисника доноси за период од једне или три године и да се средњорочни планови односе на буџетску годину и наредне две године. Одређено је да се на основу оквирног споразума закључује уговор о јавној набавци или издаје наруџбеница уколико садржи све битне елементе уговора. Уговор се закључује са најповољнијим добављачем применом критеријума или услова утврђених у оквирном споразуму или достављањем понуда од стране добављача, у складу са ближе дефинисаним критеријумима или условима, уколико нису прецизно дефинисани оквирним споразумом, али који нису у супротности са оквирним споразумом. Прописано је да се у овој фази може користити електронска лицитација. Одређено је да моделе оквирних споразума сачини Управа за јавне набавке како би се помогло у примени овог облика поступка и успоставила јединствена пракса у његовој примени.

Чланом 42. Предлога закона уведен је још један нови облик поступка јавне набавке – систем динамичне набавке. Иако је прописано да се на њега примењују правила отвореног поступка, он заправо представља електронски облик, вишекратног рестриктивног поступка. Овај поступак се примењује користећи се искључиво електронским средствима, односно ИТ технологијама. Иако није ограничен на одређене предмете набавке, он је пре свега усмерен на честе, понављајуће набавке, које може извршити релативно велики број лица. Наручилац најпре објављује позив за подношење почетних понуда. Све понуђаче чије понуде оцени као исправне и одговарајуће прима у систем, а када се јави конкретна потреба за набавком, позива све понуђаче из система да поднесу коначне понуде. Пре подношења коначних понуда, наручилац објављује обавештење о постојању система и позива сва заинтересована лица да поднесу почетне понуде и приступе систему. Уколико наручилац прими почетну понуду, не може позвати понуђаче из система да поднесу коначне понуде, пре него што оцени почетну понуду. Избор најповољније понуде наручилац врши применом критеријума одређеног у конкурсној документацији, користећи електронска средства, односно информациони систем наручиоца аутоматски рангира понуде. Прописано је да наручилац не може условити пријем у систем, плаћањем депозита. Предвиђено је да систем динамичне набавке траје најдуже четири године (за разлику од рестриктивне листе и оквирног споразума који важе највише три године) како би се потстакли наручиоци да примењују овај електронски облик отвореног поступка. Изричито је наведено да наручилац у току трајања система не може мењати услове за пријем.

Чланом 43 – 48. Предлога закона уређена је електронска лицитација као начин спровођења поступака јавне набавке. Одређено је да се она може примењивати у отвореном, рестриктивном и преговарачком поступку из члана 36. став 1. тачка 1) Предлога закона, као и у случају рангирања понуда на основу претходно закљученог оквирног споразума, само ако се предмет јавне набавке може јасно и објективно описати и ако су критеријуми за избор најповољније понуде погодни за аутоматско оцењивање помоћу електронских средстава, без било какве интервенције наручиоца. Прописан је ток електронске лицитације, обавезна садржина конкурсне документације и позива за подношење понуда. Одређено је да наручилац најпре у позиву за подношење понуда (који објављује или шаље лицима, понуђачима, кандидатима у зависности од врсте поступка) посебно наводи да ће бити примењена електронска лицитација. Пре саме примене лицитације, наручилац врши стручну оцену понуда и позива понуђаче чије су понуде оцењене као исправне и одговарајуће да учествују у лицитацији. Уколико су понуде поднете електронским путем, наручилац може спровести лицитацију без посебног обавештења, односно позивања понуђача под условом да се сваком од понуђача омогући приступ подацима о тренутном рангирању и о понуђеним вредностима других понуђача.

Прописана је обавеза за „велике“ наручиоце, чија је укупна вредност јавних набавки код којих се предмет јавне набавке може јасно и објективно описати (оне на које је електронска лицитација примењива) на годишњем нивоу већа од 700 милиона динара, да успоставе информациони систем помоћу којег ће примењивати систем динамичне набавке и електронску лицитацију. На овај начин се уводи обавеза примене електронске набавке, пре свега за оне наручиоце који спроводе велики број набавки и код којих ће уштеде од примене електронске набавке бити значајно веће од трошкова успостављања информационог система неопходног за њихову примену. Процене су да у Србији има између 15 и 20 таквих наручилаца, не рачунајући Управу за заједничке послове. Управа за јавне набавке је дужна да на основу увида у план набавки, обавести наручиоца који испуњава услове за примену обавезне електронске набавке.

Чланом 49. – 51. Предлога закона прописана је делимична централизација јавних набавки. Прописано је да Управа за заједничке послове републичких органа спроводи поступке јавних набавки за потребе државних органа и организација, укључујући и правосудне органе, установа чији је оснивач Република Србија ако мањи део од укупних прихода остварују продајом производа на тржишту или вршењем услуга уз накнаду и организација за обавезно социјално осигурање и њихових корисника.

Управа за заједничке послове већ спроводи један део набавки за потребе републичких органа и има један део потребних кадрова и искуства у спровођењу поступака, зато је најцелисходније да овај орган буде тело за централизовано спровођење набавки, уместо да се оснива још једна агенција.

Предлог прописује да Управа за заједничке послове јавне набавке спроводи у своје име, а за рачун наручилаца.

Унето је ограничење у погледу предмета јавне набавке, како би Управа за заједничке послове спроводила стандардизоване набавке, за потребе већег броја наручилаца, како би се спречила њена преоптерећеност, ограничила централизација јавних набавки и како би се заштитила мала и средња предузећа која често, у условима велике централизације набавки, губе могућност за учешће у поступку.

Предвиђено је да се централизовано набављају пре свега потрошна добра, храна, намирнице, као и друга добра попут превозних средстава или рачунарске опреме, грађевинских инсталација и опреме где би било добро увести одређени стандард, јер се тако и касније остварују уштеде у одржавању, замени и сл. Ограничење је уведено и у погледу услуга. Од централизације су изузете неке интелектуалне услуге и оне које су специфичне (нестандардне) јер зависе од потреба одређеног наручиоца. Примера ради услуга кредита (и друге финансијске услуге) увек зависи од потреба наручиоца, намене кредита и свакако да наручилац може много боље да у поступку заштити своје интересе и обезбеди себи повољнији кредит. Изузете су и услуге које могу нарушити конкуренцију на појединим тржиштима, јер би примера ради централизована набавка правних или здравствених услуга довеле у привилегован положај понуђача који има закључен оквирни споразум или уговор са Управом за заједничке послове. Претходно речено за финансијске услуге важи и за одређене грађевинске радове попут изградње објеката, где су специфичне потребе наручиоца разлог за изузимање ових набавки из централизације.

Сматрамо да је овај ниво обавезне централизације набавки тренутно оптималан за систем јавних набавки у Србији, с тим да се искуства из праксе могу искористити за побољшање ових одредби.

Прописано је да Управа за заједничке послове спроводи искључиво отворени и рестриктивни поступак, осим када у отвореном или рестриктивном поступку добије све неисправне, неодговарајуће или неприхватљиве понуде, када може спровести одговарајући преговарачки поступак. Обавезана је Управа за заједничке послове да, када је то могуће, набавку обликује по партијама. Оваква одредба је неопходна имајући у виду укупну вредност набавки и број наручилаца за које се набавке спровode. Поделом набавке по партијама не нарушавају се погодности које укрупњавање набавке доноси, а са друге стране отклањају се лоше стране централизације набавки и омогућава се да се са више различитих понуђача закључе уговори или оквирни споразуми укључујући мала и средња предузећа.

Предвиђено је да Управа за заједничке послове може закључити уговор о јавној набавци у име наручиоца или оквирни споразум на основу којег наручиоци могу закључити уговор о јавној набавци. Прописано је да Управа за заједничке послове прати извршење уговора и води јединствену електронску евиденцију добављача.

Предлог предвиђа обавезу да Влада утврди списак наручилаца за које ће Управа за заједничке послове спроводити набавке, детаљније утврди предмете набавки које ће Управа спроводити као и да ближе уреди само спровођење поступка, односно координацију између наручилаца и Управе за заједничке послове.

Предлог закона је задржао могућност коју даје и важећи закон, да наручилац овласти другог наручиоца, укључујући и Управу за заједничке послове да спроведе поступак јавне набавке, али у том случају обавештава Државну ревизорску институцију.

Поред овога наручиоци могу заједно спровести одређену набавку или основати посебну организацију која ће за њихове потребе спроводити поступке јавних набавки. Ово је могућност за централизацију набавки коју пре свега треба да користе локалне самоуправе. Оне могу да образују организацију која ће за потребе општинске управе и свих њених установа и предузећа спроводити набавке. Прописано је да се ова организација оснива одлуком ако се ради, на пример, о једној општини или граду, или споразумом уколико се

ради о више општина, градова или уопште наручилаца. На одлуку, односно споразум сагласност даје Управа за јавне набавке.

Члан 52. Предлога закона одређује обавезну садржину плана набавки. Оно што је нарочито важно је обавеза за наручиоца да у плану наведе и набавке на које закон не примењује. Прецизно је наведено које податке план обавезно садржи, између осталог то је оправданост и процењена вредност јавне набавке, као и начин на који је процењена вредност утврђена. Предвиђено је да Управа пропише детаљније садржину и форму плана набавки. Све измене у плану морају бити евидентирани, а наручилац је дужан да до 31. марта достави Државној ревизорској институцији извештај о извршењу плана набавки за претходну годину. Прописано је да се првобитно планирана средства за одређену јавну набавку не могу повећати за више од 5%, осим у случају елементарних непогода, хаварија или ванредних догађаја чије наступање не зависи од воље наручиоца. На овај начин Предлог закона подстиче наручиоце да пажљивије планирају набавке чиме се повећава њихова ефикасност и укупна финансијска дисциплина. Наручилац је обавезан да план набавки достави Државној ревизорској институцији и Управи за јавне набавке које на тај начин могу ефикасније вршити контролу у свом домену.

Члан 53. Предлога закона прописује услове за покретање поступка јавне набавке. Предвиђено је да се поступак јавне набавке може покренути ако је набавка планирана, ако су предвиђена средства у буџету, односно финансијском плану и ако су што је веома важно, средства обезбеђена.

Члан 54. Предлога закона одређује обавезне елементе одлуке о покретању поступка јавне набавке. Одлуком о покретању се одређена средства дефинитивно опредељују за одређену намену, јер за разлику од плана, доношењем одлуке се прецизније одређује предмет јавне набавке односно његова спецификација, количине, процењена вредност, трајање уговора, врста поступка, динамика набавке и сл. Прописано је да се у одлуку о покретању преговарачког поступка без објављивања позива за подношење понуда обавезно уносе разлози за примену тог поступка и основни подаци о лицима којима ће наручилац упутити позив за подношење понуде као и разлоге за упућивање позива тим лицима.

Чланом 55. Предлога закона прописано је да јавну набавку спроводи комисија и одређен је њен састав. Одређена је обавезна садржина решења о образовању комисије. Одређено је да један од чланова комисије мора бити лице са завршеним одговарајућим студијама на правном факултету или службеник за јавне набавке. На овај начин, није неопходно као до сада да наручилац запошљава и правника и лице које је службеник за јавне набавке.

Ако је процењена вредност јавне набавке већа од петоструког износа који представља границу за примену јавне набавке мале вредности, члан комисије мора бити службеник за јавне набавке. Прописано је да за чланове комисије могу бити именована која имају одговарајуће стручно образовање из области из које је предмет јавне набавке, а ако наручилац нема таквог запосленог, може именовати и лице које није запослено код наручиоца.

Изричито је прописано да је комисија за јавну набавку дужна да спроведе поступак јавне набавке који је одређен одлуком о покретању поступка. Ово је нарочито важно у случају питања одговорности за врсту изабраног поступка. У смислу Предлога закона одговорност за покретање поступка је искључиво на лицу које је одговорно за доношење одлуке о покретању. Такође, изричито је прописано да комуникацију са свим заинтересованим лицима и понуђачима врше искључиво чланови комисије.

Чланом 56. – 62. Предлога закона прописане су врсте огласа о јавној набавци, начин и рокови објављивања и општи речник набавке. Одређено је да се огласи о јавној набавци објављују у „Службеном гласнику РС“, посебном издању „Јавне набавке“, на Порталу јавних набавки и на интернет страници наручиоца. Важнији огласи се објављују и у Службеном гласнику, а остали на Порталу јавних набавки и интернет страници наручиоца. Изричито је наведено да наручилац који нема интернет страницу није дужан да је формира искључиво ради објављивања огласа о јавним набавкама, како се не би трошкови израде интернет страница правдали овим законом. Обавеза објављивања на интернет страници наручиоца предвиђена је како би наручиоци који већ имају интернет страницу искористили овај све популарнији вид оглашавања и како би на тај начин додатно допринели повећању транспарентности и конкуренције. Осим тога, Портал јавних набавки ће имати велику количину података и велики број корисника, због чега се може десити да приступ некада буде отежан, али ће захваљујући интернет страници наручиоца заинтересована лица увек моћи да остваре увид у оглас, конкурсну документацију и сл.

Будући да се огласи објављују у посебном издању „Службеног гласника Републике Србије“ прописани су краћи рокови за објављивање, а рок је додатно скраћен уколико се оглас доставља електронским средствима.

Прописано је да се огласи о јавној набавци (пре свега позив за подношење понуда) могу објавити у „Службеном листу Европске уније“, интернет издање - Tenders Electronic Daily (издање у писаној форми за додатак S, од 1998. године се не штампа, доступно је само у електронској форми на CD-у и Интернету) или неком међународном листу, у зависности од предмета јавне набавке.

Поједине набавке, пре свега добара и услуга потребно је изложити конкуренцији из иностранства, јер производи домаћег порекла и домаћи понуђачи услуга ионако уживају преференцијални третман, при чему се често дешава да је производ увезен и незнатно прерађен у Србији, а понуђена цена таквог производа често је знатно већа, него када се набавља из иностранства.

Предлог даје оквирне критеријуме наручиоцима који треба да им помогну у процени да ли је целисходно објавити оглас на међународном нивоу: процењена вредност јавне набавке, врста, сложеноста и специфичност предмета јавне набавке, развијеност домаћег тржишта и број домаћих понуђача који су способни да изврше набавку. Прописано је да Влада треба да утврди релативни значај и презизира ове критеријуме, што треба да буде један од инструмената Владе у вођењу политике у овој области. Предлог закона, ограничава трошкове објављивања у међународном листу на 0,2% процењене вредности јавне набавке.

Како би се описи предмета јавне набавке стандардизовали, предвиђено је да Влада донесе општи речник набавке по угледу на CPV (*Common Procurement Vocabulary*) у Европској унији. У Европској унији као мултијезичкој заједници овај речник је значајно унапредио конкуренцију, омогућивши пре свега компанијама из других држава чланица да успешно учествују на тендерима. Овај речник омогућиће потпуну и прецизну примену института истоврсности предмета јавне набавке.

Обавеза објављивања огласа у „Службеном листу Европске уније“, чланом 181. Предлога закона, одложена је на три године од дана ступања на снагу Споразума о стабилизацији и придруживању. Рок од три године је оквиран и потребно га је мењати и усклађивати у складу са резултатима преговора о приступању. Заступљеност понуђача из земаља ЕУ у поступцима јавних

набавки у Србији је веома мала, што не значи само заштиту за домаће понуђаче већ и губитак за наручиоце због смањене конкуренције. Овај губитак се не огледа само у већој цени већ и у слабијем квалитету предмета набавке. У интересу наручилаца је, иако то није обавеза из Споразума о стабилизацији, да се и пре приступања Европској унији, огласи о јавним набавкама објављују у „Службеном листу Европске уније“, с тим да се одреде виши прагови од оних који су тренутно важећи у Европској унији.

Управа за јавне набавке обавезана је да сачини стандардне обрасце огласа о јавним набавкама.

Предлог закона прописује обавезу објављивања претходног обавештења према процењеној вредности јавне набавке истоврсних добара, услуга и радова на годишњем нивоу. На овај начин наручилац ће објављивати претходно обавештење за истоврсне набавке чија укупна вредност годишње, прелази 30 милиона за добра и услуге, односно 40 милиона динара за радове. Овим је спречена могућност да наручилац уситни набавку и избегне објављивање претходног обавештења. Осим тога, за понуђаче је важно да знају колико укупно добара, услуга или радова одређене врсте наручилац намерава да набави у току године, без обзира да ли ће то бити у једном или више поступака.

Члан 63. – 65. Предлога закона регулише припрему и достављање конкурсне документације. Одређена је обавезна садржина конкурсне документације и прописано да ће се њена садржина детаљније уредити подзаконским актом. Регулисано је када је наручилац у обавези да тражи банкарску гаранцију као средство обезбеђења, при чему је гранични износ одређен у зависности од начина плаћања. Одређена је обавеза наручиоцу, да објави конкурсну документацију на Порталу јавних набавки и на својој интернет страници, а уколико постоје поверљиви делови конкурсне документације обавезу да објави где се ти делови и под којим условима могу преузети. На овај начин спречиће се лоша пракса да се конкурсна документације наплаћује произвољно, често по цени која значајно превазилази трошкове умножавања. Такође, наручилац је обавезан и да све измене и допуне конкурсне документације објави на Порталу јавних набавки и на својој интернет страници.

Чланом 66. – 71. Предлога закона прописан је начин израчунавања процењене вредности јавне набавке. Прописано је да се процењена вредност исказује у динарима без урачунатог ПДВ-а и да обухвата укупни плативи износ понуђачу, укључујући евентуална обнављања уговора. Посебно и одвојено је регулисан начин израчунавања процењене вредности добара, услуга и радова. Код процењене вредности јавне набавке добара направљена је разлика према року важења уговора (годину дана, више година, периодични уговори, неодређено). Код процењене вредности јавне набавке услуга направљена је разлика према врсти услуга и према року важења уговора. Одређено је да се у процењену вредност радова укључује и вредност свих додатних радова који се могу набавити у преговарачком поступку, као и вредност свих добара и услуга који су неопходни за извршење уговора о јавној набавци радова. Изричито је наведено да наручилац одређује процењену вредност јавне набавке за сваку од партија и да процењена вредност представља збир процењених вредности свих партија. Прописано је да процењена вредност јавне набавке код рестриктивног поступка (прве фазе), оквирних споразума и система динамичне набавке представља збир процењене вредности свих уговора за време трајања листе кандидата, оквирних споразума, односно система динамичне набавке.

Чланом 72. – 77. Предлога закона регулисане су техничке спецификације и њихово коришћење у поступку јавне набавке. Дефинисане су техничке

спецификације и одређено, примера ради, шта садрже. Одређена су четири различита начина одређивања техничких спецификација. Изричито је прописана могућност да карактеристике или захтеви функционалности предмета набавке могу укључивати и еколошке карактеристике. Наручилац је обавезан да у техничким спецификацијама захтева приступачност за особе са инвалидитетом и уопште, све кориснике. Ако је техничка спецификација одређена позивањем на одређени стандард, наручилац не може да одбије понуду ако понуђач докаже (поднесе одговарајући доказ) да предмет набавке који нуди на суштински једнак начин задовољава захтеве стандарда. У случају одређивања техничке спецификације путем функционалних захтева и карактеристика, наручилац не може да одбије понуду, уколико понуђач понуди одговарајући доказ да добра, услуге или радови које нуди задовољавају српске, европске, међународне или друге стандарде или сродна документа и ако докаже да ови стандарди испуњавају тражене карактеристике или функционалне захтеве.

Забрањено је коришћење спецификација или стандарда одређене производње, извора или градње или позивање на одређени робни знак, патент, тип, производњу или порекло, осим уколико је таква спецификација оправдана са становишта предмета уговора или наручилац не може да опише предмет уговора на начин да спецификације буду довољно разумљиве понуђачима. У овом последњем случају, обавезно је навести и реч „или одговарајуће“.

Предлогом закона уређено је и коришћење еколошких спецификација и ознака. Њихово коришћење условљено је испуњењем одређених услова. Будући да су Законом о стандардизацији (“Сл. гласник РС” 36/09) дефинисани појмови стандард и сродни документ, није било потребе (не би ни правно технички било исправно преузимати одредбе другог закона) да Предлог закона одређује значење ових појмова.

Члан 77. – 78. Предлога закона дефинише услове за учешће у поступку јавне набавке. Услови за учешће су подељени на обавезне и додатне услове. Обавезне услове мора испунити сваки понуђач, односно подносилац пријаве у поступку јавне набавке. Обавезни услови су прецизно дефинисани, а њима се захтева минимум законитог пословања понуђача, а то је:

- 1) да су регистровани;
- 2) да нису осуђивани за поједина кривична дела (Законом о одговорности правних лица за кривична дела уведена је у наш правни систем кривична одговорност правних лица;
- 3) да им по основу учињеног привредног преступа или прекршаја није изречена мера забране обављања делатности која је предмет јавне набавке, а која је важећа у време спровођења поступка (објављивања или слања позива).
- 4) да су измирили доспеле порезе и доприносе;
- 5) да имају дозволу, када је она прописана, за обављање делатности која је у вези са предметом јавне набавке;

Број обавезних услова је смањен са седам на пет, с тим да су другачије одређени у односу на постојећи закон. Начин доказивања обавезних услова је значајно олакшан (чл. 79. - 81. Предлога закона) могућношћу да се они доказују на основу података у регистрима који су јавно доступни, односно на основу уписа у регистар понуђача или подношењем потврде јавног бележника.

Наручилац је дужан да од понуђача захтева изјаву којом потврђују да су приликом састављања понуде поштовали важеће прописе о заштити на раду, запошљавању и условима рада.

Пословни, финансијски, кадровски и технички капацитети, одређени су као додатни услови. На овај начин наручилац у зависности од предмета и вредности набавке дефинише ове услове и начин њиховог доказивања. Важећи закон је ове услове одредио као обавезне, због чега су наручиоци били у обавези да траже испуњеност пословног, финансијског, кадровског и техничког капацитета чак и када с обзиром на предмет јавне набавке они нису од значаја или утицаја на набавку. Одређено је и да наручилац може захтевати од понуђача да докажу да над њима није покренут стечајни поступак или поступак ликвидације. Наручилац може одредити и додатне услове који се тичу социјалних и еколошких питања. Додатни услови морају бити у логичкој вези са предметом јавне набавке и не смеју бити дискриминаторни.

Чланом 79. – 81. Предлога закона одређен је начин доказивања испуњености обавезних и додатних услова. Прецизно је одређено којим документима (и ко издаје те документе) се доказује испуњеност обавезних услова, док је за додатне услове дато примера ради, како се могу доказати. Предвиђено је да се у поступку јавне набавке мале вредности испуњеност услова може доказивати достављањем изјаве којом понуђач под пуном материјалном и кривичном одговорношћу изјављује да испуњава законске услове и оне одређене конкурсном документацијом, осим услова који се односи на дозволу за обављање одређене делатности.

Ради лакшег доказивања испуњености обавезних услова Предлог закона чланом 80. уводи регистар понуђача. На овај начин ће сва лица која имају намеру да учествују у поступцима јавне набавке и која су регистрована код Агенције за привредне регистре, моћи да се упишу у посебан регистар понуђача, као лица која испуњавају обавезне услове за учешће у поступку јавне набавке и приликом подношења понуда неће бити у обавези да доказују испуњеност обавезних, већ само додатних услова. Ако заинтересована лица нису регистрована код Агенције за привредне регистре, моћи ће испуњеност обавезних услова да доказују достављањем потврде издате од стране јавног бележника.

Чланом 82. Предлога закона одређен је начин достављања доказа. Дозвољено је достављање неоверених копија докумената, при чему се од изабраног понуђача не захтева обавезно достављање оригинала (или оверених копија докумената) како то захтева важећи закон, већ је наручиоцу остављена могућност да захтева на увид оригинале или оверене копије докумената.

Обавезан је наручилац да у конкурсној документацији наведе, да понуђач није у обавези да доставља доказе који су јавно доступни на интернет страницама надлежних органа и да наведе који су то докази. Без обзира на претходно наведено, у случају пропуста наручиоца (ако у конкурсној за неки од доказа – докумената, не наведе да је јавно доступан и да не постоји обавеза његовог достављања), понуђач није дужан да достави доказ, ако у понуди наведе интернет страницу на којој је тражени доказ јавно доступан. На овај начин понуђачи могу доказати испуњеност обавезних услова из члана 77. став 1. тач. 1) и 3) Предлога закона, а у неким областима и из тачке 5). Уколико Пореска управа унапреди начин рада у смислу да подаци о пореским дужницима буду јавно доступни, и испуњеност услова из тачке 4) моћи ће да се докаже на овај начин.

С обзиром на очекивања да се унапреди електронско пословање, постоји могућност да је неки од тражених доказа електронски документ. У том случају понуђач доставља копију електронског документа у писаној форми (осим наравно ако се спроводи електронска набавка), сачињену у складу са прописима који уређују електронски документ.

Ако понуђач објективно, није могао да у року предвиђеном за подношење понуда достави све захтеване доказе, наручилац је дужан да одреди накнадни примерен рок за њихово достављање, а ако се у држави из које је понуђач не издају документи тражени законом или конкурсном документацијом, понуђач може доказати испуњеност услова достављањем писане изјаве дате пред јавним бележником, судом или другим надлежним органом те државе.

Члан 83. Предлога закона уређује подношење понуде са подизвођачем. Прописано је да је наручилац дужан да у понуди наведе да ли ће извршење дела набавке поверити подизвођачу и да у понуди наведе проценат набавке који ће извршити преко подизвођача. Ако понуда са подизвођачем буде изабрана као најповољнија, основни подаци о подизвођачу и његов део посла (предмет и вредност) у вези са извршењем набавке биће наведене у уговору.

С обзиром да Предлог закона уводи делимичну централизацију јавних набавки, овим чланом смо предвидели да у случају закључења оквирног споразума или ако је процењена вредност појединачне набавке већа од 30 (за добра и услуге), односно 40 милиона динара (за радове), наручилац може захтевати од понуђача да најмање 30% вредности јавне набавке (уз могућност да понуђач и повећа овај проценат) изврши преко подизвођача, који је предузетник, мало или средње правно лице. На овај начин се штите мала и средња предузећа од укрупњавања набавки (спровођење поступка од стране Управе за заједничке послове и оквирни споразуми), односно омогућава им се да као подизвођачи (или у заједници) учествују у поступцима јавних набавки велике вредности.

Предлог закона овим чланом прописује и које услове мора да испуни подизвођач. Предвиђено је да подизвођач мора да докаже испуњеност обавезних услова, а наручилац одређује које додатне услове мора да испуни подизвођач, али ти услови не смеју бити такви да ограничавају учешће подизвођача. Како би се спречила ситуација која је честа у пракси, да понуђачи поднесу понуду са једним подизвођачем, а приликом извршења набавке ангажују другог подизвођача, Предлог закона изричито одређује да добављач не може ангажовати као подизвођача лице које није навео у понуди. Уколико прекрши ову забрану наручилац ће реализовати средство обезбеђења и раскинуће уговор, осим ако би раскид уговора проузроковао штету за наручиоца.

С обзиром на смањену ликвидност, Предлог је у овом члану предвидео да понуђач може ангажовати другог подизвођача, под условом да је подизвођач који је наведен у понуди постао инсолвентан, да нови подизвођач испуњава све услове одређене за подизвођача и да је понуђач добио претходну сагласност наручиоца.

Чланом 84. Предлога закона регулисано је подношење заједничке понуде. Одређено је да сваки члан заједнице (групе понуђача) мора доказати испуњеност обавезних услова, док додатне услове испуњавају заједно. Предвиђено је да група понуђача мора да одреди једног од чланова, као заступника у поступку јавне набавке, односно уговарања. Уколико понуда групе понуђача буде изабрана као најповољнија одређено је да наручилац обавезно тражи закључење споразума између групе понуђача којима се регулишу одређена питања од значаја за извршење јавне набавке. Овај споразум је јако важан како би се у случају евентуалних недостатака јасно утврдила одговорност (без обзира што за штету сви чланови групе понуђача, одговарају солидарно), а могу послужити и као индикатори повреде конкуренције. Прецизирана је ситуација која је била спорна у пракси, када понуду подноси

задруга. Предлог закона предвиђа да задруга може понуду поднети самостално у своје име, када за обавезе из поступка и уговора одговара задруга и задругари у складу са законом којим се уређују задруге или може поднети заједничку понуду у име задругара када за обавезе из поступка и уговора чланови задруге одговарају неограничено солидарно.

Чланом 85. Предлога закона прописане су стручне референце, на начин да их наручилац потпуно слободно дефинише. Ова слобода за наручиоца је неопходна како би се захтеви у погледу референци прилагодили потребама конкретне јавне набавке. Овде је још једном наведена обавеза заштите пословне тајне понуђача.

Чланом 86. Предлога закона прописане су негативне референце, при чему су подељене на оне које се односе на поступак јавне набавке и на оне које се односе на извршење јавне набавке. Списак могућих доказа негативне референце понуђача значајно је проширен у односу на постојећи закон и прилагођен практичним потребама наручилаца. Тако је Предлог закона као доказ негативне референце предвидео поред правоснажне судске одлуке и коначну одлуку надлежног органа (у управном поступку), исправу о наплаћеној уговорној казни, рекламације потрошача, односно корисника, извештај овлашћеног лица наручиоца о ангажовању лица која нису означена у понуди као подизвођачи, односно чланови групе понуђача. Поред изричито наведених доказа наручилац може одредити конкурсном документацијом и други релевантан доказ који је примерен предмету јавне набавке. Наручилац је дужан да одбије понуду уколико поседује неки од доказа негативне референце. Уместо могућности, предвиђена је обавеза за наручиоца како се не би створили услови за арбитрарност.

У примени важећег закона јавила се дилема да ли наручилац може користити доказ негативне референце другог наручиоца. Преовладало је мишљење да може. Међутим ипак треба направити разлику између самих доказа. Ако је доказ правоснажна судска одлука или коначна одлука неког државног органа или исправа о реализованом средству обезбеђења онда је то оправдано, међутим ако је у питању доказ који потиче искључиво од самог наручиоца спорно је колико он може бити коришћен као општи и као једини доказ негативне референце. Зато Предлог закона прецизира да наручилац може користити негативну референцу коју поседује други наручилац само ако је њен доказ правоснажна судска одлука или коначна одлука другог органа или исправа о реализованом средству обезбеђења и ако је предмет јавне набавке истоврсан.

Чланом 87. Предлога закона прописан је списак негативних референци. Наручиоци су дужни да Управи за јавне набавке доставе доказ о негативној референци, а Управа за јавне набавке доноси закључак којим утврђује постојање негативне референце, ако од наручиоца добије правоснажну судску одлуку или коначну одлуку другог надлежног органа или ако од два међусобно неповезана наручиоца добије други доказ негативне референце. На овај начин Управа не улази у меритум ствари већ само утврђује формалну исправност исправе и испуњеност услова у смислу овог закона и евентуално других релевантних прописа којима се уређује садржина појединих исправа.

Предлогом је изричито прописано фиксно трајање негативне референце, према претпостављеној доказној снази појединих исправа. Тако је предвиђено да на основу правоснажне судске одлуке или коначне одлуке другог органа негативна референца важи годину дана, на основу исправе о реализованом средству обезбеђења девет месеци, а на основу другог доказа шест месеци. При том, имајући у виду да се негативна референца на основу закључка Управе

за јавне набавке добија ако најмање два неповезана наручиоца доставе доказ изузев судске одлуке и одлуке другог органа, јасно је да у сваком случају негативна референца важи најмање годину дана.

Против закључка Управе за јавне набавке може се поднети жалба Републичкој комисији за заштиту права, у року од осам дана. Иако је хијерархијски Влада надређена Управи за јавне набавке, будући да Републичка комисија за заштиту права одлучује о свим жалбама које се тичу кршења овог закона, да је најстручнија за то, одређена је да одлучује по жалби и овом случају.

Прописано је да на основу донетих закључака, Управа за јавне набавке води списак негативних референци у који се поред назива понуђача, односно добављача уписује предмет јавне набавке за коју је добио негативну референцу са ознаком из општег речника набавке и датум утврђивања и важења негативне референце.

Последица за понуђача који се нађе на списку негативних референци је да ће његова понуда бити одбијена уколико је истоврсан предмет јавне набавке са предметом за који је добио негативну референцу, у супротном биће обавезан да достави додатно средство обезбеђења које може износити и до 20% од понуђене цене.

Чланом 88. и 89. Предлога закона регулисани су критеријуми за избор најповољније понуде. Прописано је да наручилац дефинише елемент критеријума за избор најповољније понуде у позиву за подношење понуда и у конкурсној документацији, при чему начин њиховог одређивања мора бити у вези са предметом јавне набавке.

Предлог закона одређује два критеријума, најнижа понуђена цена и економски најповољнија понуда. Критеријум економски најповољнија понуда има најмање два елемента критеријума, при чему сваки од елемената критеријума носи одређени број пондера, према методологији коју одређује наручилац у конкурсној документацији. Као елементи критеријума дати су примера ради: понуђена цена; попуст на цене из ценовника наручиоца; услови плаћања; рок испоруке или извршења услуге или радова; текући трошкови; трошкова економичност; квалитет; техничке и технолошке предности; еколошке предности и заштита животне средине; енергетска ефикасност; пост-продајно сервисирање и техничка помоћ; обавезе у погледу резервних делова; гарантни период и врста гаранција; пост-гаранцијско одржавање; број одређених кадрова; функционалне карактеристике. Ови и други елементи критеријума економски најповољније понуде могу се поделити на подкритеријуме.

Одређено је да се услови за учешће у поступку јавне набавке не могу одредити као елементи критеријума, али услови у погледу финансијског, пословног, техничког и кадровског капацитета могу бити одређени као подкритеријуми неког од елемената критеријума. Овакав изузетак је неопходан будући да су поједини елементи критеријума веома тешки за одређивање, а са друге стране често неопходни, као на пример квалитет. Зато је у овим случајевима неопходно допустити наручиоцу да као подкритеријуме користи услове у погледу пословног, финансијског, техничког и кадровског капацитета.

Чланом 90. Предлога закона уређен је третман - предност домаћих понуђача и добара домаћег порекла. За разлику од важећег закона, у случају примене критеријума економски најповољнија понуда предност за домаће производе и домаће понуђаче смањена је на 10 пондера. Ово је потребно зато што се ради о предмету набавке који обично захтева одређени ниво квалитета предмета јавне набавке (због чега је и примењен критеријум економски

најповољнија понуда), при чему је разлика у неколико пондера значајна, а разлика од 20 пондера исувише велика. Код понуђене цене предност за домаће понуђаче је смањена на 15% понуђене цене, што је такође значајна предност, а која ће се од ступања на снагу Споразума о стабилизацији и придруживању морати додатно смањивати до потпуног укидања.

Изричито је наведено да се у понуђену цену страног понуђача урачунавају и царинске дажбине, јер је само на тај начин она упоредива са осталим понудама. Поред тога Предлог закона решава питање које је било спорно у пракси, а то је шта радити у случају када један од понуђача, достави доказ да нуди добра домаћег порекла, при чему и остали понуђачи заправо нуде добра домаћег порекла, али нису поднели уверење Привредне коморе. Став Републичке комисије и Управе за јавне набавке је да такав понуђач има право на предност у односу на све остале понуђаче, без могућности да се осталим понуђачима пружи прилика да и они докажу домаће порекло добара које нуде. Са друге стране Управни суд је заузео становиште да је наручилац у овој ситуацији дужан да позове и остале понуђаче да у примереном року доставе доказ о домаћем пореклу добара које нуде. Предлог закона прихватио је став Управног суда и прописао изричито обавезу наручиоца да позове све понуђаче чије су понуде прихватљиве да доставе доказ о домаћем пореклу добара, ако је неки од понуђача поднео такав доказ уз понуду.

Привредна комора (која је надлежна да издаје потврду о производу домаћег порекла) издаје потврду без значајније провере производа, односно само на основу докумената које понуђач достави. Предлог закона зато овим чланом предвиђа да министар надлежан за послове привреде донесе нови правилник којим ће се ово питање уредити на прецизнији начин који ће спречити злоупотребу предности дате за производе домаћег порекла.

Предлог закона одређује да је домаћи понуђач правно лице резидент у смислу закона којим се уређује порез на добит правних лица, односно физичко лице резидент у смислу закона којим се уређује порез на доходак грађана. Ако је поднета заједничка понуда, сваки члан групе мора бити домаћи понуђач, ако група понуђача жели да оствари предност дату домаћим понуђачима. Ако се понуда подноси са подизвођачем, понуђач и подизвођач морају бити домаћи понуђачи како би остварили предност.

Члан 91. – 95. Предлога закона регулише начин подношења понуде, трошкове припремања понуде, електронску понуду и варијантне понуде. Прописано је да се понуда подноси непосредно, путем поште или електронским средствима. Понуђач може да поднесе једну понуду, односно ако је самостално поднео понуду не може истовремено да учествује у заједничкој понуди или као подизвођач. Такође исто лице не може бити подизвођач у две различите понуде. Ова последња забрана потребна је ради спречавања симулованих понуда и изигравања конкуренције. Ако је понуђена цена изнад одређене вредности, понуђач је дужан да копију понуде истовремено достави Републичкој комисији за заштиту права. Предлог закона одређује да трошкове припремања и подношења понуде сноси понуђач, осим у случају када је набавка обустављена из објективних разлога на страни наручиоца, када понуђач има право на накнаду трошкова израде узорка или модела (ако је он израђен у складу са техничким захтевима наручиоца). Прописана је обавеза да понуђач уз понуду достави структуру трошкова припремања понуде, што је од значаја за смањивање трошкова поступка и анализу понуђене цене. Поред тога трошкови припремања понуде су важан статистички податак за анализу система јавних набавки.

Електронска понуда је дефинисана као понуда или део понуде коју понуђач доставља наручиоцу у електронском облику и која испуњава све услове у складу законом којим се уређује електронски потпис, електронски документ и електронско пословање. Понуђач може доставити електронску понуду ако наручилац у конкурсној документацији одреди такву могућност. Одређени су минимални захтеви које информациони систем за пријем електронских понуда мора да задовољи.

Предлог закона прописује да понуда мора да важи најмање 30 дана од дана отварања. За разлику од важећег закона који као минимални рок важења понуде одређује 60 дана, Предлог закона прописује краћи рок важења понуде, имајући у виду да је потребно убрзати поступак јавне набавке и да дужи рок важења понуде, углавном значи и већу понуђену цену (у коју је између осталих урачунат ризик курсних промена). Ако наручилац не закључи уговор у периоду важења понуде, може затражити од понуђача да (без измене) продужи рок важења понуде.

Предлогом закона прописано је да је варијантна понуда могућа, само ако је критеријум за избор најповољније понуде економски најповољнија понуда, јер се једино тако могу сачинити различите варијанте понуде. У позиву за подношење понуде и конкурсној документацији наручилац посебно наводи да ли је дозвољено подношење понуде са варијантама. Ако наручилац то не наведе претпоставља се да није дозвољено подношење понуде са варијантама.

Чланом 96. Предлога закона одређено је да наручилац може одбити понуду због неуобичајено ниске цене. Неуобичајено ниска цена је дефинисана као понуђена цена која с обзиром на њену висину изазива сумњу у могућност извршења јавне набавке под тим условима. Ако наручилац оцени да понуда садржи неуобичајено ниску цену дужан је да од понуђача захтева детаљно образложење свих њених саставних делова које сматра меродавним. Треба водити рачуна приликом примене овог правила, зато што се често дешава да неуобичајено ниску цену управо понуди “непознати понуђач”, са којим наручилац до тада није био у уговорном односу, што додатно код наручиоца буди сумњу. Међутим, бројни су показатељи да нове компаније на тржишту управо покушавају да ниским ценама преузму део клијената (међу којима је и наручилац) или да добију позитивну референцу наручиоца, да имају наручиоца на својој референц листи (нарочито ако је наручилац нека успешна компанија или установа) некад и по цену минималне зараде. Наравно, могућност реализације набавке по цени знатно испод тржишне у многоме зависи од самог предмета набавке.

Члан 97. Предлога закона одређује високу цену као цену из понуде која је знатно већа, односно за више од 5% већа од упоредиве тржишне цене предмета јавне набавке, узимајући у обзир предмет јавне набавке, развијеност тржишта и услове из конкурсне документације као што су начин плаћања, количине, рок испоруке, рок важења уговора, средство обезбеђења, гарантни рок и сл. Ако наручилац оцени да најповољнија понуда садржи високу цену дужан је да затражи од понуђача образложење и детаљну анализу цене и њених саставних делова. Ако на основу поднете понуде и достављене анализе посумња у независност понуде дужан је да о томе обавести организацију надлежну за заштиту конкуренције. Предлог закона у овом члану прописује обавезу за наручиоца да одбије и прихватљиву понуду (неприхватљиву понуду је дужан да одбије без обзира да ли је понуђена цена висока цена) ако оцени да садржи високу цену. Ова могућност је неопходна ако се зна да наручиоци често за процењену вредност јавне набавке имају одобрена средства за ту набавку, а не тржишну вредност предмета јавне набавке. Зато се често може десити да

понуђена цена буде у оквирима погрешно процењене вредности, али да заправо представља високу цену. Поред тога висока цена често представља индикатор повреде конкуренције и када је у оквирима процењене вредности. Може се десити и да од тренутка утврђивања процењене вредности приликом планирања набавке, до тренутка подношења понуда протекне значајан временски период, у којем се могу догодити и велике промене на тржишту појединих предмета набавке.

Члан 98. Предлога закона дозвољава додатна објашњења и исправке понуде, али без могућности мењања њеног састава и садржине. Ово је неопходно ради што исправније анализе понуда, јер комисија за јавну набавку не може увек бити потпуно обучена за анализу понуде и неопходна је помоћ самих понуђача. Прописано је да наручилац може исправити укупно понуђену цену уз сагласност понуђача. Ако постоји разлика између укупне и јединичне цене меродавна је јединична цена. Ако се понуђач не сагласи са исправком цене, наручилац ће његову понуду одбити као неисправну.

Предлог закона даје могућност наручиоцу да се у конкурентном дијалогу од изабраног понуђача захтева, да потврди своје обавезе које је прихватио у понуди. Оваква могућност је неопходна код појединих уговора (нарочито код јавно приватног партнерства), јер се поједине обавезе утврђују, након што је изабрано одређено решење.

Чланом 99. – 104. Предлога закона прописани су рокови за подношење понуда и пријава. Предлог закона одступа делимично од правила прописаних директивама Европске уније зато што је рестриктивни поступак другачије обликован (листа кандидата се користи више пута), а поред тога потребно је направити разлику у зависности од вредности поступка, будући да се у Предлогу закона примењују национални прагови (гранични износи), а не европски, што доводи до тога да ће се и за релативно мале вредности спроводити отворени поступак. Такође, рокови за подношење понуда у директивама се рачунају од дана слања огласа, при чему су предвиђена додатна скраћивања рокова, ако се шаљу електронски или ако је конкурсна документација доступна у електронском облику (Предлог закона је ово последње прописао као обавезу за све наручиоце). „Службени лист Европске уније“ огласе објављује у року од 12 дана, односно у року од пет дана ако су послати електронски, што све доводи до тога да су рокови увек исти, ако се рачунају од дана објављивања огласа.

Општи рок (најкраћи) за подношење понуда у отвореном поступку и пријава у рестриктивном поступку и конкурентном дијалогу је 40 дана, ако се ради о вреднијим набавкама за које се оглас објављује на страном језику, односно 30 дана ако су у питању набавке испод те граничне вредности. Ако је јавна набавка објављена претходним обавештењем, општи рок се може скратити на 22 дана, односно 30 дана за вредније набавке.

Рок за подношење понуда у рестриктивном поступку (у другој фази) је најмање 15 дана, а изузетно осам дана од дана слања позива.

Рок за подношење понуда у преговарачком поступку са објављивањем јавног позива је најмање 25 дана од дана објављивања позива за подношење понуда, а ако је јавна набавка објављена у претходном обавештењу, рок се може скратити на 20 дана.

Најкраћи рок за подношење коначних понуда у конкурентном дијалогу је 20 дана од дана слања позива за подношење понуда изабраним кандидатима.

Рок за подношење понуда у поступку јавне набавке мале вредности не може бити краћи од осам дана од дана објављивања позива на Порталу јавних набавки.

Рок за подношење почетних понуда у систему динамичне набавке је десет дана од дана објављивања обавештења о постојању система динамичне набавке на Порталу јавних набавки.

Чланом 105. – 107. Предлога закона регулисан је пријем и отварање понуда. Предвиђено је да на свакој понуди наручилац мора евидентирати датум и време пријема понуде и доставити понуђачу потврду пријема. Наручилац је дужан да чува примљене понуде на начин да оне не дођу у посед неовлашћених лица.

Отварање понуда је јавно и спроводи се одмах након истека рока за подношење понуда, истог дана када истиче рок за подношење понуда. Изузетно, ако заштита пословне тајне или тајност одређених података то захтева, јавност ће бити искључена из поступка отварања понуда, али је наручилац дужан да донесе одлуку којом ће образложити разлоге искључења јавности и одредити да ли се то искључење односи и на представнике понуђача.

Предлогом закона детаљно је прописано које податке записник обавезно садржи и истовремено је одређено да представник понуђача има право да оствари увид у податке из понуде других понуђача који се уносе у записник. На овај начин отклоњена је дилема која се често појављивала у пракси, које податке из понуде представници понуђача могу да виде приликом њиховог отварања.

Предлог закона изричито одређује да се у записник уносе уочени недостаци у понудама (које чланови комисије уоче приликом отварања понуде) и да се у току отварања понуде не може вршити њена оцена. Ово прецизирање је неопходно јер се показало у примени постојећег закона да се често отварање понуда претвори у расправу о исправности понуда између представника понуђача међусобно и комисије наручиоца.

Члан 108. Предлога закона детаљно прописује садржину извештаја о стручној оцени понуда. Циљ ове детаљности је да се извештаји унификују и да садрже податке из којих се лако може утврдити чињенично стање везано за предмет јавне набавке и сам поступак. Извештај комисије за јавну набавку је заправо образложење одлуке о избору најповољније понуде (обустави поступка).

Поред података које предвиђа постојећи закон, Предлог закона у овом члану као саставни део извештаја одређује и: податке из плана набавке који се односе на предметну јавну набавку; евентуална одступања од плана набавки са образложењем; понуђену цену из понуда које су одбијене; ако је поднета само једна понуда, мишљење комисије о разлозима који су узроковали подношење једне понуде и предлог мера које треба предузети да се у наредним поступцима обезбеди конкуренција у поступку; ако су све понуде неисправне или неодговарајуће мишљење комисије о разлозима који су узроковали подношење таквих понуда; ако су све понуде неприхватљиве, мишљење комисије о разлозима који су узроковали подношење неприхватљивих понуда и опис начина на који је одређена процењена вредност јавне набавке; ако је понуда одбијена због неубичајно ниске цене или високе цене, детаљно образложење – начин на који је утврђена та цена.

Члан 109. Предлога закона прописује услове за избор најповољније понуде. За разлику од важећег закона који као услов за избор најповољније

понуде захтева да најмање једна понуда буде одговарајућа, Предлог закона захтева да најмање једна понуда буде прихватљива, односно да је исправна и одговарајућа, да је понуђена цена у оквирима процењене вредности јавне набавке и да не условљава права наручиоца или обавезе понуђача. На овај начин ће се спречити наручиоци да изаберу као најповољнију неприхватљиву понуду (чија је понуђена цена изнад процењене вредности или која условљава обавезе понуђача) што ће обезбедити уштеде, али под условом да се процењена вредност ваљано утврди. У супротном, наручиоцу остаје могућност да понуду која је прихватљива ипак одбије, ако је понуђена цена знатно изнад тржишне (висока цена).

Изузетно, дозвољено је изабрати као најповољнију и понуду чија је понуђена цена изнад процењене вредности јавне набавке ако су понуђене цене у свим примљеним понудама изнад процењене вредности и ако је од тренутка покретања поступка до истека рока за подношење понуда дошло до значајних промена на тржишту предмета јавне набавке или великих промена курса динара. Овакав изузетак је неопходан, у супротном ће наручиоци намерно прецењивати вредност јавне набавке како би имали већу слободу приликом избора понуде. Ипак, овај изузетак треба уско тумачити и примењивати само када су испуњени услови, који се нису могли ближе дефинисати јер је потребно да изузетак буде флексибилан иако га треба ретко примењивати. Управо ради контроле оправданости његове примене прописано је да Управа за јавне набавке даје мишљење наручиоцу на основу извештаја. Уколико наручилац не поступи по мишљењу Управе за јавне набавке она може поднети захтев за заштиту јавног интереса.

Члан 110. Предлога закона прописује начин, рок и садржину одлуке о избору најповољније понуде (обустави поступка). Прописано је да се одлука доноси на основу извештаја о стручној оцени понуда у року не дужем од 25 дана од отварања понуда, осим изузетно 40 дана, када сложеност или обимност понуда или методологије доделе пондера то захтева. У поступку јавне набавке мале вредности рок за доношење одлуке је десет дана од дана отварања понуда. У интересу је наручиоца да одлуку донесе у што краћем року, зато нису предвиђени краћи рокови, имајући у виду да поједини поступци захтевају додатна појашњења, одлазак код понуђача или подизвођача, и сл. Све у циљу доношења правилне одлуке. Са друге стране понуђач је заштићен роком важења понуде. Наручилац је дужан да одлуку достави на начин да је понуђачи приме у најкраћем року, али је при том дужан да обезбеди потврду пријема, како би се тачно утврдио датум пријема одлуке, када почиње да тече рок за подношење захтева за заштиту права.

Чланом 111. Предлога закона прописује разлоге за обуставу поступка јавне набавке. Поступак се може обуставити ако нису испуњени услови за избор најповољније понуде или ако су наступиле околности или догађаји, који се нису могле предвидети у време покретања поступка и који онемогућавају да се започети поступак оконча, односно услед којих је престала потреба наручиоца за предметном набавком (под условом да се та набавка не понавља у истој буџетској години). Одлука о обустави поступка се доставља понуђачима и објављује на начин на који је објављен (и ако је објављен) позив за подношење понуда.

Чланом 112. Предлога закона прописано је да понуђач може остварити увид у документацију из поступка, укључујући и копирање документације о чему подноси захтев наручиоцу, који је дужан да понуђачу у року од два дана омогући увид, али је при том дужан да обезбеди заштиту података о понуђачима у складу са чланом 14. Предлога закона.

Чланом 113. Предлога закона уводи се могућност за наручиоце да након доношења одлуке о избору најповољније понуде, организују састанак са свим понуђачима на којем би чланови комисије објаснили начин спровођења поступка, начин припреме конкурсне документације, дефинисање услова за учешће, начин избора и одређивања спецификације предмета набавке, начин одређивања елемената критеријума и методологије за доделу пондера, рангирање понуда и сл. Током извештавања, понуђачи могу постављати питања и предлагати мере за унапређење поступка. Предлог обавезује наручиоца да организује извештавање понуђача, ако се ради о вреднијим набавкама (за које се конкурсна сачињава и на страном језику) и ако је већина понуда одбијена. О спроведеном извештавању и састанку сачињава се записник.

Циљ овог састанка је да се у директном контакту са члановима комисије за јавну набавку која је спровела поступак, понуђачи увере (или не) у законитост спроведеног поступка и на тај начин избегне подношење захтева за заштиту права и поступак пред Републичком комисијом. Такође, овај састанак је прилика да након спроведеног поступка, када је позната најповољнија понуда, понуђачи и наручилац размене предлоге, питања и одговоре како би следећи поступак учинили ефикаснијим. Овакви састанци су нарочито оправдани ако је већина понуда одбијена, што говори да су услови за учешће неправилно постављени или да су понуђачи имали потешкоћа да их испуне.

Оваква пракса показала се изузетно успешном у Великој Британији, где је применом оваквих извештавања (debriefing), у одређеном периоду број жалби смањен са 3.000 на 1.200.

Чланом 114. Предлога закона прописани су услови за закључење уговора о јавној набавци. Уговор се закључује ако је донета одлука о избору најповољније понуде и ако у прописаном року мировања није поднет захтев за заштиту права.

Рок мировања поступка је рок у којем понуђач, односно заинтересовано лице може поднети захтев за заштиту права и рачуна се од тренутка пријема одлуке од стране понуђача, односно објављивања одлуке на Порталу јавних набавки. Будући да се рок рачуна од тренутка пријема одлуке, важно је да наручилац увек има потврду пријема одлуке.

Према овом члану Предлога закона уговор се може закључити без протека рока мировања: на основу оквирног споразума; у случају примене преговарачког поступка из разлога изузетне хитности; у случају примене система динамичне набавке; у случају поступка јавне набавке мале вредности када се издаје наруџбеница и ако је поднета једна понуда, осим у преговарачком поступку без објављивања позива за подношење понуда.

Разлог за одступање од мировања као општег правила у овим случајевима налази се у сврси ових посебних поступака (оквирног споразума и система динамичне набавке), који су осмишљени управо да обезбеде брзу и ефикасну, а опет транспарентну набавку. У случају преговарачког поступка из разлога изузетне хитности, ванредне околности оправдавају непримењивање рока мировања. Без обзира што се у овим случајевима не примењује мировање, уколико се поднесе захтев за заштиту права, наручилац не може закључити уговор, а ако је уговор закључен он се не може извршити до доношења одлуке Републичке комисије.

Чланом 115. Предлога закона прописано је да се уговор о јавној набавци закључује у року од осам дана од истека периода мировања. Ако се у том року не достави потписан уговор понуђачу, он може одустати од понуде, без обзира

на рок важења понуде, осим ако је поднет захтев за заштиту права када наступа прекид овог рока. Ако понуђач одустане од уговора, наручилац може закључити уговор са првим следећим најповољнијим понуђачем.

Члан 116. Предлога закона изричито одређује да се уговор може закључити и у електронској форми у складу са законом који уређује електронски документ и електронски потпис.

Чланом 117. Предлога закона прописани су услови под којима наручилац може изменити уговор о јавној набавци. Неопходно је да се ради о објективним разлозима који морају бити јасно и прецизно одређени у конкурсној документацији, односно предвиђени посебним прописима. У случају измене уговора, наручилац је дужан да донесе одлуку и објави је на Порталу јавних набавки, као и да достави извештај Управи за јавне набавке и Државној ревизорској институцији. Понуђач који је учествовао у јавној набавци у којој је закључен уговор и Управа за јавне набавке могу поднети захтев за заштиту права у року од осам дана од дана објављивања одлуке, којим могу захтевати забрану измене уговора, а наручилац не може изменити уговор пре истека овог рока.

Члан 118. Предлога закона обавезује наручиоца да објављује обавештења о закљученим уговорима, с тим да обавештења о закљученим уговорима на основу оквирног споразума наручилац може објављивати квартално.

Јавне набавке у области водопривреде, енергетике, саобраћаја и поштанских услуга (чл. 119. – 128.)

Члан 119. Предлога закона даје дефиницију наручиоца у области водопривреде, енергетике, саобраћаја и поштанских услуга (комунални или utility) сектор. Као наручиоци одређени су „јавни наручиоци“ (наручиоци дефинисани чланом 2. Предлога закона) и лица која обављају комуналне делатности на основу искључивих или посебних права, када спроводе набавку за потребе обављања тих делатности. Обавезана је Влада да на почетку буџетске године утврди списак наручилаца у овом сектору.

Чланом 120. – 123. одређено је шта се сматра делатношћу водопривреде, енергетике, саобраћаја и поштанских услуга у смислу овог закона.

Као делатност водопривреде, односно енергетике одређени су: изградња или управљање објектима и мрежама у циљу пружања услуга корисницима у вези са производњом, транспортом или дистрибуцијом воде за пиће, односно електричне енергије, гаса и топлотне енергије; снабдевање тих мрежа водом за пиће, односно електричном, топлотном енергијом и гасом; пројекти хидрауличног инжењерства, наводњавање или исушивање земљишта, под условом да се више од 20% укупне количине воде која се добије овим пројектима, наводњавањем или исушивањем земљишта користи као вода за пиће; пречишћавање и одвођење отпадних вода; истраживање или вађење нафте и гаса, истраживање или ископавање угља и осталих минералних сировина и других чврстих горива;

Посебно су наведени изузеци, односно шта се у смислу Предлога закона не сматра делатношћу водопривреде и енергетике.

Као делатности у области саобраћаја одређене су изградња, одржавање или управљање аеродромима и речним лукама у функцији ваздушног и речног саобраћаја; изградња, одржавање и управљање мрежама, као и пружање услуга корисницима у области превоза железницом, градског и приградског

превоза путника у друмском саобраћају који се обавља трамвајима, тролејбусима и аутобусима; Прецизирано је значење мреже у области саобраћаја.

Делатност пружања поштанских услуга дефинисана је као пружање резервисаних и нерезервисаних поштанских услуга (у смислу закона којим се уређују поштанске услуге), као и других услуга (услуге управљања поштанском службом; услуге које се односе на пошиљке на којима није означена адреса које нису поштанске пошиљке у смислу закона којим се уређују поштанске услуге; одређене финансијске услуге; филателистичке услуге; логистичке услуге које су комбинација физичког достављања и/или складиштења и других непоштанских делатности).

Чланом 124. одређени су изузеци од примене закона у области водопривреде, енергетике, саобраћаја и поштанских услуга. Од примене закона изузете су набавке: добара, које наручилац набавља ради даље препродаје или изнајмљивања трећим лицима, под одређеним условима; на набавке које наручиоци спроводе у сврхе које не обухватају делатности у области водопривреде, енергетике, саобраћаја и поштанских услуга; на набавке које наручиоци спроводе за потребе обављања делатности водопривреде, енергетике, саобраћаја и поштанских услуга у иностранству под условом да то не укључује употребу објеката и мреже унутар Републике Србије; Од примене закона изузима се и набавка воде за пиће, односно енергије или горива за производњу енергије, ако набавку спроводи наручилац који се бави делатношћу водопривреде, односно енергетике.

Закон се не примењује и у случају када: наручилац врши набавке од повезаних лица или када лице које је основано од наручиоца искључиво за обављање делатности водопривреде, енергетике, саобраћаја и поштанских услуга врши набавке од лица које је повезано са једним од наручиоца, под условом да у претходне три године, најмање 80% просечног прихода повезаног лица за последње три године, потиче од лица са којима је повезано; лице које је основано од стране више наручиоца врши набавке од својих оснивача, за потребе обављања делатности у области водопривреде, енергетике, саобраћаја и поштанских услуга; група друштава коју чине наручиоци у смислу закона којим се уређују привредна друштва, врши набавку од члана групе друштава искључиво за потребе обављање делатности водопривреде, енергетике, саобраћаја и поштанских услуга; наручилац врши набавке од групе друштава чији је саставни део, под условом да је група друштава основана у циљу обављања делатности водопривреде, енергетике, саобраћаја и поштанских услуга, да је основана на период од најмање три године и да је уговором о оснивању предвиђено да уговорне стране остану у њеном саставу најмање три године.

Како би се спречило да се ови изузеци од примене закона широко тумаче, Предлог закона предвиђа контролу Управе за јавне набавке, тако што контролише основе изузетих набавки. Ако на основу достављеног плана Управа за јавне набавке утврди да за неку од изузетих набавки нема услова за изузеће од примене закона, обавестиће о томе наручиоца. Управа контролише даље поступање наручиоца кроз достављање посебног извештаја о тим јавним набавкама.

Чланом 125. Предлога закона прописано је да наручилац увек може спроводити, поред отвореног и рестриктивног (квалификационог поступка), и преговарачки поступак са објављивањем јавног позива.

Чланом 126. Предлога закона уређен је квалификациони поступак, као посебан облик рестриктивног поступка. Разлика у односу на рестриктивни

поступак огледа се у могућности да се поступак одвија у више фаза, листа кандидата важи четири године за наручиоце - приватне компаније, а услови за квалификацију се могу мењати у току важења листе кандидата. Ако наручилац сматра да листа кандидата из квалификационог поступка других наручилаца испуњава његове захтеве, доставиће заинтересованим лицима називе тих наручилаца.

Чланом 127. Предлога закона одређен је услов узајамности у јавним набавкама у области водопривреде, енергетике, саобраћаја и поштанских услуга.

Чланом 128. Предлога закона дефинисано је да се једнаким понудама у овој области сматрају и понуде код којих је разлика у цени 3% и предвиђено је да у том случају наручилац бира понуду која не може бити одбијена на основу услова узајамности.

Јавне набавке у области одбране и безбедности (чл. 129. – 135.)

Овим поглављем уређене су по први пут јавне набавке у области одбране и безбедности, у складу са Директивом 2009/81/ЕЗ (Директива о усклађивању поступака набавке за одређене уговоре о набавци радова, добара и услуга у области одбране и безбедности).

Чланом 129. дефинисане су набавке у области одбране и безбедности као набавке: војне опреме; осетљиве опреме; добара, услуга или радова који су директно повезани са војном или осетљивом опремом; услуга и радова искључиво у одбрамбене сврхе или осетљиве радове и услуге. Војна опрема је дефинисана као опрема посебно израђена или прилагођена за војне потребе, намењена за употребу као оружје, муниција или војни материјал, док је осетљива опрема одређена као добро које укључује, захтева и садрже тајне податке. Одређено је да Влада у року предвиђеном за доношење подзаконских аката, утврди списак војне и осетљиве опреме, као и услуга и радова повезаних са војном и осетљивом опремом. Иако постоји списак војне опреме и наоружања утврђен Одлуком о утврђивању националне контролне листе наоружања и војне опреме („Службени гласник РС” број 53/2011) неопходно је за успешну примену овог закона сачинити посебан списак како би се јасно утврдио предмет набавке на које се примењује ово поглавље закона. Такође, биће потребно ускладити са Предлогом закона, Уредбе које уређују набавке средстава за посебне намене, за потребе Војске Србије, Министарства одбране, Министарства унутрашњих послова и Безбедносно – информативен агенције.

Чланом 130. Предлога закона прописани су изузеци од примене закона. Први изузетак представљају набавке које је Влада одлуком (појединачним актом) у складу са законом прогласила поверљивим, други изузетак односи се на набавке које су неопходне и које су директно усмерене за потребе обавештајних активности, а трећи на набавке које се спроводе у иностранству, када су војне снаге размештене изван територије Републике Србије. Ради спречавања злоупотребе ових набавки и у циљу контроле служби безбедности, прописано је да свака одлука Владе којом се утврђује да су испуњени услови да се на набавку, односно групу набавки на примењује закон (набавка се проглашава поверљивом, набавка је неопходне и искључиво усмерена за потребе обавештајних активности, набавка која се спроводи у иностранству) мора доставити одбору Народне скупштине надлежном за безбедност.

Од примене закона посебно се изузимају уговори склопљени са другим државама, а који се односе на набавку: војне или осетљиве опреме; радова и

услуга директно повезаних са таквом опремом; радова и услуга искључиво за војне потребе или осетљивих радова и осетљивих услуга.

Предлог закона обавезује наручиоца да, када спроводи набавке у области одбране и безбедности које су због поверљивости или других разлога изузете од примене закона, спречи постојање сукоба интереса, да обезбеди када је то могуће конкуренцију и да уговорена цена не буде већа од упоредиве тржишне цене. Поред тога наручилац је обавезан да два пута годишње достави Влади и надлежном одбору Народне скупштине извештај о набавкама на које не примењује одредбе закона, који садржи основне податке о предмету, начину спровођења набавке и о закљученом уговору.

Члан 131. Предлога закона одређује да се набавке у области одбране и безбедности могу спроводити у отвореном, рестриктивном или преговарачком поступку са објављивањем јавног позива. Прописани су одређене одступања од општих правила која важе за преговарачки поступак (набавка додатних услуга и радова или додатне испоруке добара) и оквирни споразум. Рок важења првобитно закљученог уговора у поменутом преговарачком поступку повећан је на три године, а рок важења оквирног споразума повећан је на пет година, уз могућност да важи и дуже у изузетним случајевима, који су ближе одређени. Изричито је прописано да предмет оквирног споразума могу бити радови искључиво у одбрамбене сврхе и осетљиви радови, као и да се оквирни споразум може закључити и са једним добављачем. Оваква одступања су неопходна имајући у виду природу предмета јавне набавке у овој области, а у складу су са директивом Европске уније у овој области. Рокови су ипак скраћени у односу на рокове из директива, како би се спречиле евентуалне злоупотребе.

Члан 132. – 133. Предлога закона регулише учешће подизвођача у поступку јавне набавке у области одбране и безбедности. Специфичности у односу на општи режим учешћа подизвођача састоји се у могућности да наручилац може од понуђача захтевати да најмање 30% укупне вредности набавке, изврши не само преко подизвођача већ и трећих лица (дакле лица која нису позната наручиоцу у току поступка и које изабрани понуђач може накнадно да изабере), истовремено пружајући могућност понуђачима да повећају овај проценат; или да наведе у својој понуди, проценат укупне вредности набавке коју ће извршити преко подизвођача, односно трећих лица;

Предлог закона овим чланом даје могућност понуђачу да у понуди укључи подизвођаче које ће ангажовати ради извршења јавне набавке или да наведе да ће подизвођаче изабрати, након закључења уговора о јавној набавци, при чему је приликом избора понуђача дужан да примењује закон.

Члан 134. Предлога закона посебно уређује заштиту тајних података у области одбране и безбедности. Као мере заштите у поступку јавне набавке наручилац захтева изјаве понуђача/подизвођача којом прихвата обавезу да: на одговарајући начин, заштити тајне податке које поседују или које ће сазнати током поступка јавне набавке или током извршења уговора о јавној набавци; обавезе сва трећа лица која ће изабрати и ангажовати као подизвођаче; достави податке, одређене конкурсном документацијом, о свим трећим лицима које намерава ангажовати као подизвођаче, на основу којих наручилац може утврдити да ли је сваки од њих способан да на одговарајући начин заштити тајне податке.

Члан 135. Предлога закона прописује безбедност извршења јавне набавке, којим се од понуђача захтева да достави одговарајуће изјаве, потврде и другу документацију која потврђује да је способан да изврши јавну набавку на безбедан начин.

Евиденција и извештаји о јавним набавкама (чл. 136.-138)

Чланом 136. – 138. Предлога закона регулисан је начин вођења евиденције и достављања извештаја о јавним набавкама. Предвиђено је да наручилац Управи за јавне набавке доставља тромесечни извештај који садржи податке о спроведеним поступцима јавне набавке, спроведеним поступцима набавке на које није примењивао одредбе закона, спроведеним поступцима набавке на које је био дужан да примењује одредбе овог закона, а на основу мишљења Управе за јавне набавке, спроведеним преговарачком поступцима без објављивања позива за подношење понуда, трошковима припремања понуда у поступцима јавне набавке, закљученим уговорима о јавној набавци, јединичним ценама, измењеним уговорима о јавној набавци, обустављеним и поништеним поступцима. Одређено је да Управа за јавне набавке ближе, прецизније уреди начин вођења евиденције јавних набавки и подношења извештаја (примера ради потребно је прецизирати које јединичне цене из уговора се уносе у извештај, унети шифрирање података ради њихове аутоматске обраде и сл.).

На основу ових кварталних извештаја, Управа за јавне набавке саставља збирни извештај који објављује на Порталу јавних набавки.

Поред наведених података које наручиоци достављају кроз тромесечне извештаје, Управа за јавне набавке може захтевати достављање и других података, а наручилац је дужан да те податке достави у року од осам дана.

Управа за јавне набавке је дужна да до 30. септембра сачини полугодишњи извештај, а до 31. марта сачини годишњи извештај о јавним набавкама са предлогом мера за унапређење система јавних набавки.

Службеник и Управа за јавне набавке (чл. 139. – 142.)

Чланом 139. Предлога закона прописано је да наручилац чија је укупна вредност планираних јавних набавки на годишњем нивоу већа од 30 милиона динара, мора да има најмање једног службеника за јавне набавке. Предвиђено је да Управа за јавне набавке утврди начин обуке и полагања испита за службеника за јавне набавке. Наручилац је обавезан да лицу које обавља послове јавних набавки, у року од три месеца од заснивања радног односа односно од дана када се стекну услови, омогући полагање испита за службеника за јавне набавке.

Чланом 140. Предлога закона одређена је Управа за јавне набавке као посебна организација која доноси подзаконске акте и обавља стручне послове у области јавних набавки, а у складу са чл. 33. и 34. Закона о државној управи („Сл. гласник РС“ број 79/2005, 101/2007 и 95/2010).

Чланом 141. Предлога закона одређени су послови Управе за јавне набавке. Делокруг послова је знатно проширен у односу на важећи закон. Као посебна организација која је стручна за послове јавних набавки и која је издвојена из министарства, Управи за јавне набавке је поверено доношење подзаконских прописа у складу са чланом 15. Закона о државној управи („Сл. гласник РС“ број 79/2005, 101/2007 и 95/2010). Предлог закона одређује и да Управа за јавне набавке врши надзор над применом закона, уместо што то чини министарство које је и само велики наручилац.

Поред претходно наведеног Управа за јавне набавке: именује грађанског надзорника; води листу негативних референци; подноси захтев за заштиту права када оцени да постоји опасност повреде јавног интереса; обавештава Државну ревизорску институцију и буџетску инспекцију када утврди неправилности у спровођењу поступака јавних набавки и достављању

извештаја о јавним набавкама; покреће прекршајни поступак; покреће поступак за утврђивање ништавости уговора о јавној набавци. Наведени послови (овлашћења) су само део послова Управе за јавне набавке.

Изричито је прописана обавеза за све државне органе и организације, службе и органе територијалне аутономије и локалне самоуправе, наручиоце и понуђаче, да благовремено доставе Управи за јавне набавке (у вршењу надзора над применом прописа) тражене информације и документе који су у њиховом поседу или под њиховом контролом.

Обавезана је Управа за јавне набавке да поднесе посебан годишњи извештај о спроведеном надзору над применом овог закона Влади и одбору Народне скупштине надлежном за финансије, до 30. априла текуће године за претходну годину.

Чланом 142. Предлога закона прописан је начин избора и услови за избор директора Управе за јавне набавке.

Заштита права понуђача и јавног интереса (чл. 143. – 171.)

Чланом 143. – 152. Предлога закона уређена је организација, избор и начин рада Републичке комисије за заштиту права. Предлог закона одређује Републичку комисију као самосталан и независан орган Републике Србије. Надлежност Републичке комисије је одлучивање о: захтеву за заштиту права; жалби против закључка наручиоца и Управе за јавне набавке; предлогу наручиоца и понуђача да поднети захтев за заштиту права не задржава, односно задржава активности у поступку јавне набавке; трошковима поступка заштите права. Предлог закона предвиђа и да Републичка комисија: изриче новчане казне наручиоцу и одговорном лицу наручиоца; поништава уговор о јавној набавци; води прекршајни поступак; покреће поступак за утврђивање ништавости уговора о јавној набавци.

Предлогом закона одређено је да председника и чланове Републичке комисије бира и разрешава Народна скупштина на предлог одбора надлежног за финансије, а на основу спроведеног јавног конкурса. Републичка комисија има председника и девет чланова, који се бирају на период од пет година, уз могућност једног поновног избора.

Предлог закона прописује да председник Републичке комисије мора да испуњава услове за избор за судију основног суда и да има најмање пет година радног искуства у области јавних набавки, док шест чланова морају бити лица која испуњавају услове потребне за избор за судију основног суда и која имају радно искуство у области јавних набавки најмање три године. Три члана Републичке комисије бира се међу лицима која имају стечено високо образовање из научне области економске или техничко - технолошке науке и имају најмање три године искуства у области јавних набавки. Прописано је да председник Републичке комисије има плату у висини плате председника сталног радног тела Народне скупштине, а чланови имају плату у висини плате народног посланика на сталном раду у Народној скупштини.

Мешовити састав Републичке комисије предвиђен је због потребе да у поступку одлучују не само правници већ и лица која имају одговарајуће знање из области која је предмет јавне набавке, како би Републичка комисија могла правилно да утврди чињенично стање и како се не би увек ангажовали арбитри, вештаци и сл, што ће између осталог поступак заштите права учинити бржим и ефикаснијим.

Предлог закона прописује да административно – техничке послове Републичке комисије обавља служба Републичке комисије, чији се начин рада и систематизација радних места уређује од стране председника комисије.

Предлог закона прописује да председник и члан Републичке комисије не може обављати другу јавну функцију, вршити функцију у политичкој странци, нити обављати било коју другу функцију, службу, посао, дужност или активност која би могла утицати на његову самосталност у раду и поступању или која би умањивала његов углед или углед функције. Осим тога Предлог закона забрањује учешће у поступку председнику или члану Републичке комисије, ако постоје разлози који доводе у сумњу његову непристрасност, односно ако је са странком у поступку у односу који може довести до сукоба интереса. Странка у поступку заштите права има право да захтева изузеће члана комисије када сматра да постоје разлози за изузеће одређени Предлогом закона. О захтеву за изузеће одлучује председник Републичке комисије.

Предлог закона регулише и разрешење председника и чланова Републичке комисије, пре истека мандата. Председник или члан Републичке комисије може бити разрешен ако: буде осуђен за кривично дело на безусловну казну затвора у трајању од најмање шест месеци и ако га дело за које је осуђен чини недостојним за вршење функције; ако изгуби радну способност; ако се утврди да функцију врши супротно одредбама о изузећу и спречавању сукоба интереса; ако се утврди да функцију обавља нестручно и несавесно. Иницијативу за разрешење председника, односно члана Републичке комисије може поднети свако лице, надлежном одбору Народне скупштине, који предлаже разрешење Народној скупштини. Председник или члан комисије чије се разрешење предлаже има право да се о разлозима разрешења изјасни у Народној скупштини.

Предлог закона одређује да Републичка комисија ради и одлучује у већима, укупно три већа, од којих два одлучују у поступку заштите права, а једно води прекршајни поступак. У сваком већу најмање два члана су лица која испуњавају услов за избор за судију основног суда, а за пуноважно одлучивање потребно је присуство свих чланова већа, с тим да одсутног члана већа замењује председник Републичке комисије или члан којег он одреди. У случају вреднијих набавки у раду Комисије учествују и два арбитра које са листе арбитра именују обе стране. Листу арбитра образује и води Републичка комисија, а на листу арбитра може бити уписано лице које има стечено високо образовање из научне области економске, техничко – технолошке, медицинске и друге науке (у зависности од предмета јавне набавке) најмање седам година радног искуства у струци и које положи испит за арбитра за јавне набавке. Програм обуке и испита уређује Управа за јавне набавке. На овај начин наручилац и подносилац захтева могу да заштите своје интересе у поступку пред Републичком комисијом, извођењем доказа пре свега у оним у областима, у којима Републичка комисија нема кадровске капацитете. С обзиром да предмет јавне набавке може бити веома сложен, неопходно је овакво решење како би се исправно утврдило чињенично стање и правилно применило материјално право. Накнаду трошкова и награду, арбитру плаћа страна која га је ангажовала према тарифи коју утврђује Републичка комисија. Иако се ради о арбитру, он не може бити повезан са страном у поступку на начин који га доводи у сукоб интереса. На овај начин саме странке носе трошкове извођења доказа, а сам поступак постаје бржи. Веће Републичке комисије може одлучити и да у осталим поступцима ангажује арбитра, за потребе саме Републичке комисије.

Предлог закона прописује да Републичка комисија одговара за свој рад, Народној скупштини и зато је предвиђена њена обавеза да доставља

шестомесечни извештај у којем обавезно наводи: поступке који су делимично или потпуно поништени; поступке у којима је донета одлука да поднети захтев за заштиту права не задржава, односно задржава активности наручиоца у поступку јавне набавке; наручиоце који нису доставили тражену документацију и извештаје; контроле које је извршила код наручилаца, резултате тих контрола и мере које је преузела да се утврђене неправилности отклоне; наручиоце који нису поштовали упутства Републичке комисије и нису отклонили неправилности; неправилности које су честе у поступцима јавних набавки и мере које је предузела да се уочене неправилности отклоне; уговоре које је поништила; наручиоце и одговорна лица наручиоца којима је изречена новчана казна; прекршајне поступке које је спровела и друге судске поступке које је покренула; поступке у којима није поступила у роковима које предвиђа овај закон и разлосима за кашњење; статистику која је од значаја за праћење појава у поступку заштите права; проблеме на које наилази у свом раду; На овај начин ће представници грађана (пореских обвезника, који финансирају јавне набавке) имати сталан увид у начин рада Републичке комисије као органа надлежног за контролу законитости поступака јавних набавки.

Чланом 153. Предлога закона одређено је ко има активну легитимацију за покретање поступка заштите права. Предлог закона као активно легитимисане за покретање овог поступка одређује понуђача, подносиоца пријаве, кандидата, и свако заинтересовано лице у смислу Предлога закона. У име ових лица захтев за заштиту права може да поднесе и пословно удружење. Прописано је да захтев за заштиту права у случају повреде јавног интереса може да поднесе Управа за јавне набавке, Државна ревизорска институција и јавни правобранилац. Предвиђена је сходна примена правила из општег управног поступка на питања поступка заштите права која нису посебно уређена Предлогом закона.

Члан 154. регулише начин и рокове за подношење захтева за заштиту права. Прописано је да се захтев подноси Републичкој комисији, преко наручиоца (предаје се наручиоцу). У Директиви 2007/66/ЕЗ, прописано је да државе чланице могу предвидети да се понуђач за ревизију најпре обраћа наручиоцу. Предлогом закона је то поједностављено у смислу да се захтев одмах подноси Републичкој комисији, али предаје наручиоцу. Ово решење је у складу са поменутом директивом, јер наручилац може да преиначи своју одлуку без достављања Републичкој комисији и усвоји захтев, а са друге стране поступак заштите је убрзан и усклађен (униформисан) са општим управним поступком.

С обзиром на специфичност материје, подношење захтева за заштиту права није везано искључиво за одлуку наручиоца (као у општем управном поступку) већ се може поднети у току целог поступка против било које радње наручиоца, али тако да се неће сматрати благовременим захтев којим се оспорава радња наручиоца, тек након што је предузета нека друга радња наручиоца. Након доношења одлуке, односно након објављивања одлуке рок за подношење захтева за заштиту права је десет дана. У односу на постојећи закон продужен је рок из два разлога: ради објективне потребе за дужим роком, имајући у виду да је понуђачу потребно да пре подношења евентуалног захтева за заштиту права изврши увид у документацију (за шта је потребно одређено време) и ради усклађивања са Директивом 2007/66/ЕЗ. Прописано је да примерак захтева за заштиту права подносилац истовремено доставља Републичкој комисији. Ово је одступање од општег управног поступка је неопходно, имајући у виду да је у овом случају првостепени орган сам наручилац који хијерархијски није подређен другостепеном – Републичкој комисији и да одлучује у поступку у којем и сам има одређени интерес. У циљу

спречавања продужавања рока мировања (због примене теорије експедиције код достављања), прописано је да је подносилац захтева дужан да захтев достави на начин да наручилац захтев прими што је могуће пре, што је постигнуто позивањем на сходну примену одредби Предлога закона које регулишу достављање одлуке наручиоца.

Чланом 155. Предлога закона утврђују се последице поднетог захтева за заштиту права. Основно је правило да захтев за заштиту права поднет пре истека рока за подношење понуда спречава наручиоца да донесе одлуку, а да захтев поднет након истека рока за подношење понуда спречава наручиоца да закључи уговор, све до доношења одлуке Републичке комисије. Ако је захтев за заштиту права поднет након закључења уговора на основу оквирног споразума, у систему динамичне набавке или након издавања наручбенице, поднет захтев спречава извршење уговора.

Изузетак од ових правила је преговарачки поступак из разлога изузетне хитности и случај када Републичка комисија на предлог наручиоца утврди да би задржавање активности наручиоца у поступку јавне набавке проузроковало велике тешкоће у раду или пословању наручиоца, које су несразмерне вредности јавне набавке, односно значајно угрозило интерес Републике Србије. С обзиром да се ради о изузетку треба га веома рестриктивно, уско тумачити у примени. Са друге стране подносилац захтева може предложити привремену меру којом се задржавају даље активности наручиоца и у преговарачком поступку покренутом из разлога изузетне хитности, а Републичка комисија ће усвојити предлог ако сматра да би закључење, односно извршење уговора о јавној набавци без претходне провере правилности поступка, могло да проузрокује значајну штету по јавна средства.

Чланом 156. Предлога закона одређена је обавезна садржина захтева за заштиту права, како би се кроз његову унификацију, олакшало и убрзало поступање, као и ради помоћи подносиоцу захтева. Ако захтев не садржи све податке, наручилац позива подносиоца да у датом року допуни захтев. Ако подносилац то не учини наручилац ће захтев одбацити, а на ову одлуку подносилац захтева се може жалити Републичкој комисији.

Члан 157. и 158. Предлога закона регулишу поступање наручиоца са захтевом за заштиту права. Најпре, наручилац испитује да ли је захтев поднет у року и од стране активно легитимисаног лица. Ако утврди да није наручилац захтев одбацује закључком, против којег подносилац захтева може поднети жалбу Републичкој комисији. Уколико утврди да је захтев за заштиту права формално исправан, наручилац има две могућности, да усвоји захтев ако утврди да је захтев основан или да достави захтев и целокупну документацију Републичкој комисији ако сматра да захтев није основан. Ако усвоји захтев за заштиту права наручилац је дужан да решење достави подносиоцу захтева, понуђачима и Републичкој комисији.

Члан 159. и 160. Предлога закона регулишу поступак пред Републичком комисијом. Иако наручилац утврђује да ли захтев садржи све обавезне елементе и Републичка комисија може одбацити захтев уколико утврди да не садржи све обавезне елементе и ако подносилац не допуни захтев у накнадно остављеном року. Како би правилно утврдила чињенично стање и ценила поднете доказе, Републичка комисија може да тражи додатна објашњења од наручиоца, подносиоца захтева или других учесника у поступку, мишљење арбитра, стручњака или вештака и других лица. Сва наведена лица дужна су да тражене податке и мишљења доставе у року који одреди Републичка комисија.

За разлику од постојећег закона, Предлог закона даје могућност одржавања усмене расправе, када сложеност чињеничне или правне ситуације то захтева. Прописано је да се усмена расправа одржава у просторијама Републичке комисије, а да се јавност може искључити ради заштите пословне тајне или тајних података.

Члан 161. Предлога закона утврђује износе таксе за подношење захтева за заштиту права и регулише начин накнаде трошкова поступка. Прописани су износи у зависности од врсте поступка и процењене вредности јавне набавке, односно вредности најповољније понуде (у зависности када се захтев подноси). Износи су одређени на начин да омогућују широком кругу заинтересованих лица подношење захтева. Ако је захтев основан, наручилац је дужан да подносиоцу надокнади трошкове поступка и обрнуто. Ако је захтев делимично усвојен, Републичка комисија одлучује ко сноси, односно у којој сразмери, трошкове поступка. Одлука Републичке комисије је извршни наслов.

Чланом 162. Предлога закона прописан је начин одлучивања Републичке комисије и форма одлука које доноси. Прописано је да Републичка комисија одлучује у границама поднетог захтева за заштиту права, али и о повредама за које подносилац захтева није знао, а које су утицале на одлуку наручиоца у поступку јавне набавке. Ово је неопходно, зато што подносилац захтева често нема довољно знања у овој области (нарочито када су у питању предузетници и мала предузећа), а са друге стране трошкови правне помоћи могу одвратити понуђаче и друга заинтересована лица од подношења захтева.

Предлог закона изричито одређује да Републичка комисија по службеној дужности испитује и да ли су испуњени законски услови за примену одређеног поступка јавне набавке. На овај начин без обзира на разлог подношења захтева за заштиту права, Републичка комисија ће проверити оправданост изабраног поступка јавне набавке, што ће допринети стварању добре праксе у овом домену примене закона. Такође, по службеној дужности Републичка комисија проверава да ли су прекршене одредбе закона због којих се уговор може поништити или се сматра ништавим.

Предвиђено је да Републичка комисија изведе доказе за које оцени да су од утицаја за доношење правилне и законите одлуке о поднетом захтеву за заштиту права. Управо због овога, код вреднијих набавки предвиђено је учешће арбитра, који треба да помогну комисији да изведе потребне доказе у примереном року.

Одлука Републичке комисије може бити закључак или решење. Закључком се одбацује захтев за заштиту права, одбацује жалба подносиоца захтева, обуставља поступак заштите права и одбацује захтев за покретање прекршајног поступка.

Решењем се усваја или одбија захтев за заштиту права и жалба подносиоца захтева, усваја или одбија предлог привремене мере, изриче новчана казна, поништава уговор и одлучује у прекршајном поступку.

Саставни део одлуке Републичке комисије је налог наручиоцу да предузме одређене мере у циљу законитог завршетка поступка јавне набавке.

Чланом 163. Предлога закона прописани су рокови за доношење и достављање одлуке Републичке комисије. Циљ сваког поступка јавне набавке је да наручилац закључи уговор. Сам поступак јавне набавке оправдан је уколико су његови трошкови у новцу, времену и другим ресурсима мањи од уштеда које се његовим спровођењем остварују. Управо зато, неопходно је да Републичка комисија одлуку донесе у што краћем, могућем року.

Начин рада комисије – кроз два, односно три одвојена већа, треба да удвостручи капацитете Републичке комисије и тиме значајно скрати рокове одлучивања у поступку заштите права. Међутим, треба имати у виду важност одлуке коју доноси Републичка комисија, као и да је пракса у овој области још увек недовољна, тако да је потребно одређено време за доношење исправне одлуке. Боље је поставити реалне временске оквири који ће се поштовати и тиме створити извесност у овом поступку, него сувише кратке рокове који се редовно не поштују.

Предлог закона одређује рок од 20 дана од дана пријема захтева за заштиту права и комплетне документације (од наручиоца). Овај рок је одређен и у односу на подношење захтева – 30 дана, чиме се штити право подносиоца захтева да има право на рок у односу на радњу коју је он предузео у поступку. Када сложеност конкретног предмета то захтева (на пример случајеви у којима се спроводи и усмена расправа) рок се може продужити за још 15 дана.

Рок за достављање одлуке је два дана од дана доношења. Недопустиво је да се у време информационах технологија прописују дуги рокови за достављање.

Ако Републичка комисија не поштује рок за доношење и достављање одлуке, подносилац захтева, наручилац из члана 119. став 1. тачка 2) и понуђач чија је понуда изабрана као најповољнија имају право на накнаду стварне штете и измакле користи.

Предвиђено је да се одлука након достављања странама у поступку, објављује се на Порталу јавних набавки и на интернет страници Републичке комисије. Одлука се доставља и изабраном понуђачу (ако је изабран), зато што се одлуком Републичке комисије може повредити и његово право и на закону заснован интерес, што значи да може покренути управни спор у предвиђеном року који се рачуна од дана пријема одлуке.

Чланом 164. Предлога закона предвиђено је да је одлука Републичке комисије коначна и да се против ове одлуке може поднети тужба Управном суду, односно покренути управни спор. Управни спор се може покренути и у ситуацији када одлука Републичке комисије није донета у законом предвиђеном року. Изричито је одређено да покретање управног спора не одлаже извршење одлуке Републичке комисије. Управни суд је обавезан да одлуку донесе и достави странкама у року од три месеца од дана пријема тужбе.

Чланом 165 – 170. Предлога закона одређена су посебна овлашћења Републичке комисије, како би се њен рад учинио делотворнијим. Поред овлашћења да захтева посебне извештаје, документацију и изјаве о спровођењу поступка и њених одлука, Републичка комисија је Предлогом закона овлашћена и да: непосредно код наручиоца врши контролу извршења њених одлука, изриче новчане казне, изриче мере забране подношења захтева за заштиту права, поништава уговор о јавној набавци и води прекршајни поступак.

Предлог закона омогућује Републичкој комисији да непосредно, код наручиоца контролише извршење њених одлука. Контролу спроводе два члана већа које је одлучивало у поступку заштите права. Контрола се по правилу најављује, осим када се основано сумња да постоји опасност уклањања или измена доказа који се налазе код наручиоца, када се контрола може спровести без најаве. У циљу вршења контроле чланови комисије имају увид у целокупну документацију која се односи на предметни поступак, имају право да копирају документацију, да запечате документацију и просторије, као и да узимају изјаве од представника наручиоца и других запослених. Представници наручиоца

имају право да присуствују контроли и да изнесу примедбе. О спроведеној контроли сачињава се записник, у који се уносе и примедбе представника наручиоца.

Предлог закона овлашћује Републичку комисију да изрекне новчану казну наручиоцу и одговорном лицу наручиоца, ако не достави документацију из поступка набавке у складу са законом; не достави извештај и изјаве представника наручиоца о спроведеном поступку јавне набавке или о спроведеној одлуци Републичке комисије или ако не омогући контролу члановима Републичке комисије. У овим ситуацијама посебно веће Републичке комисије не спроводи прекршајни поступак, већ веће које одлучује у предметном поступку изриче новчану казну, због непоштовања самог поступка, односно због његовог ометања.

Директива 2007/66/ЕЗ регулише поступак ревизије и предвиђа мере у односу на кршење пре свега одредби које се тичу ревизије поступка јавне набавке. Као основну санкцију директива предвиђа неважење, поништење уговора, али тако да ту неважност утврди ревизијско тело. У складу са тим, Предлог закона даје овлашћење Републичкој комисији, да у ситуацијама када је наручилац прекршио одредбе закона које се односе на поступак заштите права, поништи уговор о јавној набавци. Ради се о ситуацијама када се уговор сматра рушљивим у смислу Закона о облигационим односима.

У складу са наведеном директивом и у циљу ефикасног спровођења закона ово овлашћење је дато Републичкој комисији, будући да би поништење од стране редовних судова било веома тешко спроводиво, што би онемогућило увођење реда, законитости и правне сигурности у ову област. Чланови комисије су лица која испуњавају услов за избор за судије, а поред тога имају искуство у области јавних набавки, одлучују у самом поступку заштите права што су додатни разлози да Републичка комисија доноси одлуку о поништењу уговора о јавној набавци.

Уговор се може поништити по службеној дужности од стране комисије или на захтев подносиоца захтева, другог понуђача или заинтересованог лица (у случају када је био онемогућен да учествује у поступку). Захтев за поништење подноси се уз захтев за заштиту права, или ако у том тренутку подносилац није знао за разлоге поништења, у року од 60 дана од дана сазнања за разлоге за поништење уговора, али најкасније годину дана од закључења уговора. Рокови за поништење (рушљивих) уговора о јавној набавци дати су због потребе да се у овој области успостави правна сигурност и зато што су уговори о јавној набавци углавном нетрајног карактера или су закључени на период од једне године. Изузетак су оквирни споразуми, али будући да се на основу њих закључује велики број уговора, правна извесност је овде још важнија.

Предлог закона прописује да се уговор о јавној набавци може поништити у следећим случајевима: ако је наручилац спровео преговарачки поступак без објављивања позива за подношење понуда, а при том није објавио одлуку о избору најповољније понуде; ако је наручилац закључио или изменио уговор о јавној набавци пре истека рока за подношење захтева за заштиту права; ако је закључио или изменио уговор након подношења захтева за заштиту права, а пре одлуке Републичке комисије; ако је закључио уговор о јавној набавци супротно одлуци Републичке комисије о привременим мерама; и ако је закључио уговор о јавној набавци кршећи одредбе и услове оквирног споразума.

Уколико се уговор поништи Предлог закона предвиђа да се између уговорних страна враћа оно што је примљено, а ако се не може вратити,

наручилац ће савесном добављачу платити за испоручена добра, пружене услуге, односно изведене радове.

Предлог закона даје могућност Републичкој комисији да не поништи уговор о јавној набавци, под условом да би поништење уговора о јавној набавци имало несразмерне последице по рад или пословање наручиоца или интересе Републике Србије, али у том случају може скратити рок важења уговора или изрећи наручиоцу новчану казну.

Предлог закона изричито забрањује злоупотребу захтева за заштиту права. Показало се да постоје понуђачи који избегавају подношење захтева и када сматрају да поступак није правилно и законито вођен како би избегли спор са наручиоцем, страхујући да ће их због тога наручилац у наредним поступцима спречити да добију уговор. Са друге стране постоје понуђачи који редовно подносе захтев за заштиту права, често одмах након објављивања позива, иако знају да није било битне повреде прописа о јавним набавкама, да би себи обезбедили додатно време да прибаве предмет набавке или се на други начин припреме за поступак, како би конкурента спречили да закључи уговор са наручиоцем или да би наручиоца присилили да понови поступак и њима да још једну шансу. Како би спречио овакво поступање понуђача, Предлог закона даје овлашћење Републичкој комисији да несавесном понуђачу изрекне меру забране подношења захтева за заштиту права, при чему је дата и претпоставка да је понуђач злоупотребио ово право, ако су три његова захтева потпуно одбијена у периоду од шест месеци непрекидно. Понуђач има могућност да у поступку пред Републичком комисијом докаже супротно. Поред ове претпоставке Републичка комисија може изрећи ову меру и ако на други начин утврди да постоји злоупотреба захтева за заштиту права. Мера забране подношења захтева за заштиту права може трајати од три месеца до две године.

Предлог закона овлашћује Републичку комисију да води прекршајни поступак. У нацрту закона о јавним набавкама предвиђено је решење по којем прекршајни поступак воде редовни прекршајни судови. Иако је то решење више у складу са начелном поделом власти на законодавну, извршну и судску, с обзиром на специфичност материје јавних набавки и на потребу да се спрече злоупотребе у овој области, неопходно је прекршајни поступак учинити ефективним, а кажњавање извесним, што се може постићи ако Републичка комисија сама утврђује прекршајну одговорност. Само тако се може постићи и сврха новчане казне изречене прекршајном поступку, а то је да се учиниоцу прекршаја упуту друштвени прекор и да се утиче на њега и на сва остала лица да убудуће не чине прекршаје. Што се чешће тај прекор упуту кршење одредби овог закона ће бити мање.

Законом о прекршајима („Сл. Гласник РС“ бр. 101/05, 116/08 и 111/09) је предвиђена могућност да прекршајни поступак у првом степену воде органи управе. Републичка комисија се не може подвести под орган управе, у ужем смислу те речи. Међутим циљним и логичким тумачењем ове одредбе, може се закључити да државни орган каква је Републичка комисија, чије чланове бира Народна скупштина, након спроведеног јавног конкурса има свакако већу независност, самосталност и стручност него орган управе. Поред тога, чланови Републичке комисије испуњавају услове за избор за судију основног суда и имају вишегодишње искуство у области јавних набавки, што их чини квалификованим да воде и прекршајни поступак.

Како не би исти члан одлучивао у поступку по захтеву за заштиту права и у прекршајном поступку, Предлог закона предвиђа да у оквиру Републичке

комисије постоји посебно веће за прекршаје, које ће се уско специјализовати за вођење прекршајног поступка у складу са Законом о прекршајима.

Предлог закона прописује да се прекршајни поступак може покренути по службеној дужности од стране саме Републичке комисије, одмах по сазнању за прекршај или од стране овлашћених лица, при чему посебно издваја Управу за јавне набавке и Државну ревизорску институцију, као институције које такође учествују у контроли и надзору поступака јавних набавки. Прописано је да се против решења Републичке комисије у прекршајном поступку може поднети жалба Вишем прекршајном суду. Иако Закон о прекршајима прописује да се против решења органа управе подноси жалба прекршајном суду, Предлог закона је одступио од овог правила будући да би се дошло у ситуацију да судија прекршајног суда одлучује у другом степену о одлуци већа које чине најмање два лица која испуњавају услов за избор за судију основног суда. Слично решење постоји и у Царинском закону („Сл. гласник РС“ број 18/2010), где орган управе такође води прекршајни поступак, а у другом степену одлучује Виши прекршајни суд.

С обзиром да је предлог закона предвидео и могућност изрицања заштитних мера, а да заштитне мере у складу са Законом о прекршајима може изрећи само прекршајни суд, прописано је да Републичка комисија након доношења решења у прекршајном поступку, може предложити Вишем прекршајном суду изрицање заштитне мере.

Чланом 171. Предлога закона Комисија за заштиту конкуренције, је овлашћена да несавесним понуђачима и заинтересованим лицима за које утврди да су повредили конкуренцију (кроз закључивање рестриктивних споразума којима се деле тржишта или извори набавке), поред мера које предвиђа Закон о заштити конкуренције изрекне и меру забране учешћа у поступку јавне набавке. Ова мера може трајати до две године, а с обзиром на њену тежину, против одлуке којом је она изречена може се покренути управни спор. С обзиром на стање конкуренције у области јавних набавки, оваква мера је неопходна како би се повећао ризик закључивања рестриктивних споразума у области јавних набавки и повећала конкуренција.

Ништавост уговора

Чланом 172. Предлога закона прописано је који су уговори ништави. Ради се о уговорима који су закључени, тешким повредама закона, односно његовим непримењивањем.

Казнене одредбе (чл. 173. – 176.)

Чланом 173. Предлога закона прописани су прекршаји наручиоца. Сврстани су у две категорије према њиховој тежини. Поред наручиоца за прекршај се кажњава и одговорно лице за које су прописане максималне казне (у оквиру максимума из Закона о прекршајима). Предлог закона је по висини прописаних новчаних казни у оквирима новчане казне прописане Законом о прекршајима, иако су оне за физичка лица – одговорна лица благе, инсистирајући на извесности казне, а не на њеној висини. Ипак ниске запрећене новчане казне за одговорна лица, долазе нарочито до изражаја у области јавних набавки зато што се велики део наручилаца чине државни, локални и органи територијалне аутономије који према члану 17. став 6. Закона о прекршајима („Сл. Гласник РС“ бр. 101/05, 116/08 и 111/09) не могу бити одговорни за прекршај, односно у том случају за прекршај одговара само одговорно лице. На овај начин наручиоци нису једнаки пред законом.

Чланом 174. Предлога закона прописани су прекршаји понуђача и одговорних лица. Новчана казна за предузетнике и физичка лица као понуђаче је прописана у мањем износу.

Чланом 175. Предлога закона прописан је рок застарелости прекршаја од три године. Постојећи рок од годину дана је сувише кратак, ако се има у виду да Државна ревизорска институција, спроводи ревизију, некада и више од годину дана након учињеног прекршаја, чиме је онемогућена да покрене прекршајни поступак.

Чланом 176. Предлога закона прописане су заштитне мере (забрана вршења одређених послова и јавно објављивање пресуде) које се могу изрећи за најтеже прекршаје одговорном лицу учиниоца прекршаја - наручиоца или понуђача.

Прелазне и завршне одредбе (чл. 177. – 184.)

Члан 177. – 184. Предлога закона чине прелазне и завршне одредбе. Предвиђено је да се на започете поступке примењују одредбе закона по којима су започети.

Прописано је да је Влада дужна да обезбеди кадровске и техничке капацитете потребне за рад Управе за заједничке послове, која почиње са радом у складу са одредбама овог закона од 1. јануара године, која следи години у којој је закон почео да се примењује.

Предвиђено је да Управа за јавне набавке наставља са радом, али и обавеза Владе да обезбеди услове за њен рад у складу са повећаним надлежностима које јој додељује Предлог закона. Посебно су издвојени кадровски и технички капацитети, будући да су неопходни за успешно обављање послова Управе за јавне набавке.

Предлог закона прописује да Републичка комисија наставља са радом до почетка примене новог закона. Досадашњим члановима Републичке комисије мандат престаје даном почетка примене овог закона. Рок за избор Републичке комисије и њено организовање у складу са одредбама овог закона тако су одређени, да даном почетка примене закона, Републичка комисија може да ради пуним капацитетима у складу са одредбама овог закона.

Рок за доношење подзаконских аката је шест месеци, што ће омогућити да даном почетка примене закон буде комплетан, са свим подзаконским актима.

Прописано је да са даном почетка примене закона престаје да важи Закон о јавним набавкама („Службени гласник РС”, бр. 116/08) и подзаконски акти донети на основу тог закона.

Одложена је примена одредбе која предвиђа обавезу објављивања огласа о јавним набавкама у „Службеном листу Европске уније“. Иако та обавеза настаје од тренутка приступања Европској унији, Предлог закона прописује та ће та обавеза настати три године од дана ступања на снагу Споразума о стабилизацији и придруживању, с тим да ће Влада утврдити граничне износе за објављивање огласа.

Последња одредба Предлога закона прописује да закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије“, а да се примењује истеком седмог месеца од дана ступања на снагу. На овај начин треба да се омогући да се у периоду од ступања на снагу до почетка примене донесу потребни подзаконски прописи, организују у складу са овим законом државни органи који контролишу његову примену, упознају са законом и припреме за његову примену наручиоци и понуђачи.

IV. ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА ПОТРЕБНА ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ОВОГ ЗАКОНА

За спровођење овог закона обезбедиће се финансијска средства у буџету, ради обезбеђивања кадровских и техничких капацитета неопходних за ефикасан рад Управе за заједничке послове републичких органа као тела за централизовано спровођење јавних набавки, Управе за јавне набавке и Републичке комисије.

АНАЛИЗА ЕФЕКТА

Пре израде Предлога закона о јавним набавкама детаљно су анализирани ефекти важећег Закона о јавним набавкама. У изради текста закона коришћена су и анализирана упоредно правна решења, искуства и пркаса земаља у региону и Европској унији и друга међународна искуства као и искуства стручњака у области јавних набавки (запослених на пословима јавних набавки, понуђача, привредника) који су у претходних девет година примењивали Закон о јавним набавкама. Такође је узета у обзир статистика и други расположиви подаци везани за примену важећег закона, пре свега извештаји Управе за јавне набавке и други јавно доступни подаци.

Одређивање проблема које закон треба да реши

Први закон о јавним набавкама у Србији ступио је на снагу 2002. године и током своје примене претрпео је неколико измена и допуна, од којих су последње извршене 2005. године. Децембра 2008. године донет је нови Закон о јавним набавкама („Сл. гласник РС“ 116/08) који се примењује од 6. јануара 2009. године. Наведени закони само су делом усагласили правила набавки у Републици Србији са усвојеном праксом и важећим директивама Европске уније, а трогодишња примена важећег Закона о јавним набавкама, указала је на постојање великих проблема, који се огледају у високом нивоу корупције и сталном паду конкуренције.

Основни недостаци постојећег закона су:

- 1) неусклађеност са директивама и праксом земаља Европске уније;
- 2) велики број набавки на које се закон не примењује и које немају ни реално упориште, нити основ у директивама Европске уније;
- 3) непостојање механизма за спречавање корупције и сукоба интереса;
- 4) широка могућност употребе преговарачког поступка без објављивања позива за подношење понуда, без ефикасног механизма за спречавање злоупотребе овог поступка;
- 5) поступак јавне набавке мале вредности је уређен (подзаконским актом) на начин који га чини нетранспарентним, неконкурентним и неекономичним;
- 6) непостојање појединих поступака, као што је конкурентни дијалог и појединих облика поступака – систем динамичне набавке и оквирни споразум;
- 7) неуређеност централизације набавки;
- 8) погрешно уређене набавке у комуналном сектору;
- 9) неуређеност набавки у области одбране и безбедности;

10) недовољна овлашћења и капацитети органа који треба да врше надзор и контролу примене закона, пре свега Управе за јавне набавке, Републичке комисије за заштиту права и Државне ревизорске институције;

11) неделотворан поступак заштите права понуђача и јавног интереса;

12) немогућност покретања прекршајног поступка, кратак рок застарелости прекршаја и благе казне за одговорна лица.

Важећи Закон о јавним набавкама донет је четири године након доношења директива Европске уније у овој области, и након шест година примене закона из 2002. године, али и поред тога он није потпуно усклађен са директивама и није отклонио недостатке који су уочени у шестогодишњој примени ранијег закона.

Важећи закон предвидео је изузетке од примене закона на набавке услуга интернета, гласовне телефоније, телекса, радио-телефоније, пејџинга, интернета и сателитских услуга (неке од услуга су технички превазиђене), иако у овој области постоји конкуренција и могућност избора.

Набавка добара ради њихове даље продаје или ради пружања услуга под условом да наручилац нема посебна или искључива права, неоправдано је изузета од примене закона, зато што се тај изузетак у складу са директивом Европске уније односи на наручиоце који обављају комуналне делатности, да на набавке за потребе обављања тих делатности у условима конкуренције не примењују закон.

Набавка услуга физичких лица, предузетника и правних лица која у име и за рачун и под надзором Агенције за приватизацију обављају послове из делатности стечајног управника такође је неоправдано изузета од примене закона. Агенција за приватизацију је наручилац и има велика дискрециона права и овлашћења у располагању државном имовином кроз приватизацију па је непримењивање закона у овом случају неприхватљиво.

Иако се директиве Европске уније не примењују на набавке непокретности и права у вези са њима, односно наручиоци из држава чланица нису дужни да за ову врсту набавки објављују позив у „Службеном листу Европске уније“, односно да спроводе набавку на европском нивоу без обзира на процењену вредност, то не значи да је оправдано куповину и закуп непокретности изузети од примене једног националног Закона о јавним набавкама. Ипак тренутно су ове набавке су изузете од примене Закона о јавним набавкама, а процедура куповине и закупа непокретности није регулисана ни Законом о јавној својини, па је ова изузетно важна област потпуно неуређена.

Важећи закон о јавним набавкама не предвиђа мере и механизме за спречавање корупције и сукоба интереса. Једини члан закона – антикорупцијско правило је потпуно уопштен и нејасан, без икаквих конкретних мера и механизма за спречавање корупције. С обзиром да је општепознато да је корупција један од највећих проблема друштва у целини и највећи проблем јавних набавки, а да је сукоб интереса заправо облик и извор корупције, неприхватљиво је да Закон о јавним набавкама не регулише ову област.

Преговарачки поступак без објављивања позива за подношење понуда је нетранспарентан и потпуно затворен поступак јавне набавке, а његово коришћење је оправдано само изузетно, у нарочито оправданим ситуацијама. Ако се ово зна, онда није тешко закључити да је вредносни удео преговарачког поступка од 26% у првој половини 2011. године велика опасност по интегритет јавних набавки и јавна средства. Од почетка примене важећег закона

вредносни удео овог поступка је износио 31% у 2009. и 24% у 2010. Иако је забележен изванредан пад, двоцифрен удео овог поступка не може бити прихватљив за државу која жели да има ефикасан систем јавних набавки.

Поступак јавне набавке мале вредности је уређен подзаконским актом, Правилником о поступку јавне набавке мале вредности („Сл. гласник РС“ 59/09), који предвиђа да наручилац позива најмање три понуђача у поступак. При том довољна је само једна понуда да би се закључио уговор. На овај начин поступак јавне набавке мале вредности учињен је затвореним и неконкурентним, иако је његова примена честа од стране великог броја пре свега мањих наручилаца, од којих многи примењују само овај поступак будући да им збирно истоврсне набавке не прелазе горњу границу за примену овог поступка. Вредносни удео овог поступка је у првој половини 2011. године износио 16% што номинално износи скоро 20 милијарди динара.

Збирно преговарачки поступак без објављивања јавног позива и поступак јавне набавке мале вредности као потпуно затворени и нетранспарентни поступци учествују у укупној вредности свих евидентираних јавних набавки у првој половини 2011. године са 38,4%.

Важећи закон не прописује конкурентни дијалог, који је нарочито од значаја за велике, сложене набавке, где постоје различита решења и где капацитети наручиоца нису довољни како би сачинио спецификацију својих потреба. Зато се често закључују уговори о радовима по систему инжењеринга или „кључ у руке“, који су пример неефикасне употребе јавних средстава.

Поред тога постојећи закон не регулише оквирни споразум, који је нарочито значајан за набавке које се понављају у току године и чија учесталост није унапред одредива. Такође, важећи закон не регулише систем динамичне набавке као посебан вид електронске набавке (односно електронски облик рестриктивног - квалификационог поступка).

Постојећи закон не регулише централизацију јавних набавки. Иако је могућност спровођења поступка од стране другог наручиоца дозвољена, она није детаљније уређена, тако да се у пракси не спроводи. Према Стратегији развоја јавних набавки у Републици Србији („Сл. гласник РС“ 71/2011) у 2010. години достављени су извештаји о спроведеним јавним набавкама и закљученим уговорима од 3.529 наручилаца, при чему је укупан број наручилаца много већи. Систем јавних набавки који функционише са оволико наручилаца је по себи неекономичан и неефикасан.

Одредбе важећег закона које регулишу набавке у комуналном сектору, нејасне су, непрецизне и неусклађене са Директивом 2004/17/ЕЗ. Област телекомуникација је обухваћена важећим законом иако је Законом о електронским комуникацијама („Сл. гласник РС“ 44/2010) уведен општи режи у ову област у складу са европским правилима, а који је у потпуности ступио на снагу јануара 2012. године. Такође, начин дефинисања делатности водопривреде, енергетике и саобраћаја одудара од Директиве 2004/17/ЕЗ, као и набавке које су изузете од примене закона. Поштанске услуге нису регулисане важећим законом.

Нарочито проблематична област набавки су набавке у области одбране и безбедности, које су већим делом изузете од примене закона на основу Уредби Владе о средствима посебне намене. Не постоје јасни критеријуми на основу којих се ове набавке изузимају од примене Закона о јавним набавкама. То доводи до тога да се чак и набавке намирница, униформе, обичног алата проглашавају за поверљиве и спроводе без примене процедура прописаних Законом о јавним набавкама. Са друге стране Директивом 2009/81/ЕЗ, детаљно

су уређене јавне набавке у овој области и прописани су јасни критеријуми када се одређена набавка може прогласити поверљивом.

Постојећи капацитети Управе за јавне набавке и њена овлашћења су недовољна како би успешно вршила контролу набавки, пружала стручну помоћ наручиоцима и предузимала мере за унапређење система јавних набавки у целини. Исто важи за Републичку комисију за заштиту права, чији начин рада и организација не одговара реалним потребама. Овлашћења и капацитети Републичке комисије су мали у односу на потребу за успешном и брзом ревизијом поступка. Поред тога овлашћења Републичке комисије су мања од оних која има тело надлежно за ревизију, према Директиви 2007/66/ЕЗ, која регулише ревизију поступка јавне набавке.

Поступак заштите права (поступак ревизије) уређен је важећим законом на начин који није у потпуности усклађен са Директивом 2007/66/ЕЗ, а са друге стране има значајне и непотребне разлике у односу општи управни поступак, што ствара проблеме у његовој примени свима (понуђачима, наручиоцима и самој Републичкој комисији). Сам поступак траје јако дуго (на жалост нема статистичких података о времену трајања овог поступка), често прође и више од четири месеца од дана подношења захтева за заштиту права до доношења и достављања одлуке Републичке комисије. Његова неефикасност доводи до његове употребе у сврхе за које није намењен, односно до његове злоупотребе.

Овлашћење (бар не изричито прописано важећим Законом о јавним набавкама) за покретање прекршајног поступка немају ни Управа за јавне набавке, ни Републичка комисија иако у свом раду много пре Државне ревизорске институције дођу до података и документације која указује на постојање прекршаја. Државна ревизорска институција је до сада углавном вршила ревизију *ex post*, односно ревизију протеклог пословања укључујући и јавне набавке. Та ревизија се често врши и више од годину дана од када је спроведен поступак јавне набавке, односно учињен прекршај, што доводи до застарелости прекршајног гоњења.

Циљеви који се доношењем закона постижу

Основни циљ Закона о јавним набавкама је обезбеђивање услова за ефикасну употребу јавних средстава, прописивањем јасних процедура за доделу јавних уговора, односно механизма за спречавање корупције и обезбеђивање конкуренције (на нивоу Европске уније примарни циљ директива је успостављање јединственог тржишта јавних набавки путем прописивања минимума јединствених правила и процедура за доделу јавних уговора).

Укупна вредност евидентираних јавних набавки у 2010. години у Србији износи 273.055.306.000 динара, што је око 9% процењене номиналне вредности БДП-а.

Ипак овај податак треба прихватити са резервом, због неевидентираних набавки (набавке непокретности и права у вези са њима, набавке у области одбране и безбедности и бројне друге набавке које су неоправдано изузете од примене закона, као и набавке које наручиоци нису евидентирали, односно за које нису поднели извештаје). Процене говоре, да је заправо прави удео јавних набавки између 12 и 15% БДП-а, а ако се томе додају набавке непокретности, удео јавних набавки је и већи.

Ради остварења основног циља и сврхе Закона о јавним набавкама, потребно је било да се Предлогом закона оствари низ специфичних циљева, односно да се:

1) утврди опсег субјеката који су обавезни да примењују процедуре јавних набавки, што се постиже јасним дефинисањем појма наручилац и утврђивањем списка наручилаца;

2) успоставе механизми за спречавање корупције и сукоба интереса, што је урађено прописивањем низа одредби које предвиђају конкретне мере и забране, које треба да спрече сукоб интереса и корупцију, односно да омогуће њено благовремено откривање;

3) утврде јасне, али флексибилне процедуре доделе уговора усклађене са директивама Европске уније, прописивањем поступака који задовољавају потребе различитих наручилаца у различитим ситуацијама и за различите предмете набавки, кроз прецизирање и побољшање до сада постојећих процедура и увођење нових поступака и облика поступака;

4) подстиче примена, а у неким случајевима уведе обавезна примена електронске набавке, чиме се смањују трошкови и истовремено повећава транспарентност и конкуренција;

5) обавезу наручиоци да на време и тачно планирају набавке и спрече да мењају план, осим у изузетним и оправданим случајевима, што је урађено детаљним уређењем обавезних елемената плана, прописивањем начина планирања, евидентирања промене плана и извештавања органа надлежног за ревизију јавних средстава о изменама плана;

6) уреди и пропише делимична централизација јавних набавки, утврђивањем органа надлежног за спровођење централизованих набавки, регулисањем предмета централизованих набавки и наручилаца за чије се потребе набавке спроводе и прописивањем врсте поступака који се могу користити за централизоване јавне набавке;

7) повећа транспарентност поступака, регулисањем начина објављивања огласа о јавним набавкама, посебно претходног обавештења и конкурсне документације;

8) олакша учешће у поступку заинтересованим лицима, кроз поједностављено доказивање услова;

9) спрече неодговорна лица да учествују у поступку и изазову штету по јавна средства, прописивањем негативних референци и списка негативних референци;

10) скрати време потребно за спровођење поступка, прописивањем примерених рокова за подношење понуда, за доношење одлуке и закључење уговора, као и утврђивањем јасних услова за избор најповољније понуде и закључење уговора;

11) спрече неоправдане измене уговора, утврђивањем недвосмислених услова за измену и механизма контроле од стране надлежних органа и целокупне јавности;

12) смањи број спорова, поступака ревизије и успоставе механизми за унапређење поступка и прилагођавање тржишним условима, прописивањем могућности извештавања понуђача кроз непосредан контакт са комисијом која је спровела поступак (debriefing);

13) ускладе правила јавних набавки у комуналном сектору са директивом Европске уније, будући да се највеће инвестиције у овој области очекују од инвеститора из земаља чланица, што указује на важност унификације правила у овој области, а што се постиже регулисањем оних области које су предмет одговарајуће директиве Европске уније;

14) уреде набавке у области одбране и безбедности у складу са одговарајућом директивом Европске уније и да се набавке у овој области спроводе као јавне набавке, у складу са законом, а само изузетно под јасно и недвосмислено утврђеним условима спроводе као поверљиве без примене закона. Ово се постиже регулисањем ове области у складу са правилима и праксом земаља Европске уније и прописивањем одредби које треба да задовоље специфичности нашег постојећег система, како би закон био применљив и на ову област;

15) побољша евиденција и статистика јавних набавки, која треба да покаже реално стање јавних набавки, како би се благовремено вршиле потребне измене и проверили ефекти појединих одредби закона и других прописа у овој области, а што се постиже прописивањем података које наручиоци достављају у извештајима;

16) повећа обученост и стручност запослених на пословима јавних набавки, кроз обуку и полагање испита за службеника за јавне набавке;

17) побољша ex ante контрола јавних набавки кроз повећана овлашћења Управе за јавне набавке која пре свега треба да врши надзор над применом закона и благовремено реагује на уочене неправилности, обавештавајући друге надлежне органе и предузимајући друге потребне радње;

18) успостави брз и ефикасан систем ревизије поступака јавних набавки кроз реорганизацију и промену начина рада Републичке комисије за заштиту права и поједностављење самог поступка, као и давањем посебних овлашћења Републичкој комисији и Комисији за заштиту конкуренције која ће имати ефекта на понашање учесника у поступку, кроз могућност новчаног кажњавања, поништење уговора, изрицање забране подношења захтева за заштиту права, вођење прекршајног поступка и изрицање мере забране учествовања у поступку јавне набавке;

19) повећа одговорност, специјална и генерална превенција у овој области, кроз вођење прекршајног поступка од стране Републичке комисије, прописивањем дужег рока застарелости, значајног броја прекршаја и строжијих казни као и заштитних мера;

Друге могућности за решавање проблема

У току анализе разматрано је неколико релевантних могућности:

1) status quo - немењање важећег Закона о јавним набавкама;

2) доношење Закона о изменама и допунама закона о јавним набавкама којим би се извршила корекција дела уочених проблема.

Немењањем важећег закона не би се могли постићи значајнији резултати и побољшања, без обзира на ефикасност рада органа надлежних за контролу и самих наручилаца, зато што је постојећи правни оквир неодговарајућ за постизање основног циља система јавних набавки - ефикасне употребе јавних средстава.

Измене и допуне закона отклониле би део проблема. Измене и допуне су предложене још почетком фебруара 2011. године, како би се спречиле злоупотребе тамо где су се оне најчешће јављале, кроз увођење механизма за спречавање сукоба интереса, строгу контролу примене преговарачког поступка, отварање поступка јавне набавке мале вредности за све заинтересоване, повећање транспарентности и конкуренције у рестриктивном поступку, спречавање злоупотреба код измена уговора и извршавања уговора од стране

подизвођача, поједноствљење и убрзавање ревизије поступака и проширивање овлашћења Управе за јавне набавке и Републичке комисије за заштиту права.

Зашто је доношење закона најбоље за решавање проблема

Постојећи закон није унапредио систем јавних набавки док у погледу конкуренције, представља корак назад у односу на први Закон о јавним набавкама из 2002. године. Да би се област јавних набавки уредила на целовит, системски начин, потребно је било изменити већину одредби постојећег закона, унети бројна нова решења, институте и механизме, изменити неке од суштинских одредби што по себи и заједно са обимом измена и допуна нужно води закључку о потреби доношења потпуно новог закона. При том водило се рачуна да се постојећа решења која су се у примени показала као добра, задрже и унапреде, укључујући и институционални оквир, који се огледа у Управи за јавне набавке и Републичкој комисији за заштиту права.

До тренутка почетка примене овог закона неопходно је извршити измене и допуне неколико закона.

Потребно је у Закону о прекршајима изричито предвидети могућност да прекршајни поступак воде органи чије чланове бира Народна скупштина и да у другом степену по њиховим одлукама решава Виши прекршајни суд. Међу изузетке од општег рока застарелости прекршајног гоњења, треба уврстити област јавних набавки, повећати максималне новчане казне за физичка лица, односно одговорна лица. Питање прекршајне одговорности корисника буџетских средстава, односно наручилаца треба уредити јединствено.

Законом о буџетском систему треба јасно уредити начин планирања и финансирања уговора о јавној набавци који се закључују на период дужи од годину дана, оквирних споразума и уговора у систему динамичне набавке, као и уговора који се закључују у другој фази рестриктивног поступка.

Закон о агенцији за привредне регистре треба допунити, прописивањем регистра понуђача.

На кога ће и како утицати предложена решења

Одредбе Закона о јавним набавкама утицаће непосредно на наручиоце и сва домаћа и страна заинтересована лица као потенцијалне понуђаче и стране у поступку јавне набавке. Предложена решења ће имати посредан ефекат и на шири круг лица, имајући у виду одредбе о спречавању сукоба интереса, централизацији набавки, прописивање обавезе спровођења електронских набавки и друге новине.

Предложена решења треба да спрече коруптивно понашање пре свега представника наручилаца и понуђача, да обезбеде конкуренцију, да смање трошкове кроз планирање набавки, смање трошкове спровођења поступка на страни наручиоца и понуђача и време трајања поступка, да омогуће смањење броја поступака заштите права, неуспешних, обустваљених или поништених поступака.

Трошкови које ће примена закона изазвати код грађана и привреде, посебно малих и средњих предузећа.

Примена закона смањиће трошкове припреме понуда и учешћа у поступку, имајући у виду да је знатно олакшано и поједноствљено доказивање услова за учешће и да је смањен број обавезних услова, као и да је подстакнута примена електронске набавке, а у неким случајевима је и обавезна.

Увођењем делимичне централизације набавки на републичком нивоу, која ће према проценама обухватити око 12 % вредности евидентираних јавних

набавки, (што је према подацима из 2010. око 33 милијарди динара), и оквирних споразума смањиће се трошкови спровођења поступка и повећати економичност.

Трошкови оглашавања су смањени, будући да ће се само део огласа објављивати у Службеном гласнику, док ће се сви огласи објављивати на Порталу јавних набавки. Обавеза објављивања конкурсне документације, искључује у потпуности трошкове откупа конкурсне документације.

Да ли позитивни ефекти оправдавају трошкове

Нова економска истраживања рађена у ЕУ показују да чак и мало повећање транспарентности и отворености доводи до уштеда. Објављивање позива за подношење понуда резултује уштедом од 1,2% (вредности набавке) у односу на набавку где позив није објављен. Уз коришћење отвореног поступка сачува се додатних 2,6%. На основу наведен процене наручиоци који објављују позиве и још користе отворени поступак могу очекивати уштеде и од 3,8% укупне вредности набавке.

Према важећем закону, најмање транспарентности и конкуренције, ако је уопште има, постоји у преговарачком поступку без објављивања јавног позива и поступку јавне набавке мале вредности. Наручиоци су кроз ова два затворена поступка у 2010. години потрошили више од 92 милијарде динара или 34% укупне вредности свих пријављених јавних набавки. Закључак је да је трећина, само евидентираних јавних набавки, спроведена на потпуно нетранспарентан начин, без постојања конкуренције.

Предлогом закона значајно су смањене могућности, прецизирани и пооштрени услови за примену преговарачког поступка и поступка јавне набавке мале вредности тако да се у периоду од три године очекује смањење вредносног удела поступка јавне набавке мале вредности са 12% на око 5% (због промене режима набавке услуга из анекса 1Б, смањења граничне вредности, прецизирања појма истоврсности, повећане контроле и делимичне централизације набавки), а вредносног удела преговарачког поступка без објављивања јавног позива са 24% у 2010. на око 8% (због пооштрених услова за примену, претходне контроле Управе за јавне набавке, објављивања обавештења о покретању преговарачког поступка, објављивања конкурсне документације и могућности учешћа и заинтересованих лица која нису позвана, олакшаних услова за подношење захтева за заштиту права).

Процена је рађена само на основу вредности евидентираних јавних набавки у 2010. години, а треба имати у виду да ће примена овог закона довести до примене закона и на набавке које се тренутно не спроводе по закону, као и да ће се побољшати евиденција и извештавање, што ће повећати могуће уштеде по основу повећања конкуренције у поступку.

Предлог закона предвиђа бројне мере (уводи посебне поступке) за подстицање примене електронских набавки, а у одређеним случајевима предвиђа обавезну примену електронске набавке, што смањује трошкове поступка, повећава транспарентност и конкуренцију. Према проценама у Европској унији, електронске набавке повећавају број понуђача и остварују уштеде и до 5% вредности јавне набавке.

Уколико би само највећи наручиоци (чија укупна вредност јавних набавки, које се могу спровести електронски и које нису обухваћене централизацијом, прелази 700 милиона динара годишње) увели информациони систем и спроводили електронске набавке, оствариле би се велике уштеде. Трошкови успостављања оваквих информационих система нису велики, нарочито ако се зна да држава већ запошљава у државним органима и јавним

предузећима, као и компанијама са већинским власништвом велики број ИТ стручњака који су довољно оспособљени да израде потребан софтвер.

Приликом утврђивања процене остварених уштеда по основу електронских набавки коришћени су подаци о највећим наручиоцима и њиховим укупним набавкама. Такође, узето је у обзир да није све набавке могуће спровести електронски због њихове специфичности, као и да се увођење информационих система на почетку највише исплати за највеће наручиоце и оне чије су набавке по природи такве да се могу спровести електронски.

Процењује се да се на основу централизације набавки могу остварити уштеде и до 7% вредности набавке, пре свега због повећаних количина, закључења оквирног споразума на дужи период (до три године) и мањег броја поступака што смањује и трошкове поступка. Само за највеће наручиоце (не рачунајући јавна предузећа) и један број њихових набавки (с обзиром да је централизација ограничена и по предмету набавке) које ће прећи у надлежност Управе за заједничке послове, оствариле би се велике уштеде, а ако би се део тих набавки спроводио електронски, што је обавеза Управе за заједничке послове уштеде би биле још веће.

Процењује се да се најмање 20% јавних средства намењених јавним набавкама изгуби због корупције. Трошкови корупције су, ако се посматра по врсти поступка, највећи у случају примене преговарачког поступка и поступка јавне набавке мале вредности. Само смањењем вредносних удела ова два поступка, и обликовањем поступка мале вредности на начин да је учињен транспарентним и конкурентним трошкови корупције ће се знатно смањити.

Предлогом закона предвиђене су бројне мере за смањење корупције које уколико се ефикасно примењују могу смањити ниво, односно трошкове корупције за 15% у свим поступцима јавне набавке, што ће довести и до највећих уштеда.

Процена је да се између 1/3 и 1/2 вредности јавних набавки, потроши на набавке које нису евидентирани или се закључују вишегодишњи уговори (мањи удео) или су спроведене без примене закона (преовлађују). Приликом процене укупних уштеда коришћена је конзервативнија процена од 1/3, а примењен је процењени ниво корупције из преговарачког поступка.

На основу детаљне анализе, коришћења узорака и модела, процењује се да се применом овог закона на годишњем нивоу могу остварити уштеде од око 74 милијарди динара.

Да ли акт стимулише појаву нових привредних субјеката на тржишту и тржишну конкуренцију

Предлогом закона предвиђена су решења којима се спречава корупција, повећава конкуренција и смањењују трошкови поступка, побољшава заштита права. Мала и средња предузећа заштићена су од негативних ефеката централизације тиме што у одређеним случајевима постоји обавеза подношења понуде са подизвођачем. Због свега наведеног очекују се позитивни ефекти на оснивање нових привредних субјеката јер су јавне набавке значајан сегмент пословања и извор прихода за привредне субјекте.

Да ли су заинтересоване стране имале прилику да изнесу своје ставове

Нацрт закона је обављен на интернет страници Српске напредне странке 17. септембра, а сва заинтересована лица су позвана да пошаљу своје предлоге и коментаре. Предлози заинтересованих су разматрани, а један део је прихваћен и унет у Предлог закона.